

NOBATGULY REJEBOW

The background of the cover is a painting of a desk. On the left, a tall, ornate metal candlestick holds a single lit candle. In the center, an open book lies flat, showing its pages. To the right, another book is propped up. In the foreground, a pair of round-rimmed glasses with dark frames and light-colored lenses rests on the wooden surface of the desk. The overall lighting is warm and soft, creating a cozy, intellectual atmosphere.

Kalbymyň senasy

(Goşgular we poemalar)

AŞGABAT - 2010 Ý.

Nobatguly REJEBOW

Kalbymyň senasy

(Goşgular we poemalar)

Elektron kitap görnüşinde taýýarlan:

Pälwan Muhyýew

Aşgabat - 2010 ý.

Annotasiýa

Şahyr, dramaturg Nobatguly Rejebow täze Galkynyşlar, ösüşler, özgerişler eýýamymyzda iň öndümlü işleýän şahyrdyr. Onuň döwür, mukaddes Watan, keramatly diýar, il-ýurt, hormatly Prezidentimiz hakynda ýazýan goşgulary ýurdumyzyň ähli gazet-žurnallarynda yzygiderli çap edilip, radioda, telewideniýede aýdymlyry aýdylyp dur. Nobatguly Rejebow drama, kino eserlerini ýazanynda hem şahyrlýgyna galýar, sebäbi onuň sahna eserleri diýseň şahyrana, hem romantiki göçgüne, hyruja eýlenendir. Ol ýurdumyzyň, halkymyzyň ykbalyny özgerdýän beýik döwletimiziň dünýäni haýran edýän ösüşlerini öz eserlerinde beýan edip, döwrümiziň gahrymanlaryny örboýuna göterýär. Şol sebäplem onuň galamyndan çykýan eserleriniň ählisi diýen ýaly şa serpaýyna mynasyp bolup gelýär.

Onuň Alp Arslan adyndaky Milli ýaşlar teatrynyň sahnasynda goýlan “Jahan jomardy” - 2007 ý., “Hak aşyklar” - 2008 ý., “Gyrat” - 2009 ý., “Döwletli döwran geldi” - 2010-njy ýylda, Baş teatrymyzda goýlan “Halal hazyna” oýny 2010-njy ýylda Türkmenistanyň Prezidentiniň Altyn asyr bäsleşiginiň ýeňijisi bolup, şa serpaýlary berildi.

2005-nji ýylda onuň “Ajaýyp” atly çeper filmi, 2008-de goşgular toplumu şa serpaýy bilen sylaglandy.

Nobatguly Rejebow -- on ýedi sany goşgular ýygýndysynyň awtory, “Durnalar üçin düşelge” atly goşgular ýygýndysy Moskwada rus dilinde neşir edilip, ol okyjylaryň söýgüli şahyryna öwrüldi.

Nobatguly Rejebowyň goşgulary rus, gruzin, ukrayın, gazak, özbek... dillerinde döwürleýin metbugatda çap edildi.

Nobatgulynyň “Kalbymyň senasy” atly bu goşgular ýygýndysyny okyjylarymyz höwes bilen okap, şahyryň göçgünli, hyjuwly, mähir-muhapbetli, şahyrana-filosowiki dünýäsine keşt ederler.

SENA

Daglaryňyz beýik bolsun, bulutlary
lemmer-lemmer.
Daşlaryňyz lagyl-mermer, derýalaryňyz tereň
bolsun.
Seýkin basyp gelsin ýazlar,
kenizleri — näzik ýeller,
Çal dumanly jülgelerde umga bolsun, jeren
bolsun.

Ýelden ýyndam bedew bile şan getiriň iliňize,
Hiç kim dutaryndan gaýry ýanyna ýarag almasyn,
Biliňizden önen perzent kuwwat bolsun biliňize,
Ýüregňizden önen gyzlar ýürege ýara salmasyn.

Gasyn düşse ýüzüňize, diňe ýylgyrmadan düşsün,
Gara gözler ýaksa eger ýylgyryp ýaksyn janyňyz.
Nanyňyz deý nurana Gün gögüňizden şugla saçsyn,
Tamdyrňyzdan tylla Gün deý lowurdap çyksyn
nanyňyz.

Kalbyňyzda ene kimin otursyn päk ynsabyňyz.
Dost dogandan zyýat bolsun, dogan dostuňdan zyýada,
Küpürsöp ýatan toprakda gögersin, goý, yhlasyňyz,
Guruň ajap şäherleri — meňzesin diňe hyýala.

Geçmişiniz çuňdur siziň,
geljegiňiz juda beýik,
Türkmeniň adyn baýdak deý al asmana göteriň siz,
Gül diýarda ýaýrap-ýazlyp,
Gül diýarda söýlüp-söýüp.
Köpeliň siz,
Köpeliň siz!

W A T A N N A M A (Goşgular toplumy)

Watan,
eziz watan,
waspyň eder men,
Ýa Ýaradan her sözüme,
Jümläme
Ylham ataşyňdan,
goruňdan bergil,
Ylahy çyragdan,
nuruňdan bergil,
Perişdeleň ýanar
naryndan bergil,
Şamçyrag deý alawlasyn eserlem,
Men seniň bir şahyr guluň Ýaradan!
Ýagşyzada ilde,
kalby päk ilde
Goşgularymy ýazmaýyn men ýaramaz.
Kerem eýle,
innel -- Hakyňdan içir,
Göçür,
uçur meni,
çakymdan geçir,
Şygyr diýp men neneň çekýäriň ejir!
Ajaýyp ýurdumyň waspyn söýläýin,
Dünýä ýaýyp söýülýänim, söýýänim.
Her bir sözüm şeker olsun,
gant olsun,
Her bir jümläm kasam olsun,
Ant olsun!
Bu owadan Diýar,
mähriban Watan
Mähir-muhabbete,
Yşka gundalsyn!

Biz açlygy görüp,
horlugy görüp,

Baknalygy görüp,
Zorlugy görüp,
Çertekden,
çatmadan,
külbeden çykdyk,
Asylzada halkym ýalkapdyr Allam!
Gör ahyr, jahana ýañ salyp duran,
Durşuna gudrat hem
keramat-kerem
Mermer köşk-saraýly dünýeden çykdyk!
Şa ýollaryň ýakasyna gonupdyr
Jowur ak bulutlaň lemmer-lemmeri,
Gözüň gamaşdyryp,
göwnüň göterýär
Da Winçiniň heýkel eden mermeri!
Türkmenistan -- durşuna bir erteki!
Aklymy çaşyrýar mermer Paýtagtym!
Säherler sabanyň alyndan gurlan,
Halkyň arzuw-hyýalyndan gurulan,
Kyrkçilläniň ak garyndan gurulan,
Owadan Paýtagtym,
Yşkdan şäherim,
Türkmenistan ýeke-täkdir,
ýalkydyr!
Ol Geljegin

Prezidentiň   kamatydyr, kaddydyr!
   nurdan doly kalbydyr!

Eý keremli,
keramatly Watanyň,
Enem-atam ýaly mukaddessiň sen.
Yşku-heser,
Mähir-muhabbetsiň sen.
Owadan diýarym,
ata-götenim
Gülleriň ysgasam serim sämeýär,
Başym çaşyp aýylýaryň essimde n.
Sen polatdan galam,
Daşdan erkim sen!

Senden beýik,
senden eziz,
senden ýeg
Arşyň-kürsüň arasynda näme bar?!
Türkmen ogly mertden mertdir,
Begden beg!

Diýarymyň nämedigin bilýändir:
Geçmişde ýurduma göz diken saýry!
Gaýdyp gözýaş dammaz seniň üstüne,
Gan dammaz göbekteň ganyndan gaýry!
Diňe dyza çöküp,
Tuguňy öpüp
Gözümüzizi ýaşlamaga rugsat ber!

Atla alty aýlyk ýoldur Diýarym,
Daňdan Lebabymda dogan nurly Gün
Zordan baryp ýaşar bahry-Hazarda.
Aýlar -- aýlap şugla saçar üstüne!
Köpetdagly,
Köýtendagly Diýarym,
Çöl-sähraly,
Bakja-bagly Diýarym,

Sygýan dälidir ak asmanyň astyna!
Neneň onsoň sygar şahyr waspyna?!
Akmaýanyň ýoly -- zerrin kemeri,
Bilde iki başy birleşýän dälidir!
Uly boluň,
uly boluň,
ogullar,
Ýogsam ýurt kalbyňa ýerleşýän dälidir!
Ululygyň nämedigin görkezdi --
Bir zaman dünýäni tagtlan oguzlar!
Nesiller Diýara jigerbent olsun!
Uçmah ýaly bu owadan diýarym,
Mähir-muhabbete,
yşka gundalsyn,
Diýara diýar deý uly söýgimiz,
Lebiz olsun,
kasam olsun,
ant olsun!

Garagumum --
gara humum --
gamhorum,
Çaýkanar sen deňiz günleriň ýatlap.
Syrp san-sajaksyz ýodadyr ýoluň,
Eýýamlaň,
heňnamlaň
kerwenin çekdim,
Jigerim daglaýyp,
Gözlerim ýaşlap,
Suw-suw diýip ötdüm seniň üstünden!
Guba çägäm, açylmyşdyr bagtyň heý,
Ýyllar çekdi,
ýeller çekdi tagtyň heý!
Ýaşyl ýaza,
Ajap eýýama ýetdiň!

Altyn asyr derýaň,
Garagum derýaň,
Jeýhun derýaň bilen reýhana ýetdiň!
Mawy gazyň umman bolup çaykanyp,
Goja göwün ýaly heýjana ýetdiň!
Türkmeniň rysgally destarhany sen,
Türkmen ýaly gadymy sen,
Baky sen!
Dünýe döräp dyman düňle Garagum,
Baky bahar geldi gülle, Garagum,
Genji-käniň,
hazynalaň mesgeni
Bu gün aşyk saňa dünýe Garagum!

Eziz Watan,
sen Kábämsiň,
Kyblamsyň,
Göçgün ruhum,
Howalamsyň,
                    howamsyň!
Watan ýaly beýik boluň gerçekler,
Bu ullakan Watan,
Bu beýik Watan,
Diňe uly ýüreklere sygýandyr!
Sen dillerde sena,
Jigerde dogam,
Buýsandygym saýy,
söýdügim saýy,
Röwşenlenip,
                    artyp barýar hümmetiň,
Arzylanyp,
artyp barýar gymmatyň
Ýaşyl ýaýlalarda ýazylyp-ýaýrap,
Ýylba-ýyldan artyp barýar ymmatyň!
Eziz Watan,

sen Käbesiň,
Kyblasýň!

Köpetdagym dag ähliniň şahydyr,
Köýtendagym dünýe ýaly bakydyr.
Daraýy deresi,
Umbar jülgesi,
Gojaman Heregiň çaýy-çeşmesi,
Jümle-jahan heýjany hem eşreti,
Jennetdir,
uçmahdyr,
Eremdir bagydyr.
Bular türkmenimiň beýik dünýesi!
Eý, pelek,
arş üzre
aýlanýan pelek,
Erde-gökde gaýry uçmah barmydyr?!
Tenekardyr zawlarynyň howasy,
Çeşmesi - senadyr,
Çaýy -- dogaýy.
Abyköwser suwa basyp dodagym,
Sežde edip,
Kyldym kerem togaby.
Hazynaň,
depinäň,
magdanyň,
käniň
Gülgün diýaryma göwher genç olsun!
Külli türkmen saňa jigerbent olsun!

Seniň waspyň aýry bahry-Hazarym,
Sen Hakyň didaryn gören ummansyň,
Dünýe döräp gadymy hem müdimi
Türkmen ýurdun huwwalansyň,

Üwränsiň!
Apy-tupan,
harasatda möwç urup,
Daglaryma,
düzlerime,
sährama
Bulut bolup,
Baran bolup barýansyň.
Tolkun-eý,
owsun-eý,
Bahry-Hazarym,
Hak sylaýyp salmyş saňa nazaryn!
Türkmenime sen döwletli döwransyň!
Möwç ur, Hazar deňzim,
Garabogazym,
Size sežde edip gurban bolaýyn!
Gaýyk münüp,
gämi münüp,
sal münüp,
Ýurt soradyk,
Ýüz mün ýyllap goradyk.
Awazany --
uçmah şähri, Serdarym
Saňa dakýar şol derýaýy nur¹ -- edip!
Çyk kenara, eý ummanyň suwpersi,
Ak guw ýaly gelin-gyzlary synla,
Gyz-gelin deý apbak guwlary synla,
Kenardaky şähri-uçmahy synla,
Gözelligiň şasy,
Görkün Hudaýy!
Türkmeniň buýsanjy,
baýlygy sensiň,
Türkmeniň dag-düzli,
sähraly-çölli,
Dünýä içre umman şalygy sensiň!

Prezidentim bar!

Türkmen, sen beýiksiň,
aslyň beýikdir,
Taňrym saňa beýik ykbal beripdir.
At-owazaň dolup jümle-jahana.
Rysgal-döwlet ýagýar arşdan hem kürsden,
Galkyn-eý,
silkin-eý,
ýalkan-eý, türkmen,
Şirsiň sen,
Her işde rüstemsiň rüstem.
Adyň -- doga,
jiger saňa bendiwan!
Zandy salyhatly Prezidentim bar!

Danasyň sen,
sen giden bir dünýäsiň,
Agzybirlik -- seniň sarsmaz binýadyň!
Abadanlyk -- seniň ýaşyl baýdagyň,
Jahana ýaň salýar toýuň-baýramyň,
Nije ýyl ykbaly çat açan türkmen,
Bir supraň başynda ýaýnap-ýaýradyň!
«Döwlet adam üçin!» --
dünýä deň şygar,
Weli alamatly Prezidentiň bar!

Buýsan-eý,
berkarar
ýurduňa buýsan,
Bir agza bak,
Arkadagyňa uý sen,
Allam arşdan açdy döwlet sakasyn,
Garagumum -- hazynaly saçagym,
Nazary sendedir jümle-jahanyň,
Döret diýar,

ýarat diýar,
gur diýar,
Sahy sahawatly Prezidentim bar!
Türkmenim, alnyndan ak gün dogupdyr,
Ykbalyň göterlip,
Bagtyň çüwüpdür!
Giň diýarda syrgyn-syrgyn illeriň,
Bir Saçaga,
Bir Ojaga sygypdyr!
Sygynypdyr beýik Arkadagyna!
Mukaddes Watanyň sarpalanyna!
Tutuş türkmen halkym bir janu-tendir!
Tutuş türkmen halkym saňa bitendir!
Prezidentim, türkmen
Seniň bilendir!
Rowaç bolsun,
röwşen bolsun ýollaryň,
Galkyn,
arşa sary azym ur, Diýar,
Dünýäde şöhratly Prezidentiň bar!

«Gara altyn»,
«mawy altyn»
«ak altyn» --
Mesgeni sen,
Kuwwatlandyň,
bat aldyň.
«Türkmenistan - beýik döwlet!» - at aldyň,
Bagtyna buýsanyp
baýnady halkym!
Çar ýana uzaýar demir ýollaryň,
Ak asman ýollaryň, deňiz ýollaryň,
Hazaryňda baýlyk bolup tolkunýar,
Bagt bolup tolkunýar mawy gomlaryň!
Ulus-il bagtyýar,
ýurdum berkarar,
Adyl-adalatly Prezidentim bar!

Mukaddes topragma edýäriň sežde,
Geçmişim sen,
Aýdyň Geljegim sende.
Nije müň ýyl seni gorap,
jan alyp,
Janyn berdi nije gerçegim sende.
Daga azym urup,
daşy syndyran,

Amyňny agdaryp,
çarhy dönderen,
Halkym saňa ýşkyn,
yhlasyn ekip
Seni mähir-muhapbetden gandyran.
Halkyň baýlyk-bagty sende jem Diýar.
Şa kaddy-kamatly Prezidentim bar!

Erem bina bolmuş boz alasynda,
Il heýjana gelmiş howalasynda.
Mukaddes Watanyň,
Keramat ýurdum
Sen bakysyň dünýäň dowamatynda!
Sen Bakysyň!
Buýsanjymsyň!
Bagtymyň!
Halkym -- janym,
Ýurdum -- dinim - imanym!
Taňrym ýaly,
Beýik Watanyň ýaly,
Beýik Arkadagym -- ýeke - tägimdir!
Diýar -- depämyzde göwher täç bolsa,
Prezidentim Watanyň Täjidir!

Bu daglar -- bizimdir,

düzler bizimdir,
Biziňkidir şaglap ýatan derýalar.
Şahyr topragyny göwher-zer saýsa,
Daýhan topragyny keramat saýar.
Prezidentim -- beýik Arkadagymdyr,
Söýenim,
sylanym,
sarpalanymdyr,
Beýik ýeňişlere,
bagta ýarymdyr,
Allam arşdan Beýik Oglun ýalkasa,
Ol -- külli
türkmeni
ýalkaýanymdyr!
Pajarla-eý, jennet bilen deň Diýar,
Meniň Hak halaatly Prezidentim bar!
Meniň Parasatly Prezidentim bar!
Paýhasy ganatly Prezidentim bar!
Ulugdan uly ol,
Beýikden beýik,
Danadan dana ol,
Serdardan Serdar!
Bu ullakan ýurda,
                    kuwwatly ýurda,
Pygamber paýhasly Baştutan derkar!
Sebäp uly
                    maksadymyz,
                                    matlabmyz,
Dünýä ýaly uly her bir tutummyz,
Dünýä ýaly uly her bir gadammyz.

Eý bagty daş ýaran buýsanjaň halkym,
Bagtyň ýaly möçbersizdir Watanmyz!

Dünýä meşhur uçmah ýaly Awazaň,
Döwletli döwranda diýar abadan,
Liderim işleýär janyn aýaman!
Watan,
diýar,
halkdyr -- ähli aladaň!
Ulus-iliň bagty -- seniň bagtyňdyr!
Ulus-iliň kalby -- seniň tagtyňdyr!
Ýagşyzada halkym ýazylyp-ýaýra,
Beg bol halkym,
baý bol,
bagtyýar baýna,
Şalara mynasyp köşgi-saraýda.

Galkynyp,
göterlip,
gülleýän ýurdum,
Pajarlap,
parlaýan şäher-kendim bar!
Sahy, sagadatly Prezidentim bar!
Türkmen,dünýä görkez beýik gudratyň --
Sungatyny adyl döwlet gurmagyň!
Handan hansyň, türkmen,
akly danasyň,
Begden begsiň türkmen,

Asylzadasyň!
Aslymyz -- bir,
Agzymyz -- bir!
Aklymyzy bir edip,
Bir beýik Pikire,
Paýhasa bitip,
Tutuş türkmen halkym bir ten, bir jandyr.
Bu ullakan ýurda,
Bu beýik ýurda,
Oguzhana kybap Serdar derkardyr!
Galp serdarlar gaty kändir taryhda,
Arkadagym,
sen
hakyky
SERDARSYŇ!

Mukaddes Watan

Mukaddes Watanyň,
Keramat ýurdum,
Enem-atam ýaly mukaddessiň sen,
Yşku-heser,
Mähir-muhapbetsiň sen,
Sen polatdan galam,
Daşdan erkim sen,
Gülleriň ysgasam serim sämeýär.
Senden beýik,

senden ýeg

Arşyň-kürsüň arasynda näme bar?!
Türkmen ogly mertden mertdir,
begden beg,
Diýarymyň nämedigini bilýändir,
Geçmişde ýurdumyza göz diken saýry.
Gaýdyp gözyaş dammaz seniň üstüňe,
Gan dammaz göbekleň ganyndan gaýry,
Diňe dyza çöküp,
Tuguňy öpüp
Gözlerimizi ýaşlamaga rugsat ber!

Ak ýaýlaly,
boz alaly Diýarym,
Çal deňizli,
Dagly-düzli Diýarym,
Dünýä döräp mesgenisiň türkmeniň,

Watan söýmek messebidir türkmeniň,
Din-imany, mezhebidir türkmeniň,
Watan ogly bolup,
Il ogly bolup
Dünýä çykmak -- mekdebidir türkmeniň!
Diňle eziz ýurdum meniň owazym,
Diňle il-ulsumyň kerem dogasyn,
Namazlygy ýaly päk Diýarynda
Küren-küren şäher bolsun, kent bolsun!
Perigatanç gözelleri ykbally,
Gerçek ýigitleri döwletment bolsun
Ýalka Allam,
ýagşy halkyňy ýalka,
Watan -- sarsmaz galam,
Ymaratymdyr.
Her şygrym,
her aýdymym,
her namam --

Saňa seždäm,
Saňa ybadatymdyr!
Däli derýa bolup galkyndyň Diýar,
Sen meniň mukaddes bagtymyň, Diýar,
Rowaç alyp beýik Prezidentiňden,
Bakylyk ýollaryň ýagtylsyn Diýar!

Döwletli diýar içre

/aýdym/

Jahan Hakyň yşky-heý, yşk serleri göçürsin,
Görüň dünýäň eşreti döwletli diýar içre.
Göwünleň howalasy göwreleri uçursyn,
Daga-derä keşt ediň döwletli diýar içre.

Baýlyk-bereket ýagmyş Taňryň rahmet nurundan,
Ýazlaryň al ýagşyndan, gyşlaryň ak garyndan.
Söýüp gana bilmersiň diýaryň didaryndan,
Gözlerden yşk syçrasyn döwletli diýar içre.

Muhapbetden gurulýar her bina, her ymarat,
Howam-suwum, daşym-gumum keramatdan ybarat,
Desterhandan zyýada ýerge eýläp ybadat,
Geziň sähra-deştlerin döwletli diýar içre.

Jahana meşhur bolmuş uçmah şäherim -- Awazam,
Humaýun saýa salmyş, ulus-illar abadan,
Sözüň, söýlüň, der döküň janyňyzy aýaman,
Il gudrata uçrasyn döwletli diýar içre.

Genji gara bag bolsun çöller, düzler, öleňler,
Uçmah ýurda uçrasyn syýahata gelenler,
Halkymyň Arkadagy baky biziň bilendir,
Gül Watana yşk ediň döwletli diýar içre.

ÝAŞA

Baýlygyň bil älem içre barlygyň,
Ýakyn-ýadyň bile il bolup ýaşa!
Darykdym men bilip dünýäň darlygyn
Dünýede dünýe deý giň bolup ýaşa!

Başyn nä gowgaýa salyp pelegiň,
Ýaşan mert türkmenidir seniň pederiň.
Eer — tagtyň, döwletiňdir bedewiň,
Oguz handan gaýdan ýol bolup ýaşa!

Gurt oglusyň! — Azmy, duşmany gurduň?
Borjuň näme? — Ony ynsabyň buýrsun!
Eesi sen tozap ýatan şu ýurduň,
Deňiz, derýa bolup, köl bolup ýaşa!

Haýsy alla bilsin haýsy asyrdan
Daş ýaryp, kök urup gaýdan asyllaň.
Seniň aslyň aňyrdandyr aňyrdan,
Eýýamda eýýama sal bolup ýaşa!

Kä düzlere düşdük, käte derbende,
Kä ýük düşer, käte kement gerdenňe.
Ejizleme, duşmanyňa per berme,
Köpelip, köçelip, köl bolup ýaşa!

Çopan dälsiň, dälsiň asla padadan,
Mertden mertsiniň, danasyň sen danadan.

Bihal bolan däldir ata-babalaň,
Sen halsyz zamana hal bolup ýaşa!

Oda atsalar çakgyn mele nan bolup,
Suwa atsalar çykgyn Kesterhan1 bolup
Ýygna il-ulsuňy desterhan bolup
Daşdan garyp, içden han bolup ýaşa!

Türkmenistan -- arşa galdy abraýyň,
At-owazaň dolup jümle-jahana!
Gudratyňa ýedi yklymy bagladyň,
Uçmah ýurduň öwrüp baky bahara!
Türkmen, seniň haçan gören mertebäň,
Türkmen, seniň haçan gören derejäň?
Söz sözleýär Serdarlaryň Serweri
Mertebeli münberinden BMG-äň!
Söz sözleýär haýran edip Ýer şaryn,
Söz sözleýär
bary-ýogy dört ýylda
Diýarymy dünýäň beýik ýurduna,
Ajaýyp ýurduna öwren Serdarym!
Diýarymda beýik Galkynyş barýar --
Her gadamy ýeňiş,
üstünlik,
açyş,
Dana Liderimiň permany bile
Ilim sile dönüp döredýär, gurýar!
Her bir jaýy--köşk-saraýdan zyýada,
Her binasy -- dilimiziň senasy,

Her zawody,
her fabriği,
desgasy --
Halkymyzyň Bakylygnyň dessany!
Türkmenistan günbe-günden beýgelýär,
Hyr ymarat Bakylykdyr Diýara,
Her binasy Gelejege heýkeldir!

Ýurdumda ajaýyp Galkynyş barýar --
Her ädimi ýeňiş,
üstünlik,
açyş,
Dana Serdarymyň Paýhasy bilen
Pajarlaýar uçmah ýaly ýaşaýyş!
Rysgal-döwlet ýagýar arşdan hem kürsden,
Nebit-gazyň çogýar sähradan-düzden,
Haçan beýle bagty gördüň sen, türkmen!
Mukaddes Watanyň,
Uçmah Diýaryň,
Sen bakysyň,
beýik halkym bakydyr!
Ýurdum, seniň barlygyňda
bardyrys,
Sen beýikmi?
Diýmek, beýikdiris biz,
Diýaryň, sen baýmy?
Diýmek, baýdyrys!
Türkmenim, ýurduňda Galkynyş barýar!
Galkynyň!
Gudratyň görkezip beýik halkymyň!
Galkynyň!

Umman bolup çüwen çagy bagtymyz!
Galkynyň!
Hasyl bolýan çagy beýik arzuwyň,
Galkynyň,
galkynyň,
iller galkynyň
Dünýä ýaýyp Galkynyşyň Aýdymyn!
Ýurdumda ajaýyp Galkynyş barýar,
Beýik Ösüş barýar,
Özgeriş barýar.
Arkadagyň arkasynda jem bolup,
Serdar bilen bir janu-bir ten bolup
Türkmen dünýä gudrat görkezip barýar!!!

GARA GYŞ

Gazaryp ýatyr gara gyş, çal aýazdan bizar boldum,
Gara garly gyşa gargap men pelege azar boldum.

Köçeler gar, üçekler gar, lemmer-lemmer ağaçlar gar,
Gyşyň çapgyn pikiri deý garga bary gaýmalaşýar.

Ýaplar-köller, sähra-çöller bagry bilen doňup ýatyr,
Bassaň bagryyp ses edip, gök buz bolup sowuk ýatyr.

Bäş gün ýagşy, on gün ýagşy, haçanky munuň ýagyşy?
Başa düşen musallat deý göz çüýjerdip şo-ol ýatyşy.

Agzymdan tüsse sowrulýar, ýa gursakdan jan çykýamy?
Öýkenlerim galdyraýar tora düşen balyk ýaly.

Baglar uçsam-uçsam diýýär, şahalar perläp gidipdir,
Yşkdan galan gussam ýaly ak garlar, kirläp gidipdir.

GOJANYŇ WESÝETI

Goraň Watany, ogullam,
Ol mukaddes ymaratdyr.
Söýüň Watany, gyzlarym,
Ol söýgüden ybaratdyr.
Watan üçin baş goýsaňyz,
Ol — Watana ybadatdyr.

TÜRKMEN BEDEWI

Segräp duran at,
Syçrap duran at!
Eger türkmen dilinde —
saňa haýwan diýilse,
Ony diýen duşmanymdyr —
pederne lagnat!
Kä deňziň gaýy deý
çarpaýa galýaň,
Käte däli tüweleý,
pyrlanýaň,
ýanyň.
Eger türkmen dilinde —
saňa dostum diýilse,
Ony saňa diýen türkmenem däldir:
Sebäp dost duşmanam bolup bilýändir.
Uçganaklap duran at,
Owsun uran at
Eger türkmen dilinde —
saňa dogan diýilse,
Gaýdýandyr bärden.
Ondan eziz sözi tapaýyn nirden?!
Segräp duran at,
Syçrap duran at,
Jylawuň goýbersem uçup gitjek sen,
Goýbermesem, ýürek kimin ýaryljak.

Säher türkmen ilki atyny görer,

Iýmin berer,
soňra görer atasyn.
Ýogsa-da ol unudandyr pederin, dal bedewim,
Ýogsa-da ol bilýän dälde nämedigin Watanyň!

* * *

«Altynjy asyrda,
golýazmalarda
Duş gelinýär,
türkmen diýilýän söze...»
A ondan aňyrda...
Ondan aňyrda...
Gadyrdan alymlar ýykylýan size.
Çümün siz taryhyň sowuk çuňlugna,
Garaňky geçmişe
bilip gelin hem...
Bilýän, «türkmen» diýen mukaddes sözüm
Gadymydyr golýazmadan,
ylymdan...
Türkmen — ot ýaly söz,
Türkmen — köne söz
Baryp Nomun ody tapmazyndan ön,
Ylla üýşen ýaly oduň başyna
Çoýunandyr meniň otparaz aslym

Üýşüp türkmen diýen sözüň daşyna.
Dörüň gara ýeriň ýedi gatlagyn,
Okaň eýýamlaryň goýan hatlaryn.
Nije heňnam ötüp ýeriň ýüzünden
Ölüp, ýer astyna taryh ýazandyr.
Türkmen diýen keramatly sözüm hem
Küle gömlüp goýlan köz ýaly ylla
Gelinlerne garaşypjyk ýatandyr...

MARU-ŞAHU-JAHAN

Magrupdan Maşryga ady ýañ salan,
Şarkdan Şama permanyna diň salan,
Naýzasyna ýaşajyk Aý sanžylan
Bir ýarym millionly äpet şäherde
Durmuş dowam edýär,
Gülleýär ylym,
Kemalyň şygryna durlap zehinin
Müneçjimler asman sary galkyndy
Gökden çözüp takdyryny zeminiň.
Ady dünýä,
aňy ýere sygmadyk,
Döwranyň sowulýanyn syzmadyk
Maru-şahu-jahan,
kyýamat gopdy!
Gapyl galyp,
Iliň berdiň gyrgyna.
Gapyl galyp,
Malyň berdiň talaňa.
Hem-ä asman çökdi, hemem ýer hopdy.
Pürreledi duşman...
Zemin däl hatda
Gyýkyndy gözlerem gark boldy gana.
Bir ýarym million, bir ýarym million
Ahy-nala — arş astyna sygmady,
Maslyklary — Maru-şahu-jahana!
Gan çaykaldy pajarlaýan bu ýurda,
Togarlandy depesinden ýumurtga,

Kelle galdy diwanlaryň üstünde,
Selle galdy namazlygyň üstünde.
Entek beýle elhençligi görmändi
Adam ogly gök asmanyň astynda...
Bir ýüz ýigrimi mün tomly on sany
Äpet kitaphana bardy şäherde.
Soňmy?
Soň ömrüni münläp alymyň,
Jemin — adamzadyň paýhas-aňynyň
Din kitaplaryn,
gön kitaplaryn,
traktatlaryn...
Münderläp ýakdylar ot ýakylşy deý
Üstünde
täzeje damakganynyň!..
Damakganynyň!..

Eý, ýaradan, sen bir gutar janyňy,
Täleýine taşla-da bu taýyny,
Ýogsa ýakyp-ýandyr seniň jaýyňy
Ýalyn, ýalyn, ýalyn!
Gün Maryň üstünde batan ýalydy.
Ol batypdam,
batan ýaly ebedi.
Ýalmawuz deý oduň sary ýalnyna
Asmanyň Aýy-da,
Ýyldyzlary-da
«Göweçdäki göwher kimin» eredi.

Hany, göz önüne getirjek boluň,

Sowa geçen bolsa eger şu bela,
Mary öz işine bolup mübtela
Aýap bilen bolsa ogullaryny,
Kitaphanalarny
Eýnşteýnler,
Nýutonlar Maryda dogulmazmydy!?
Maru-şahu-jahan — gadymy şäher:
Dünýäniň iň elhenç tragediýasy.
Durmuşyň öseriň ýolunmasy bu...
Hany, göz öňüne getirjek boluň.
Guduz it uwap ýör orta asyrda:
Tulu-u-u,
Tuluuu-uw,
Tuluuuu-uw2 ...

TANYŞLYK

Nireden diýýärmiň?
Biläý çen edip
Kölegeleň ereýän ýerinden geldim.
Tüweleýleň göge diräp depesin
Asmany yraýan ýerinden geldim.

Gezseň guba çägesinde tomsuna
Sokga sorar derdiň bar bolsa seniň,
Şindem gojalarymyz gömülip oňa
Goýup gaýdýar guryagry keselin.

Aýa meňzeş garpyzlaryň diýsene!
Enaýy däl sary gawuny Günden.
Iýmezden öň başyň aýlap ysyna,
Iýmezden öň doýrar seni görkünden.

Ewenkli gardaşym, biziň jöwzamyz,
Taýgaň gazabyna barabar bardyr,
Ýöne gam çekmegin nirde tebigat
Ýowuz bolsa, hökman şol ýerem baýdyr.

DIÑE SÖÝGI HAKDA

OWADAN

Sen owadan,
owadan sen,
owadan,
Peri-peýkerdenmi,
Hüýrdenmi, aslyň!?
Seni gören bendäň bagty oýanar,
Seni gören bende ýitirer aklyn.

Ýaňy dogan Aýdan,
gyýkmajyk Aýdan
Seniň gaşlaryňa düşüpdür kölge.
Heser bile bulduraýan didelen,
Garamyk gözleriň yşykdyr köňle.

Ýañaklaryň aly—
säheriň agy,
Ysgadygyň melul eder ysyna.
Çalaja çyzylan gyrmyzy lebleň
Janym alýar meňzäp posañ yzyna.

Lal biçäre seni görse dil açar,
Dilli lal bor: owadan sen, owadan!
Saçlaryň goýberseň çeşme deý akar,
Göwherden jyga ol

Başa orasaň...

* * *

A sen edil didäň ýaly owadan,
A sen edil nazaryň deý jadyly.
Gündizlerne nagra dartyp oýanam,
Gijelerne samrap gezyň adyňy.

Bir bakaňda gaýry dünýä geldim men.
Bir bakaňda şol dünýäden geçdim ýar.
Seret, bagtdan ýaňa iki boldum men:
Ala gözleň her birinde keşbim bar.

A sen edil sesiň ýaly eýjejik,
Howamyň sen, owazmyň sen, nurmuň sen?
Otdan alyp, suwa salyp, keýp edip,
Saçlaryň deý towlanjyrap dursuň sen!

Gara gözleň başym aýlaýar—uçut,
Endireýän mämeleriň—howsala.
Gaşlaryň kakdygyň—gitjek sen uçup,
Bagryňa bas, men uçýaryn ýogsa-da...

Neneň gazal okamaýyn suwjaryp,
Neneň lowlap ýanmaýyn men heserde.
A sen edil lebleriň deý ýumşajyk,
A sen edil mämäň ýaly tes-terje.

OWADAN GYZA

Neneň anjaýyn sen,
neneň sen eziz,
Neneň owadan sen gözleri humaý!
Seni ýaradanda gapyrga bilen
Bilmän ýüregimem alypdyr hudaý.
Ýok, seni islegne, söýgüsne görä
Saçlaryňy ýelden,
kamatyň gülden,
Kalbyňy säherden,
sesiň çeşmeden

Ýaradypdyr ynsan!
Geçýäriň güwä!
Eger taňry seni ýaradan bolsa
Ýa-ha bir ýalňyslyk goýbärdi hökman,
Ýogsa-da bendesne görmezdi rowa!..

EÝJEJIK GYZA

Sen bagtly bolardan jüda owadan,
Sen bagtly bolardan juda eýjejik,
Juda näzeninje...
Seniň ýanyňa
Hatda bagtam gelebilmez eýmenip.

Asmandan zemine inen melegim
Melul bolma göwnüň gama berip sen.
Saňa bagty nämä gerek pelegiň?
Söýgüden owadan,
Bagtdan beýik sen!

Bagtdan gaýry bütün dünýä seniňki,
Sen ony agtarma perýat eýleýip.
Sen bagtly bolardan juda owadan,
Sen bagtly bolardan juda eýjejik...

EZIZIM MENIŇ

Labyr-labyr ýanýar geýen köýnegiň
Bir desse ýalnym sen
Ýandyryp gelýäň.
Golaýlaşsam, gümana däl köýjegim,
Daşlaşsam, aýazyň elinden ölýän.

Ýanaýyn goýnuňda, ýaňagy alym,
Ýaşlyk bizi yşkyň üstünden ertdi.
Ýylat sen ykbalym,
Samraýanmy men?
«Dert zyýat bolmasa, samramaz dertli».

Süýş golaýma, goý, gamaşsyn gözlerim,
Gapylsyn gulagym,
Derkar däl dilem.
Meni örtäp aýtman ýören sözleriň
Çöpläýin lebiňden dodaklam bilen.

ALBOMA

Sen düýşüme girdiň pynhan syrly gyz,
Huş başymdan uçdy
Hem aýlandy ser,
Hem aýlandy Ýer.
Soň men seni goýbermedim yzyňa,
«Ýer aýlansa,
öýüň özi hem geler».
Humar bolup ak alkymyň ysyna,
Aýlandy ser,
aýladyň sen žahany.
Galileý açandyr Ýeriň aýlanşyn
Ýa-ha söýüp,
Ýa-da serhoş mahaly.

SUW DAMDYRÝAŇ AGZYMA

Eý, tula!

Edil ýylan ýaly jadyly tula

Mawy gözleň oýnakladyp geldiň-de

Ygtyýarym alyp,

öwürdiň gula.

Pagta bilen damagymy çaldyň sen,

Ne jan berdiň,

ne janymy aldyň sen,

Ne gulak salýarsyň meniň arzyna.

Sen ganymy sorup,

öldüm-öldümde

Pagta bilen suw damdyrýaň agzyna.

İKİMİZ

Seniň aslyň otdan,
toprakdan meňki,
Sen owsun atýarsyn,
a men çalajan.
Meniň geçmişim bar,
gelejek—seňki,
Sen-ä hanym,
men günüme talaban.
Sen meniň ýülügmi sorarsyň, keýgim,
A men bally dodagyňdan soraryn.
Meniň gursagynda galypdyr meýlim,
A sen girewine ömür soradyň.
Sen zeminiň Gün taýynda doglupsyň,
Men garasyn görmän hatda Aýyň-da
Doguldym zeminiň gije taýynda.
Reňksiz telewizor meniň gözlerim,
Seniňki reňkli.
Şindi seniň ýaly magşuk görmedim:
Sen hem düşek,
Sen hem kepen taýyn-la!..

SERWIM

Serwim, serwim, serwim!
Sen mana düşün,
Düşün,
senden gaýry ýok düşünjegim.
Seni gözläp duçar bolup bilmedim
Aýlanyp dünýäniň dürli künjegin.

Men seni agtardym Aýyň keşbinden,
Sepil gezdim ömrüň ýarym essesinde.
Saňa çenli gör näçe ýol geçdim men
Hem içinden geçdim näçe hesretiň.

Menmi?
Men çöllerde gezen tüweleý,
Ummanda ugruny ýitiren gämi.
Men köşeşip bilmän daşlara urlup
Maňlaýyn ýardyran deňiziň gomy.

Durmuşda buýsanjaň tutdum men serim
Diňe söýgi babatynda ownadym.
Gül ýaly gyzlaryň ýürejiklerin
Ýyglap, edil ter mäme deý oýnadym.

Saňa çenli, gör, näçe ýol geçdim men,
Söýmegem ýadymdan çykypdyr hatda.
Meň wysalsyz söýgim ýer titreme deý,
Bahana arayar petiş gursakda.

Serwim, serwim, serwim,
Sen maňa düşün!
Men türkmeniň şahyr ýigdi ahyry.
Döretse-de saňa mynasyp ýigdi
Döretmez ol hem-ä menden mynasyp
Hemem saňa menden gowy şahyry.

Men ölüme höküm edilen bendi,
Men seniň alnyňda edýäriň sežde.
Sende hem-ä direlşimi görýäriň
Hem elhenç ölmümi görýäriň sende.

Eesiz it ýaly gapyňy alyp,
Nagra dartaýyn men,
çekeyin elem.
Meni posañ bile öldür—
men seni
Ebedileşdireýin goşgulam bilen.

Durmuş meni daşa öwrüp taşlady,
Men bir daşdan ýadygärlik durmuşa,
Sen kalbyma gir-de,
daşdan göwrämde
Urup dur ýürege dön-de durşuňa!

ÇEMEN (Değişme)

—Sen nähili ýigdi halaýaň, Çemen?
—Heý tapýan soragyň gursun, ýerçeken!
—Sen nähili ýigdi halaýaň, Çemen?
—Ýokmy seniň jinnek ýaly utanjyň.
—Sen nähili ýigdi halaýaň, Çemen?
Walla, maňa jogap berseň utarsyň.
Sen nähili ýigdi halaýaň, Çemen?
...—Orta boýdan uzyn bolsa azajyk,
Salyhatly bolsa, talantly bolsa,
Bilse eger il içinde at alyp.
Alçak bolsa,
sahy bolsa ol hemem...
—Oh-o! Beýle bolsa, meni sypdyрма, Çemen!

* * *

Iň ajaýyp şygrym ýazylman galar,
Sebäp, iň gowy gyz duşanok häli,
Sebäp indi duşanda-da giç bolar.

Iň ajaýyp syrym ýaýylman galar,
Sebäp dostlarym-a ýuka ýürekli,
Sebäp, duşmanlarym juda birehim.

ŞİRİN

Sen, sen meniň ýalňyz syrym,
Hem ejirim, hem hijirim.
Ýeller zaryn mukam çalýar:
«Şirin, Şirin, Şirin, Şirin».

Aýyňam öz hemrasy bar,
Günüňem öz hemrasy bar.
Sensiz geçen gijeleriň
Hem hasraty, hem ahy bar.

Sensiz kalbym dile-dile,
Sensiz ýalňyz ýandym, Şirin,
Adyň süýnen ýyldyz bile
Al asmanda ýazdym, Şirin.

Nädeýin men ýalňyz çeşme
«Şirin» diýip dolup-daşsa.
Nädeýin men ýaprajyklar
«Şirin» diýip pyşyrdaşsa...

Aýyňam öz hemrasy bar,
Günüňem öz hemrasy bar.
Sensiz geçen gijeleriň
Hem hasraty, hem ahy bar.

MENİŇ YŞGYM

Kirpikleriň emäý bilen serpildi,
Heserli dideleň boýlap bilmedim.
Emendirdi leblerdäki tirpildi,
Ot alýan jigerim oýnap dilberim.

Piýala gözlere bakmak—hyllalla,
Bakmasamam döz getirmen derdimge.
Maňa iki sany ölüm ber Alla,
Öler ýaly şol gözleriň hersinde.

YŞKNAMA

Ýaşayyş—düýş.

Kalderon.

Syryl, dünýäň perdesi,
janlan pynhan erteki,
Söýgi dünýäň ertesi,
Biziň weli, şu günmüz.
Agaçlaryň başlaryn darap asman ýelleri,
Meýmiredip kem-kemden,
yrap barýar göwünmiz

Ýaşayyş—düýş söýleňde,
ýaşayyş—düýş söýseň-de,
Ýanyma süýş şemala
Saçyň ýaý-da, melegim.
Eger tutsam eliňden,
diý sen näme diýseň-de,
Ýöne ýalňyz dilegim,
oýanaýma, melegim!

Ýaşayyş—düýş, ynanaý,
gadam bas düýş içre sen,
Bu seleňlik howa däl,
Ýok, ol şerap, ol heser.
Ýeriň aňry ujuna gideli biz isleseň,
Çünki ýollar tükenmez,
Togalaga çünki Ýer!

Şemalmy bu çolanýan
ýa-da gara saçyňmy?
Ellerim ýüzsün seniň gara saçlaryň yzlap.
Huşuňdan jyda düşseň, goý egnime başyňny,
Men huşuma geleýin gar deň alkymyň ysgap.

Ýaşyl ýyldyrdy akýar leýlisaçlaň telinden,
Pynhan ýylgyryp, bakýar dogan Aý-da
melegim,
Günämi geç eger-de,
öpsem seniň lebiňden,
Ýaşayyş—düýş,
söýgi-düýş, oýanaýma, melegim.

Gepçi deý pyşyrdaşsa,
pyşyrdaşsyn hyşalar,
Pysyrdaşsyn guş ýaly ýaprajyklar şahada.
Aşyklar hijre taýyn,
didara gowuşsalar,
Bagtdan ýaňa aglamaga barmy gaýry bahana...

Ýelden näzik näzenin,
urunma-da gujakda,
Hala sarçlygyň bagş et,
Hala agla, melegim.
Aşyklar jananyň janyny biýr guçanda.
Ýaşayyş düýş ahyry,
oýanaýma, melegim.

Eger yşka uçrasan,
ýürek çatlar uçmasañ,
Munça bolmaz uçmaham.
Dünýä niçik owadan!
Saňa gözlerim gidýär,
söýgä duşup düýş görüp,
Soňam süýji ukudan ýar goýnunda oýanan!

Uklap ýatyr bu mahal ynsy-jynsy pelegiň,
Bu gowgasy kän pelek rahat ukusyn alsyn.
Ýaşayyş düýş ahyry, oýanaýma, melegim,
Häzir diňe oýanan biziň bagtymyz bolsun!!!

UKLA, EZIZIM...
(Ýewg. Ýewtuşenkodan)

Ukla, ezizim, ukla...
Şor damjalar ýaldyraýar çatyda,
Kiltlengi gapy-da,
deňiz atyla,
Göçüp,
köpük saçyp urýar kenara,
Sorýar şop-şor Güni garyp şemala.
Ukla, ezizim, ukla, etme sen heläk,
Bireýýäm ýatypdyr sähra-da, dag-da.
Ýatyr köpegimiz guýrugyn bulap

Şor zynjyryn ýalap,
Ukuly halda.
Çap-çap deňiz şapyrdap,
baglar zaryn şatyrdap,
Agsak köpek gabyrdap,
gelse gara-da, ak-da...
Soň men saňa pyşyrdap,
soňra ýarym pyşyrdap,
Soňra dymyp diýerin:
ukla, ezizim, ukla!
Ukla, ezizim, ukla,
unut kinäni, ukla!
Ukla, ezizim, ukla,
unut kinäni düýpden,
Hany göz öňňe getir:
oýanyas—bu dünýä ter.
Biz sypalda,
horram halda.
Öwsüp gelýän şemalda
Gatyk ysy burk urup,
owsunyp gelýär düýşden.
Heý, getirmiň göz öňňe,
ynanmarsyň göreňde!
Sen bir kesir gözelle!
Ukla, ezizim, ukla!
Hem düýşüňde ýylgyr sen,
(emma gözýaş eýleme!)
Çemen bagla güllerden,
goýjak ýeriň peýle-de,
Halan köýnegiň alyp,

meňze peri-peýkere...
Samraýarmyň?
Ýadansyň-da.
Serwim, saňa gelýär haýpym,
Çolan ýüpek şal deý düýşe,
dolan ýüpek ýel deý düýşe,
Uklap bilmeýän halatyň,
pyşyrdasaň özüň bilmän,
Ine, diňe şony düýşde,
düýşde amal edip bolýar.
Pikir etmän ýatmak haýyp,
haýyp däl-de hatda aýyp,
Bimanylyk kalbyň gyýyp,
içde çekdirer keşgini.
Gözleriňi derde goýup—
näçe sany diri meýit...
Süpür näzik gabak bile,
süpür olaryň keşbini.
Ukla, ezizim, ukla...
ýa zaryn sesi bagyň?
Näme erbetlik syzýaň,
ýa biri dert berdimi,
Belkem, şool derdi beren,
birdenkä men bolmaýyn?
Ukla, ezizim, ukla,
Näme ukyňy bozýan?
Ýa deňiziň gaýymy,
sen bolsaň bes bagtda,
Ýöne weli, bu günäde günäm-de
ýok, müýnüm-de.

Eşidýärmiň, bagyşla,
Eşidýärmiň, söý diňe!
Hiç bolmanda, düýşünde!
Hiç bolmanda, düýşünde!..
Ukla, ezizim, ukla,
uçup barýar Ýer şary,
Göçüp barýar ok bolup,
ýarylmak howpy bile.
Hany, meni gujakla,
ýerden sypmaly diňe,
Sypyp gitsek eger-de,
sypaly biz jüp bolup.
Ukla, ezizim, ukla,
köňlün aldyрма kinä,
Ukyňa päsgel bersem,
menem ýanyňdan ýokla.
Ýer şarynda arkaýyn uklamak baý-baý kyn-a,
Ýöne ukla,
eşdýämiň,
ukla, ezizim, ukla!
Çap-çal deňiz şapyrdap,
baglar elhenç şatyrdap,
Agsak köpek gabyrdap,
gelse gara-da, ak-da...
Soň men saňa pyşyrdap,
soňra ýarym pyşyrdap,
Soňra dymyp diýerin:
Ukla, ezizim, ukla!
Ukla, ezizim, ukla!..

LEÝLIM

Düşdüm nazaryňa—
urdy ýylgyrym!
Didelem çat açdy,
Togtady beýnim!
Mejnun deý hüw diýip gideýin, ýöne
Galma bir bakyşda ganyma, leýlim!

Düşdüm nazaryňa—
urdy ýylgyrym!
Galpyldaýan. Eräp-akyp barýar jan!
Tas alypdyň janym,
her hal ýüregmi
Saňa ýesir berip, galaýdym aman!..

ARMANYŇ NÄME

Armanyň näme!
Ýar owsuny—sunaminiň tolkuny,
Urulýar, zarbyna çasyrýar beýnim.
Ýürek nämä duýýar ölüm howpuny?—
Öz aýagy bilen
Gelipdir leýlim.
Asman içre uzan gümmürdi kimin
Aýagmyň astynda yranýar zemin,
Göwrämi lagşadyp gidýär sunami,
Eesi gelipdir amanat janyň!
Ýaşyl ýazy egne geýipdir leýlim,
Megerem, ýar bolup gelipdir leýlim,
Armanyň näme!
Ýeri ýaş başyňdan garranyň näme!
Merdem bol, pyýala gözlere garap,

Merdana bol,
gamyş ýaly galdyrap,
Alaçsyz gark bolup barýarsyň näme?
Säme, gamgyn başym,
çal başym, säme,
Depäňden saýasyn saldy humaýyň.
Indus kibi dyzyňa çök,
elin öp,
Garşynda dur,
gökden inen hudaýyň.
Armanyň näme!

Şu ýaşda aljyrap barýarsyň näme!
Ýok, seniň seriň däl,
aýlanýar dünýe.
Nädersiň bir pikir gelse kelläme,
Nädersiň zybana gelse bir jümle.
Säme, garyp başym,
çal başym, säme,

Gümmezekläp duran,
Gürsüldäp duran,
Iki penje ykbal—
iki san mäme
Güsürdäp gumry deý uçaýjak bolýar,
Düşüp penjäme,
düşüp penjäme...

Ýar owsuny—sunaminiň tolkuny,
Urulýar zarbyna—çaşypdyr beýnim.
Gujagymda ýürek kimin urunýar
Ýalyn deý dolaşýar,
Ýalyn deý leýlim.
Armanyň näme!
Dünýäden armanly barýanyň näme!?

DERÝA WE GELIN

Seretmek gadagan!
Aýdýan gaýtadan,
Gadagan!
Ýyldyzlar, gözüňiz ýumuň!
Eý, sen bagty gelen tomus gijesi,
Ýer-gögüň arasna doldur sen tümüň!
...Ýa Aýyň ýüzüni büredi bulut,
ÝA dolan Aý girip gitdi Murgaba.
Toraňňylar ýitdi garaňky bolup,
Bogny ysman oňa bakyp durmana.
Garaldy,
bu dünýä şeýle garaldy,
Ýitdi çäýlymdaky çykarlan geýim.
Pyşyrdaşýar derýa bilen
üstüne
Şar gara gijäni,
Şar gara saçlaryn atynan gelin.
Pyşyrdy...
Pygşyldy...
Gelýär ak şekil,
Ýanyp gelýär,
Zat ýok ony deňäre.
Derýa girip giden asmanyň Aýy
Gelne siňip çykyp gelýär kenara...

GARPERISI

Ýeri bolýa, geçenleri ýatlama,
Ýeri bolýa, dörželmesin gussalar.
Sen kibi gyz hyýalyňda ýaşasa
Bu dünýäden nadyl bolmasa bolar.

Bilýän, gaýdyp ýaşyl ösmez,
saralyp
Kalbymda bir eýýäm sowlan baharym.
Ýöne bir dem ýaşasyn şol ýaz bolup
Meň kalbymda
Ýaza meňzeş nazaryň.

Hem süpürsin gözümdäki gubarym,
Hem süpürsin ýüzümdäki gussany.
Başyn göge dirän ýaşyl berýozaň
Süpürşi deý çal bulutly asmany.

Süpürsin kyn düşen ýyllaryň yzyn,
Düýşe meňzeş alasarmyk ýadymy.
Geçmişimi unudaýyn munda men
Hem saňa bereýin galan ýaşymy.

Bagtyň ömri uzyn däldir aslynda
«Indi giç» diýp, «Gaýdaly» diýp irinme.
Wagt garaşar durar tokaýa girip,
Köneje ýodanyň ýityän ýerinde.

Garperim,
eý, meniň ak saçly serwim,
Sen ýanymda çagyň derkar däl yşyk.
Onsuzam ewenkleň çelgisi kimin
Otyr berýozalar ýaşyl ýanyşyp.

Men ýaşlygym edarada oturyp
Işim bilen başyma gaý ýaşadym.
Ynjalaýyn özümi bir ýitirip,

Men ýadadym,
Men özümnden ýadadym.

Gije ýatyr gök tokaýyň astynda
Oýaraýma,
Ýuwaş, gireli düýşe!
Seýran edip ýyldyzlar deý seçilen
Köz deý ýanýan
Gyzyl-elwan iýmişe.
Sen şindi ýanymda!
Dodakda bolsa
Gar ýaly ereýär heserli adyň.
Düýşe girip gitseň sen deý gyz bilen,
Neneň bu dünýeden bolarsyň nady!

DIDARLAŞALY

Düşse seniň nazaryň, däli siller durlanar,
Aýlanar al asmanda, gidebilmez durnalar,
Göwün gamdan, dide nemden dolar,
püre-pürlener,
Sensiz ömür bimany, sensiz bu dünýä pany,
Eýleme kine menden, selbim, didarlaşaly.

Lebleriň ak säherden, dişleriň ak
ýyldyzdan,
Älemgoşar görüner, ejap eýläp ýylgyrsaň,
Ýürek ýanar görejiňde oýnan
ýyldyr-ýyldyrdan
Men bir yşkyň bimary, gurban berem bu jany,
Ýalbyrap çyk aý ýaly, selbim, didarlaşaly.

Aslyň seniň ataşdan, ýandyrar sen peýkerim,
Men aşygy-perwana geçer ýoluň peýlerem.
Aşyga didar gerek, gaýry zady neýlesin,
Dola boýna şamary, al janymy şa ýaly,
Ýalbyrap çyk aý ýaly, selbim, didarlaşaly.

GYZGÜZER

Gijäniň bir wagty,
Gyzgüzer çola,
Ýigdiň pyşyrdysy eşdilýär çala:
«Köşeş gözleriňe söweýin,
Dünýä
Iki geler gyzgüzere bir gelen,
Seniň näzik bedeniňi ýuwaýyn
Derýa gaçan Aýyň parçasý bilen.
Ýyldyzlar bezäpdir derýa düýbüni,
Olar köräp-köräp gidýär şemala.
Bozman derýaň erteki deý düýşüni,
Ýüzüpjik gideli gaýry kenara.
Pagşyldama,
duýar Bähri-Melike
Pagşyldama,
ýatan gije oýanar.
Gözüňe söweýin, seret bu dünýä,
Bu dünýä owadan,
juda owadan!
Ýel deýin suw bilen ýuwaýyn seniň,
Suw deýin ýel bile ýuwaýyn seniň,
Dal gerdenňi,
sagrylarňy,
göwsüňi.
Gyzgüzere suwa düşen tenin däl,
Gyzgüzerde yşka ýuwar göwnüni».
Gijäniň bir wagty,

äpet torañňy
Pyşyrda meýmiräp yranyp durdy.
...Gyzgüzerde on dört ýaşly ýetginjek
Bedew atyn suwa düşürip ýördi.

* * *

Girişi deý buzuň astyna derýaň,
Daglaň girişi deý ümrüň astyna,
Nirädir bir ýaňa baş alyp baryň,
Gam-gussanyň aşagynda baslyga.

Daşarda çal aýaz gapym ýassanyp,
Zaryn uwlap, öý-öwzarsyz it ýaly,
Senuberleň arasynda at salyp,
Awçyň köpegi deý ýitip gidýädi.

Barmalymy?! Goýberenok namysym.
Barmasyzmy? Yza ysanok bognum,
Iki ýana gatnaýaryň manysyz
Ädimläp görýän deý gijäniň boýun.

Tokaýyň içinden akýar çal duman,
Aýagyň astynda zarňyldaýar ýer.
Ýitigsije ýoda — çalajaň ýylan —
Siziň öýe sary süýner-de gider.

Bug däl, hasrat göterilýär demimden...
Hanha, meňzäp saňa meñzeş bir gyza,

Yranyp ýanwaryň sowuk ýelinden,
Iňňildäp ses edýär syrdam berýoza.

Ol seniň ruhuňmy?
Ýa-da ol senmi?
Daragt bolup durmuň gam-gussa batyp?
Ötünç soraýyn men daňdana çenli,
Serhoş kimin ony bagryma basyp.

Belkem, puşman edip çekýänsiň arman,
Belkäm, kinäň göterlendir köňülden.
Bararyn gijeden geçer-de parran,
Säher deý ýylgyryp çyksaň öňümden.

* * *

Gar ýagdy,
gar ýagdy,
Rus alasy,
Tokaýy astynda galypdyr garyň.
Asman bile gara ýeriň arasy
Golaýlady, hiç bolmanda, gez ýarym.

Ak garyndan göwni galkan asman päk,
Keýpi gala: ol toýumyz toýlady.
Asmanda Aý ýalňyz däl bu gün,
sebäp
Ýerde sen bar — iň mynasyp boýdaşy.

Aý mawy asmandan şuglasyn saçýar,

MEN BIR DERÝA...

Men bir derýa...
Ýitirdim meň hanamy,
Ganatym bar.
Apardyň sen asmanym,
Apardyň sen erkim,
dol, eý gujagma,
...Ezizim, men näme samrap barýaryn.

Men bir alaw,
ýanyp ýörün heserde,
Yzgydym gaçypdyr,
Ýanypdyr janym.
Labzymy süýjet sen bir posa ber-de,
Ýogsa men pelege gargap barýaryn.

Men ýaş,
ýöne ýitirdim men ýaşlygym,
Saçymda ak,
kalbymda çoh armanym.
Güler ýüzlim, maňa ýaşlygyňy ber,
Ýogsa men, ýogsa men garrap barýaryn,
Eý, meniň baýdak deý parlap barýanym!..

ÝAZ AÝDYMÝ

Ýagyş ýagara geldi,
Ýazyn suwara geldi.
Göwün gubara geldi
Nazaryň sowma, dilber,
Ýanaryn ýogsa, dilber.

Kölge düşen owalaň,
Owadan, wah, owadan.
Derdim artyk owalam,
Gaşyňdan kowma, dilber,
Dilner, ýüregim dilner.

Baksa başym aýlanym.
Öz ilimden saýlanym,
Men bir aşyk-saýýadyň,
Bagrymy owma, dilber,
Ýanaryn ýogsa, dilber,

Yşk gursakda joş ursa,
Gara başym çasyrsa,
Ajap bordy duşursa,
Ýaz bizi toýda, dilber,
Güýz toýmuz sowsa, dilber...

GÖWNÜÑEDİR DIÝÝÄŇ

—Sen ozalam şeýle owadanmydyň?
Neçüýn duýmadymkam şu güne çenli?
Neçüýn diýmedimkäm derdimi saňa?
ÝA pisseli Guşgyň pasly-bahary
Gözellige aňk etmäge jahany
Ähli gözelligin berdimi saňa?—
Diýsem gülüp:
—Gözüñedir—diýýäň sen.

—Şar-gara gözleñde näme bar seniň?
Dikanlap didäme bakan çaglaryň
Meniň sarç ýüregmi otly görejiň
Nazaryna kebab kimin dagladyň—
Diýsem, ýere garap çowly kirpigiň
Owadan gözlerñe edýäň-de perde:
—Göwnüñedir—diýýäň.
—Mümkin. Göwnümden
Diýseň göwnüm bitýär soňky günlerde.

OTLY, HYÝAL, MEN...

Men saňa garaşýaryn, şeýle bir garaşýaryn.

Gartaşýaryn,

nirde sen?

Ynan, seni gözläp tapyp bilmedim,

Indi bir säw bile özüň gelmeseň.

Umumy wagonyň gowruny basyp,

Oturan-turanyň howuny basyp,

Gel-de, sen otur, hol penjirä bakyp

ÝA otur sen galdyrma-da gabagyň,

Hiç bolmanda, jemalyňdan ganaýyn.

Hiç bolmanda, bileýin men barlygyň,

Lak atsam, ýaň gelse jogabyň ýerne,

Habar gatsam,

sen barmyňam diýmeseň.

Ot berer meň gursakdaky heserme,

Gazap bile ýansa seniň didelen!

Melek bolsaň, gök asmandan ýere in,

Peýker bolsaň, gel sen dessandan çyk-da.

A men saňa hiç zat diýmän bilerin,

Eger seni ýagşy sözler ynjytsa...

Gara buldy ýaryp çakar ýyldyrym,

Gar üste guýular ýazyň jalasy

Hem howasy üýtgäp gider dünýäniň,

Gözmüň gygy bile görerin seniň

Penjirä seredip ogryn gülýäniň.

Öz şygryma ynam edip bilmen-de,
Goşgy okaryn men Gurbannazardan.
Şygyr bolsa, jadyly-da, şygyr-da!
Meni mähir bile synlar nazaryň,
Soň aýlanar söhbetimiz pyşyrda.
Gürleşeris sessiz,
güleris sessiz,
Nirä barýanyňam çykar seriňden.

Pynhan bakýşlardan aýylyp essiş,
Geçersiş sen öz düşmeli ýeriňden...

GÜNDOGAR HALK

döredijiliginden

Dünýä baş gün—aňýamyň sen,
Nä lezzetden ganýamyň sen?
Ogşa meni, ogşa, dilber,
Näme garyp galýamyň sen?!

FRAGMENT

Dünýä neneň ajaýyp,
dünýä neneň owadan,
Bir ömüre ýeterlik ajap seýilgäkdir ol.
Görüp gözüň doýmaýan,
ýaşap göwnüň doýmaýan,
Söýdürmeýen goýmaýan
Yşk deý ýeke-täkdir ol.
Gezseň: keş edip gezseň,
Hindi, Hebeş jeňnelin
Hem gyýylsaň daragtdaky
örän düşbi maýmyna,
Ýeniseýde Hemingueý deý
suwa atsaň çeňňegiň
Münüp gadym tunguslaryň
ham syrdalan gaýgyna.
Baltikada suwa düşseň
eston gözeli bilen,
Gadym Maryň binýatlaryn

synlasaň, pikir etseň
Dünýä baksan Bethoweniň
eşdýän gözleri bilen
Hem bu dünýä özüň bilmeý
geleňne şükür etseň.
Jahankeşde durnalar deý
seýil etseň Şaryňa,
Düşleseň dagda-düzde,
ymgyr çölde, ölenä.
Dünýä, ajaýyp dünýä
degýär-ä ýaşanyňa,
Diýmek, göreşde ölseň
degýändir ol ölenä!
Dünýä neneň ajaýyp,
dünýä neneň owadan,
Bir ömüre ýeterlik
ajap seýilgäkdir ol.
Görüp gözüň doýmaýan,
ýaşap göwnüň doýmaýan,
Söýdürmeýen goýmaýan
Yşk deý ýeke-täkdir ol.

BUÝSANJAŇ SEN...

Buýsanjaň sen, serwim, şa gyzy ýaly,
Garaýşyň gazaply,
Kamatyň salyk.
Men ýene-de seniň ýanyňa barýan
Söýgimi kelläm deý etegme salyp.

Ýüregim aglaýar bagrymy ezip,
Sensiz oňa giň dünýe dar,
Köňül dar.
Ýöne gapa ýetmän,
gorkaklyk edip
Ol agzymdan çykyp gaçaýjak bolýar...

ILKINJI DUŞUŞYK

Seniň bile,
seniň bile bileje
Hyýaldaky ýaly bileje barýan.
Bir söz diýsem ýylgyrýarsyň çalaja,
A men hiç zat diýmeseňem ýyrşarýan.

Joş uran söýgüden ýüregim galkyp,
Tutýan seniň ak goluňdan maý alyp.
Öňkiň deý eliňi çekeňok silkip
Gelýän, geçýän mähelleden uýalyp.

Men bu gün milletiň kánligin söýýän,
Dolduryp duşsunlar pyýada ýoly.
Sen meniň goýnuma dolaýyn diýýän,
Dellere deňşmän geçeriň ýaly...

Ýuwýan,
Men bu gün söýgimi suw bilen ýuwýan,
«Gelinligiňmi bi?» diýýär suw satýan.
Serwim, sen uýalyp ýüzüňi sowýaň,
A men bolsa monça bolup baş atýan...

MEN BIR ÝYLDYRYM...

Men bir ýyldyrymdym: sygman ýazyma
Gursakda joşuma,
Aşyp hetdimden,
Sary sähra sygman ýören halyma
Seniň bossanyňda eräp gitdim men...

Men bir ýyldyrymdym: sygman ýazyma,
Ýagtyldyp,
ýandyryp ýalawym bilen
Giň asmana sygman ýören halyma
Seniň göreçleňde eräp gitdim men...

YZKY PARTA

Ne çüý bilen parta ýazýan adymy:
Ne ýaşlygyn gaýtalaýan Gajaryň.
Ýuwaş mugallymlaň depesine çykyp,
Ne öňki deý getirýäriň gaharyn.

Ne burçda durmadan tapýaryn takat,
Ýogsa burç meňkidi,
Diýseň dagaldym.
Saňa akyl geldi diýip her sagat
Indi meni taryp edýär mugallym.

Akyl gelme nire!?
Yzky partada
Otyr meniň ulalmagmyň sebäbi.
Çemen ýaly gyzyly-ýaşyl parçada
Otyr meniň özgermegmiň güwäsi.

Düýnki men deý şallaklaşýan oglanlar
Hem-ä gülkünç,
Hem olara gyýylýan.
Ertirinden garap olaň bolşuna,
Men garagol düýnüm üçin uýalýan.

Nirde böwrüm byjykladýan betligim
Hem ynjalýan garagolluk nirede!?
Yzky parta dur durşy deý serhetini
Şu gün bilen oglanlygym arada.

Yzky parta,
yzky ak gyzly parta
Yzymdan bakyp dur şeýle bir ýowuz!
Şikesli deý utanýaryn ýeňsämden,
Yzky parta nämä basýarsyň howum!?

Şeýle golaýjakda duýup bagtymy
Otyryn tagta däl,
Geljege garap.
«Saňa akyl geldi» diýýär mugallym,
...A men akyl huşdan düşüpdim yrak!..

MEN

Men—kör,
Meniň gözlerime seniň keşbiňi
Oýup çekipdirler,
Gözüm açsam didaryňy il görer,
Gözüm ýumsam—men.
Men—ker,
Bu dünýäniň gohy-galmagalyndan
Eşidýäriň serwim diňe seň sesin.
Ýasynyny eşdişi deý jesediň...
Men—lal,
Meniň dilime
Daglap ýazypdyrlar seniň adyňy...
Men—güň
Azmy saňa ýüregimi berenim,
Azmy saňa ygtyýarym berenim,
Sen näme diýip aldyň meniň aňymy?..

* * *

Ýene men bagladym al-elwan çemen,
Orun bermese-de penjiräň, serwim.
Seniň dal gerdeniň näze eýlenen
Meni örtemäge eljirän, serwim.

Men saňa jadyly nama ýolladym,
Gudrat bile gyz göwnüňi awlara.
Sen aýdyma göwnüň bermän bilmediň,
Aýdym döredeniniň şindem awara.

Gör, niye wagt söýgim möwjedi meniň,
Gör, niye wagt dözdüm seniň jebriňe.
Bu gün haýran galýan mejnun edenim
Seniň beren takadyňa-sabryňa.

Nadylmy men,
dälmi,
barybir, seni
Şadyýan aýdymlam heýjana salar.
Hawa, deňziň ajandygyn satmaýar
Şor deňizden galan asal jalalar...

* * *

Sorapsyň joraňdan meniň halymy,
O haly özüňde duýmaýan ýaly.
Görüpmidiň ýazda daşyp, däliräp
Güýzde ýatyp, şorap galan derýany?

Görüpmidiň arly ýyllar alawlap
Garda galyşyny ot ýanan ýeriň?
O haly özüňde duýmaýan ýaly...
Ýa-da sorap duýdurýarmyň, dilberim?!

SENIŇ ÝŞGYŇDA

Tez jereniň gözlerinden suw içsem
Hem çolansam ter ýañaklaň alyna.
Düşsem, suwa düşen ýaly daňdanyň
Älemgoşar kibi atan halyna.

Gamgyn-gamgyn kyrruwyndan durnalaň
Dem alsam heserli jigerim oýnap.
Akyp gitsem hesretiňden,
durmasam
Gögerçin reňk daşa bagrymy oýkap.

ÝA çaňjaryp gelýän ak ýagys derhal
Meni kesek kimin eredip gitse,
Ýa-da sykylyklap ýelken deý şemal
Seniň ruhy älemiňden äkitse.

Gülüň ýapragynda göwher damjalar
Seçme deýin degip tüwdürlip düşsem,
Köşeşer,
gül ýüzlim,
köşeşer göwnüm
Ýa-da seniň jemalyňa gowuşsam...

ELHEDER GYZ, ELHEDER

Saňa duşalym bäri däli köňlüm derbeder.
Yşk deňzinde arzuw-hyýal ýelken kimin ýellener.
Ejap eýläp dymsaň-da sen, ala gözleň dillener,
Sözle näme diýdigiň ol, elheder gyz, elheder.
Gyýk bakysyň aklym alyp enteder gyz, enteder.

Hyýalymda beýle bagty agtarmandym häli men,
Senden zyba näzenin gyz elgerdäýmez päle hem.
Hala ýandyr, hala söndür, gandyr meni hala sen,
Ýogsa meni ýowuz ykbal enteder gyz, enteder.

Ýeldirgedim ogryn garap göwnüm awlan keşbiňe,
Ýeldirgedim ogryn garap yşky lowlan çeşmiňe,
Bu aýdyma syrym berdim, sen günämi geç diňe,
Saňa syrym ýaýdygym ol, elheder gyz, elheder.
Ýogsa meni sensiz ykbal enteder gyz, enteder.

Öz roýuna buýsanmaga ejap eýläp ýörenim,
Saçyn ýere deger öýdüp başa aýlap ýörenim.
Eger görseň sözläp bilmän, seni peýläp duranym,
Saňa söýýän diýdigim ol, elheder gyz, elheder.
Eger söýgi ýalňyz galsa, enteder gyz, enteder.

* * *

Bir ýola, bir ýola degdim göwnüňe,
Şonda sen jogabym bermäň deregne
Gitdiň sessiz agladyn-da öýňüze
Etmişimi galdyryp öz ýüregme.

Gel, serwim, aryň al, diýjegin diý-de,
Dişle gyz göwnüňe degen dilimden.
Göterip bilmedim gözyaşlaryň men,
Gel, göwnüň göterip ýülüneýin men.

Ençe gündür gaýdyp duşamok saňa,
Ençe gündür çekýän ol agyr jepen.
Söýmänem bilmersiň, ýöne diňe sen
Geç günämi, geç günämi, eý jenaň.

AK GOŞGY

Ahyr seniň bile duşurdy ykbal!
Bagtam zeled eder häzir geläýse,
Bagt gerekmez saňa duşup bolaýsa...
Maňa häzir
hiç zat,
hiç zat gerek däl,
Maňa häzir gülgün ýazyň goýnundan
Sen ýerleşer ýaly ýer berseler bes!
Ýer berdiler bes!
Al güller uýalyp ýüzüni sowýar,
Öýläňçi aýlanyp geçýär beýleden.
Asmanda galgaýar elwan ýaglygyň,
Zeminde galgaýar elwan ýaşlygyň.
Ah, men näçe jebir-jepany çekdim,
Seni ýaratmadyk bolsady taňrym,
Ol men bilen hasaplaşyp bilmezdi.
Şemal seniň desse saçlaryň kimin
Emaý bilen biziň üstümüz yapýar.
Daşymyzda diňşirgenýän ümsümlük
Tisgindi!
Ümlük!
Ýok, gynanma,
ýok, aglama, ezizim,
Bu dünýäde iň günäli nowjuwan
Päkizedir
perişde deý garrydan...

BAGT

Edepli gyz duşuşyga giç gelýär,
Garaşdyryp sabryň soňuna çenli,
Eý, katdy-kamatyn küýseden bagtym,
Sen juda edepli bolmaga çemli.

Giç açylýar hoşboý ysly bägüller,
Kemsiz ganyp tylla günün nurundan.
Bir gün beýhuş eder öýdüp ysyna,
Ynamyma beýhuş bolup ýörün men.

Dolan aý giç dogýar,
giç dogýar çenden,
Gijäni ýagtyldyp gündiz ýaly ol.
Garaşaryn, bagtym, mümkin däle çen,
Ýöne ýarym-ýalta däl-de, doly gel.

Özgäniň bagtyýar aýdymyn aýdyp,
Garaşýan, men saňa garaşýan, bagtym.
Sen gelersiň, ýöne, ynan, gorkýaryn,
Gersiň öýdüp, bagta mätäç däl wagtym.

GABANMAK

Diňe söýmeýänler gabanyp biler,
Hem söýýänler söýgiň çäginden aşyp:
Ol biriniň bil baglara yşky ýok,
Ol biri aklyndan aýrylan aşyk.

SÖÝGI GOŞGUSY

Bir sagatdyr ýedi ýoluň üstünde,
Süýr günortan epgek-ýalnyň astynda,
Ýaňy sesi ýognan bir oglan bile
Ýaňy göze görnüp ugran bir gözel
Dur,
nirde duranyny unudyp hatda.
Ýylgyrýar-da geçýär olary gören,
Ne oglan lak atýa,
Ne gyz gep tapýa.
Yssydan däl, yşkdan gurapdyr dilem.
Diýýär oglan: «Yssydygyn howanyň».
«Hä yssyrak» diýip, bir jümle bilen
Owadan gyz berýär onuň jogabyn.
«Okuwlar nähili?»
«Gutarýas basym».
Dymyşlyk. Arada gutarýar gepem.
Ynsan ogly söýen çagynda asyl
Öz dilsiz aslyna golaýlar eken.

Gynanma, sen, sözläp bilmän duranňa,
Ýok, gynanma ýöntemdigne sowallaň.
Biler bolsaň, yşk seriňe uranda
Dil diýilýän ýitip gidýär zybandan.
Wagt sora... Sagady bolmanda näme!
Okuwyny sora,
Halyny sora.
Sora bir zat gelýän bolsa kelläňe,

Ýogsa-da gelmeýän zadyňy sora.
Ýöne bir haýyşym gyzy öýlerne
Goýberme!

KÖŞEŞEÝIN MEN

Ýürek gursagyma sygmady bu gün,
Bir pursat duraý, gyz, köşeşeýin men.
Göttertmedi yşkyň kysmaty bu gün
Halymy soraý, gyz, köşeşeýin men.

Bulutlar bu dertden ýagyp ýeňleýär,
Perwana alaçsyz ýanyp ýeňleýär,
Adam ogly syryp ýaýyp ýeňleýär,
Ýylgyryp garaý, gyz, köşeşeýin men.

Hem dermanym, hem-de derdim diňe sen,
Örteme jigerim dile-dile sen,
Dil bilen däl, ala gözler bile sen
Wada bir beräý, gyz, köşeşeýin men.

Şar gara gözleriň jady-la seniň,
Gezeýär nazaryn janyma meniň.
Gözlerimi süzüp adyňa seniň
«Jan» goşup Suraý gyz, köşeşeýin men.

* * *

Tolkunyp,
tolgunyp,
düýrügip,
ýazlyp,
Owsun urup, daşa urunýar deňiz.
Gözden syçrap gidýän ýaşyna ezlip,
Gezm edip,
hezl edip,
ysgan güllerin
Deňize oklaýar gülmeňizli gyz.

Ol gyz gülýär
Hem kereşme, nāz bile
Aşyk bolan deňzi synasy gelýär.
Bir-birin ýassanyp gelýän tolkunlaň
Ap-ak topuklardan sypasy gelýär.

Deňiz daşa urlup gynaýar jany
Hem ýetenok demi-demne
sojara.
Gülmeňiz gyz, nāmā duş etdiň ony?!
Saňa nāme etdi deňiz biçäre!?

GÖZELLİK

Şeýle tämiz güller bitýär ýazyna,
Şerap içen ýaly göçýär-de kelläň,
Özüňem aňsyrman, çöküp dyzyňa
Ysgaýaň ýolmaga milt edip bilmän.

Şeýle bir gyzlar bar,
misli bir hyýal,
Baglara seýl eder şuglasyn saçyp,
Olara kilçerip lak atmaga däl,
Hatda galarsyň sen agzyňy açyp.

Şeýle bir goşgy bar,
şeýle bir goşgy,
Okabam bilmersiň labzyny ýoýup.
Oňa öýkünmeg-ä beýle-de dursun,
Ýazmaňam goýarsyň meňki däl diýip...

Eger ýürek diýlen bar bolsa sende
Gözellik özüne maýyl edýändir.
Gözellik däl, özün gorap bilmese,
Ýoýup bolýan bolsa gözellik däldir!

AÝDYM

Gurbanaly-Magrupa

«Aparyň gözlerin köpeý oglunyň,
Ah eşitsin aýdym küýsäp gelenler.
Bu gözleri gören gyzlar hüýlener,
Hamyla bor sesin eşden gelinler!»

Saltyk bagşyň gözlerini oýdular.
Diýdiler: «Ömrüňi aglap geçir sen!»
Diýdiler: «Gidiber tapsaň ýurduňy!»
Gelýär bagşy ýat ilden däl,
hijirden.

Gursagynda tüweleý deý aýlanýar
Bendiligiň howasynyň ýuwdummy.
Bagşy aýdym aýdýar ýanyp hem bişip,
Mergenleriň algyrynyň yzyny,
Gaplaňlaryň öz awunyň ysyny
Yzarlaýşy ýaly
jülgeme-jülge,
Gelýär aýdymynyň yzyna düşüp...
«Artyknyýaz atly ýarym amanmy?»...
«Ilm-günüm, mähribanym amanmy?»

Gözün köwlediler Saltyk şahyryň:
Sypyryldy dünýäň ýüzünden perde.
Bir seretse, aýyl-saýyl görünýä
Jahalatda,

gamdyr gussa-da,
şer-de,
Gör, neneňsi gara ýanyk ekeniň
Şahyra hüýr bolup al salan dünýä!

Keremli daglara şygryny aýdyp,
Saltyk nagra dartyp gelyär,
gelşi deý
Ýyldyrymyň yzyn alyp gübürdiň,
Harasadyň yzyň alyp ýagmyryn.
Hol entekde bolsa türkmeniň ýurdy,
Çöregi çykarlyp duran tamdyryň
Beýhuş edýän ysyn
kükedip durdy.

«Artyknyýaz atly ýarym amanmy?»
«Ilim-günüm, mähribanym amanmy?»
Oba-oba,
syrgyn-syrgyn aýlanyp,
Aýrallyk hakynda aýdymyn aýdyp,
Aýlanyp ýör Saltyk:

Misli ol geçmişiň galkynan ruhy,
Misli para-para göýül deý göwün.
...Oýup ýasarlar heýkeliň gözün!

* * *

Atymyn aldyrmaz türkmen gyzlary
Çölde ýören jeren ýaly sakdyrlar.
Gara gözleriňde jadyň bolmasa
Her mergene,
Her görgene atdyrmaz.

...Daýan! Ol gözeli derde goýan sen.
Gitme ýigit, gitme yşkyňdan geçip.
Çarkandaksyz ýollar söýgä barmaýar,
Sen söýgä barmarsyň müşgilden gaçyp.

ÝA okuň jerenden sowa geçdimi,
Ýa-da pagtabentmi ol atan gülläň?
Ýaraly galdyrma gaçan maralyň,
Ganyny sarkdyryp ýörenin bilmän.

Gülle degse çyn mergenler bilýärler.
Gitme ýigit «wah bolmady» diýipler.
Ýaralanyp,
Ýalňyz galyp ölýärler.
Başarnyksyz saýýatlardan keýikler.

MURGAP

Ümüſ-tamyſ,
Bimar bolan jemalyn
Ýakynyndan hem ýadyndan ýaşyryp,
Ýatyr ukusyna galan jenany
Säheriň çal ümürini ýapynyp.

Öz düýşüne humar bolan Murgabym
Meýmirär-de, heser bilen pyşyrdar.
Saba ýeli säheriň al dumanyn
Oň üstünden bir tarapa sypyrýar.

Inçe billi derýa ýalaňaçlanýar,
Endiredip säheriň al seleňin.
Synlaýaryn onuň säheriň aly,
Ýyldyrymyň agy siňen bedenin.

Ýalaňaç Murgabym ukuly halda
Bir enaýy ýygryljyrap uýalýar.
Çal çarlak jibrinip ganaty bile
Onuň ak göwsüni ýapaýjak bolýar.

MELEKLERIŇ KONKURSY

Munda jem şäheriň peri-peýkeri,
Munda jem dünýäniň hüýri-melegi,
Olar tas ýalaňaç!
(Indi nä dünýäde gabahat barmy?!)
Güjeňläp sagrysyn,
güjeňläp göwsün
Durlar auksiona düşen at ýaly.
Göwüsleri gupba,
(hersi bir lukma!)
Boýny garyş,
eginleri terezi.
Şöhle taýýar gözelleriň budundan
(Munda üýşen erkekleriň geregi.)
Hersi bir şa gyzy
Hut ugrunda ýüwrüp-ýelesiniň gelyär,
Ýok, olary söýmek gelenok göwne
Ýöne weli bile bolasyň gelyär.
Munda jem şäheriň peri-peýkeri,
Munda jem dünýäniň melegi-hüýri,
Pah, ynha hüýr gyzlar atýarlar owsun
Wah, indi türkmende Görogly barmy!?
Açgöz bilen synlap sagrysyn-göwsün,
Inçe biliň,
uýluklaryň in gowsun
Saýlap bilmän juda horlanýar žýuri.
...Hol yzky hatarda bir aşyk ýigit
Diýýär: «Hüýri tapyşyňyz görelä,

Siz ony nireden gözleýärsiňiz
Meniň ýanymdaky dünýä gözeli!»

* * *

Men görmedik şäherlerim söýýärim.
Ýola gitmelimi—taýyndyr ýüklem.
Hezil ahyr
göwnüň batberek ýaly,
Uçuryp goýbersen
Boşadyp ýüpden.

...Seýl edýän nätanyş seýran baglarda,
Ykýan. Duşma aladaň ýok tanşyňa.
Agyr mähelleli restoranolarda
Saçym silkip çykýan ýaşlaň tansyna.
Münýän gidýän gabat gelen ulaga,
Ýolum—halan tarapyma rowana.
Azaşamok—sebäp barýan ýerim ýok,
Alakjamok—sebäp ajap howa-da!

Unudýaryn çagalarmyň barlygyn,
Dostu-duşmanlarym, hossa-aladam,
(Biledim alyngy). Galan baýlygym
Hasap ýöretmezden sowýan aýaman.

Men nätanyş şäherleri söýýärim,
Söýýärim näbelet myhmanhanamy.
Ýaşap, hasyl edip köňül söýlänim,
Çykýan öz dünýämden.

Ýykýan kadamy.

Lak atýaryn zyba gelni saýlaýyp,
Heser bile jigerimi ezyärin.
Ata araba däl,
ata aýlawy,
Aýlaw aýlany arzuw edýärin.
Men görmedik şäherlerim söýýärin...

NOWŽUWAN GYZ

Gör-le, meniň bagtym nirede eken!
Meni nirden ötüripsiň, kör düýäm!?
Gündelikden.
Sen näme bilýärsiň ýaşaýyş hakda,
Ýaşlyk ygtyýaryň alypdyr seniň!
Ýanjak bolup dursyň ýylдыrym çaksa,
Uçjak bolup dursyň degäýse elim!

Bes!
Örteme meni göz gyýgy bile,
Meni ol gözlere eýleme bendi.
Onsuzam ölüm hem ýaşaýyş maňa
Seň buýsanjaň eginleň deý deňlendi!

Häzir saňa akyl berip,
ugradyp,

Yzyndan oturyp aglasym gelýär.
Owadan gyzlary ýigrenýärim men,
Olar betbagtlygmy ýadyma salýar!!!

Ýok, aglama!
Ine munyň bolanok,
Aga çen ortada ýaşlyk bar häli.
Dünýäniň önünde zerre günäň ýok,
Gözýaşlaryň bilen ýuwaryň ýaly.

Isle, sen diýip özüm uraýyn oda,
ÝA dolaýyn girdabyna derýanyň.
Ýöne mensiz bagtly bol sen dünýäde
Hem diňleme mundan artyk perýadym.

Söýgim soldy,
Söndi otly ýüregim,
Olardan kalbymda diňe gubur bar.
Mazar agajymy gögertme meniň,
Ol nahal däl,
Ýok, ol barybir gurar!

Hem begenme muny söýgüdir öýdüp,
Şowsuzlyga duşdum diýbem dowl alma.
Sen-ä giç doglanňa günäkär dälsiň,
Menem ýazykly däl owal doglanma!..

DAGLARYM

Dogan ýerne dogan sanyp, dostum kibi görenim,
Geldim ýene size matam baglaýyb-a, daglarym.
Serçeşmede tebil alyp, ýada salyp gözelim,
Keygiň gaçdy zelil göwnüm awlaýyb-a, daglarym.

Ulugyz deý uýaljyrap, dilin dişlän pisseleň,
Ak pisseleň gördi gözlem, gaýry peýker istemen.
Saç-sakgala siňipdir ak—ah çekemde gussadan,
Ümür kibi dolupdyr gam zawlaryňa, daglarym.

Baýryňa giren ýyldyrym çyksa çigildem bolup,
Gözelleriň seýle geler şo-ol birisi kem bolup.
Asman aglap nagra dartar, ýagynlar göwnüm
bozup,
Atar älemgoşaryny ýaýlaýyb-a, daglarym.

Pendiniň bir näzeninin rowa görmän ogluňa,
Gözýaşymy akdyrdylar seniň göwher-laglyňa,
Daşa dönen ýüregimi garyp bir gün çaglyňa,
Gidermen başymny alyp, aglaýyb-a, daglarym.

Ýazdygym gazallarym, wah, köýen söýgiň ahy
heý,
Saralypdyr nazarlarym, soldum ýuwan ýaşy deý,
Bu jahandan geçsem bir gün, mazarymyň daşy deý
Ýadygärlik galarmy siz, agaryb-a, daglarym.

GÖZLEG

Nirede sen,
Haýsy jelegaýda sen,
Nirelerden çykardy gyz täleýiň!?
Gije düýşüm,
gündiz durmuşymdyň sen,
Men durmuşdan jyda düşdüm, nädeýin!

Seniň dakynjak ýüzügiň,
Ýatyr deňziň düýbünde.
Senden alynjak posa
Galdy meniň düýşümde.
Söýgimiz soldy gitdi—
Seniň düýnünde,
Meniň düýnümde!

Nirede sen,
seslen!
Bar bolsaň eger,
Galan ömrüm ýollara bagş ederin:
ÝA seni taparyn Ýeriň ýüzünden,
Ýa-da seni gözläp ýiter giderin...

SEDA

Pynhan görkli sen ýaly gyz
Diňe düýşde görülyändir.
Hem kemmagal,
ýöne şahyr
Ýigitlere berilyändir.

Men saňa ýarym diýerdim,
Men saňa ýa:ry:m diýerdim.
Sensiz ýarty galyp, dilber,
Çekdim yşkyň bitin derdin.

Ýaşlyk düýne sary gitdi,
Söýgi düýşe sary gitdi.
Gijäm—gara basyrganma,
Gündizlerim—sary ýitgi.

Gujagymda owsun atan
Derýamdyň sen, men hanadym.
Boşap galdym,
Kim köp gördi
Humaý mähriňden gananyml?!

Halyň niçik, ýatan bagtym,
Del gapyda bir ýat bile?
Tüweleý deý ýanan bagryň
Daraýarmyň perýat bile?

Meni şindem ýatlaýarmyň
Günler ýanyp ýaşanynda?
Güýzde sary sapak bolup
Murgap derýa ýatanynda?

Gije—Leýliniň ahy deý
Gara saçyn ýaýanynda,
Solgun güýz sessiz agy deý
Gamgyn ýagyş ýaganynda?

Ýatla meni,
ýaşla didäň,
Ýatda meni, eýleme terk!
Aglaşmasaň,
ýalňyz meniň
Agym bilen egsilmez dert!

Odum öçüp—ýylysy däl,
Garaört ýeri galypdyr.
Posaň yzy deý sähere
Gam duman deý garylypdyr.

Aýlar geçer, günler geçer,
Kä undaryn,
Aglaryn kä.
Gynanamok eger-eger
Sensiz ömür geçende nä...

SENIŇ ÝANYŇDA

Bulutlar akmaýar seniň ýanyňa,
Derýalar akmaýar seniň ýanyňa,
Her zaman, eý aman, düşseň ýadyma,
Sensiz ses-selemsiz
burlup katdym-da,
Gursagymda köwsar urýar hasratym.
Jöwlan urýar yşkyň ýeldirgemesi.
Sensiz ses-selemsiz ýanýan,
kalbymda
Bahana araýar ýer titremesi.
Söwdaýy deý elim salgap baryna,
Hemra bolup elwan daňyň badyna,
Atlanyp ýüregiň harasadyna
Seniň ýanyňa,
seniň ýadyňa,
seniň ýazyňa...
Däli deňizlerde elhenç gaýlaryň
Owsun atyp eňişi deý kenara,
Pasly-baharlarda ýaşyl maýsalaň
Tolkun atyp dönüşi deý şemala,
Giderin ýanyňa suwlunyp-suwlup,
Derýa deýin başym alyp giderin,
Gözbaşlarym dagdan
kök kimin sogrup,
Eý, sen, çasly çeşme kimin ak saçly,
Bedenine ak gijeler siňenim,
Jowur ak garlaryň şuglasymy sen,

Ýyldyrymdanmy ýa bedeniň seniň?!
Meniň gujagymda ýyldyrym çakyp,
Tagma deý basyldy lebleriň aly,
Aklygyňdan ýaňa görüneňok sen,
Görüneňok, öçürmesem çyrany.
Daňyň suwy berlen kaddy-kamatyň
Dur meni wagşy bir güýç bile dartyp.
...Sen deňze giren deý, uklan halatym
Düýşüme girýärsiň...geýmiň çykarnyp.
Sensiz orun tapmadym men janyma,
Sensiz, serwim, sygmadym, men jaýyma,
Örtenýäriň ýalňyz garraýanyma.
Ykbal bize rehimsizlik edipdir,
Aýlap-ýyllap şol gaýtalap ýörşüme,
Adyň dodagymda eräp gidipdir.
Eý, sen, çasly çeşme kimin ak saçly
Suw peri, men seniň yşgyňda ölýän.
Men seniň bir mahal ýitiren kölgäň.
Meniň gözlerimden akýan ýaşa bak!
Bu dünýäde iň aýylganç betbagtlyk—
Bagtyň tapyp, ondan jyda ýaşamak.

SAŇA

Ýaşap bir dem ýyldyrymly didede
Ne-hä yşkdan,
ne hesretten gandyk biz.
«Söýýänem» diýipdik birek-birege,
Ýöne köne dostlar bolup galdyk biz.

Dözmezim sen,
gözleriňden syrykdym.
Dözmezim sen—saňa gurban bolaýyn.
Goýnuma däl,
sen düşüme giripsiň,
Söýgüden ezizim, dostdan golaýym!

Seniň penje-penje çasly gülküleň
Gül kimin galypdyr garyň astynda.
Neýlär söýmän aýralyga düş gelen?!
Söýgi diýmek aýrylykmy aslynda?!

Sen günleriň hesret bilen ötürdiň,
Göwnümi göterdiň düş gelen wagtyň.
Sen gaýdyp gelmejek yşkym ýitirdiň,
Men ýitirdim tapyp bilmedik bagtyň.

Duýýan indi seň dünýäňde ýatdygym
Hem bagrymy gyýýar bagty keç dide.
Jahyllyga aýlanypdyr ýaşlygym,
Haremhanam aýlanypdyr meçjide...

ÝAŞLYKDAN ÝATLAMA

Söýerdim...

Gijäniň geçenin bilmän,

Saçlaryňy ysgap-ysgap guçardym.

Dilim daglap ýañaklaryň alyna

Men serden geçerdim...

Sebet ýaly Ýer

Hiňňildik deý Akmaýanyň ýolundan

Sallanyp şemala atardy hallan.

Ýok diýerdi. Diýsem: «Meni söýýärmiň?»

Eljirärdi, saçyn orap boýnuma.

«Iru-giç dünýäde ölmeli bolsa,

Ah, şu mahal öläýsedim» diýýärdim.

«Goýaweri» diýip öperdi meni,

Towlanjyrap dolardy-da goýnuma!

Men oňa zemini bererdim wada,

Men oňa asmany bererdim wada.

Ehli zat oňkudy. Diňe şol gözel

Meňki bolsa maňa besdi dünýäde!

Sarç-sarç duýgulara saçlar bulaşyp,

Dideler dil açyp,

Sämärdi kelläm.

«Ýeke erigiň» pürlerine çolaşyp,

Aý çykybam bilmän,

Çykjagam bolman,

Jyklardy ogrynça daňdana çenli.

...Ýaşymyz bir çene barana çemli.
Şol hyýala meňzeş ýaz gijelerin
Hatda indi düýşümde-de göremok.
Hem birhili şol ajaýyp pursatda
Ölmänime gynanmanam baramok.

Asman, birçak meňkidiň sen, ynanaý!
Zemin, birçak meňkidiň sen, ynanaý,
Hiç bolmanda hasabyna ýaşlygyň
Ýene bir şol hiňňildikde yralaý!!!

MENIŇ SÖÝGIM

(Ýüzbe-ýüz janyňa kast etse gandar,
Onuň keşbi meýdiň gözünde galýar..)

Serediň möwç urup gelen bahara,
Ol türkmeniň ýöne-möne ýazy däl.
Kesir gyza yrylmaga bahana,
Ýazyň gözelligi çydar ýaly däl.

Şol ýazy kalbyma sygdyryp bilmän,
Men goşgy-gazaldan karar gözledim.
Eger bir gün ölsem, görüň şol ýazy
Emaý bilen açyň-da siz gözlerim...

Meniň ýalňyz syrym—nowjuwan gelin,
Gören dälde hiç kim men kimin söýlüp.
Ol hakda ýazmaga bognum ysmady
Onuň jemalyny ýoýaryn öýdüp.

Men gidip daglara içimi dökdüm,
Güýjedip meý deýin göwnümde baryn.
Eger bir gün kaza bolsam, görüň siz
Gözüm açyp şol geliniň didaryn...

SERGEÝ ÝESENINDEN

Aýdym aýt, aýt! Näletsiniňmiş gitaryň
Tarlaryn çitikläp lertzana gel sen.
Eý, ahyrky, eý, sen ýalňyz syrdaşym,
Demikseňdiň bu heserde bir sellem.

Bakma ak bilege humar hyýalda
Hem ýüpek saçlary tolkunýan çigne.
Men bagtymy agtaryp şol aýalda,
Ýalňyşyp sataşdym heläkçiligme.

Yşkyň ýokançdygyn bilmändirin men,
Mergidigne bilmändirin düşünip.
Ol geldi-de gitdi süzlen göz bilen
Tüpbozany huşdan jyda düşürüp.

Aýdym aýt, dost! Hem ýañadan ýelpеле
Köňülleň ot alýan köne ýarasyn.
Şol diýseň owadan nowjuwan tula
Goý, özgäni süýnüp-sarkyp ýalasyn.

Ah, saklan, dost! Gargynamok oňa men,
Ah, saklan! Lagnatam okamok oňa.
Al bäri gitary, ýognas saz bilen
Düşündireýin men özümi saňa.

Günlem akyp barýar ýaşyl gümmezden,
Altyn düýşler kalba berýär jepany.

Men näçe gyzlary geçirdim elden,
Hem bagryma basdym näçe jenany!

Hawa! Dünýäň aýy hakykaty bar.
Bir görnüşe bakýar çaga nazarym:
Itler bir ganjygyň yzynda ykýar,
Bir-birinden çykaryp bar gaharyn.

Onsoň neçüýn gabanaýyn ony men,
Onsoň neçüýn ýakaýyn men janymy.
Biziň ömür—krowat hem düşekçe,
Biziň ömür—posadyr gol hamydy.

Aýdym, aýt! Aýt! Badynda bu gollaryň
Täleýmiziň lagnatdaşy asylýa.
Hem bilýämiň, gümläp goýber olary...
Men ölmerin, ölmerin, dost, asyl-ha!

ÝALŇYZLYK

Uçup barýaň asmanda
Ýalňyz galan leglegim.
Gökde tolkun atýaň-da
Ýatladýaň ýar leblerin.

Gamgyn bolýar ömrüň hem,
Gamgyn bolýar aýdym-da.
Aýrylsa guş höwründen,
Ýar ýaryndan aýrylsa.

Ah, ykbalyň keç-le seň,
Ýalňyz galan leglegim.
Güýzde ýalňyz geçseňem,
Ýazda ýalňyz gelmegin.

Bu jahanda bagt barmy,
Ýalňyz galan leglegim?!
Ýalňyza bagt derkarmy,
Ýalňyz galan leglegim?!

AŞYK-MAGŞUK

—Aýlanaýyn adyňdan.
—Çykarayma ýadyňdan.
—Gara gaşy ýaýym sen.
—Sensiz ömri nädeýin.
—Sen gijeler aýym sen,
—Sen gijeler älemim.
—Säher şuglasyn alýar
—Ak alkymyň alyndan.
—Ylgap geçesim gelyär
Akmaýanyň ýolundan.
—Aýlanaýyn adyňdan.
—Meniň arkadagym sen,
—A sen sapaly jülgäm.
—Diňe saňa gurban men.
—Al asmanda durnam sen.
—Seniň goýnuň düşelgäm.
—Ýañagyň al—ýanaýyn men.
—Sen onsuzam ýalyn, oglan.
—Alkymyň ak—ýatabilmen,
—Gara saçym ýapyn, oglan.
—Wagt dur duran ýerinde.
—Goý, geçmese geçmesin.
—Sözle, sesiň eşdeýin!
—Lebiň meniň lebimde!..

Gyz gijeler pyşyrdaýar,
Pyşyrdaýar aşyk oglan.

Söýseň nämeler bolmaýar—
Aşyk-magşuk arasynda
Bir günlük ýol ýatyr ýogsam...

MEŇLI

Pelek aldy ýarymny...
Magtymguly

Dagy adam ogluna
Magtyguly heý-de seni berjekmi!
Seni asman ýuwutdymy,
ýer çekdi?
Ile-güne bellilerem bet işde,
Milt edermi Pyragynyň paýyna?
Meňli!
Sen ölmeýen girip gitdiň taryha,
Diri sen.
Döndüň sen diri gaýyba.
Gördüm, sabaň säherinde roýuňy,
Ýördüm, sabaň ýellerinde gürleşip.
Agzala illeriň iki asyrlap
Pyragyny,
Seni söýdi birleşip...
Geçmişde iň bagtly gyz sen!
Seň ýaly
Hiç gyz wasp edilen däldir hiç dilde.
Ýokdur sen deý söýüp-söýülen häli,
Sen deý hijre uçran däldir hiç kimse!

Sen bir, PITNE sen,
Ýaşaýşyň haky üçin,
yşkyň haky üçin
Özüňi pida etme sen!
Gaflatly daglaryň bendiliginden
Çeşmäň daşy ýaryp çykyşy ýaly,
Garaňky asmanyň bendiliginden
Ýyldyzlaryň süýnüp sypyşy ýaly,
Söýüp, dünýäň erkinligine çykdyň sen,
Söýüp, arşa galdyň bendeligiňden.
Meňli!
Ýandyrlar seni,
ýakdylar seni.
Ýakan ýaly şum ajala çyragy.
Güliden puşuş däl ekeni geýgeniň.
Seniň yşygyňa gördi Pyragy
Başlanşy hem gutarşy ýok jahanyň
Geçmişin hem geljegin.
Yşkyň tümde lowlap ýanýan tugy sen,
Yşkyň tümde lowlap ýanýan ruhy sen,
Bir zaman aýdyma öwrülen agy,
Aýdymdan bogaza dolan agy sen.
Dünýäň tütäp duran gamyndan doglan
Akyldar, yşkyňdan lowlady, Meňli.
Bagry dogram-dogram
Magtymgulyny
Göterdiň baryp-ha Pyraga çenli.

Döwür yşka ölüm jezasyn berdi,
Yşk ölüme berdi ölüm jezasyn.

Ýaşap ýörsün dünýäň ýüzünde, Meňli,
Päkize nusgasy—söýýän jenanyň.
Gören aşyk geda boldy,
Il-gününden jyda boldy,
Magtymguly pida kyldy—
Boýlaryňa din-imanyn, allasyn.
Sen—zeminiň ýüreginde jigleme,
Ýüreginiň jünbüşi sen asmanyň.
Meňli!
Saňa beýik ýadygärlik Pyragy,
Mertebeli müň metjitden, memmerden.
Heýkeltaraş bolsam
çekip pygany,
Magtymgulyň guburynda perişan
Heýkeliňi goýardym men mermerden.

* * *

Çekgelerme goýup näzik ellerin,—
Eýjejik elleriň, boýnuňy burduň.
Tä posasy ýetişýänçä lebleriň,
Men saňa ýylgyryp seretdim durdum.

Durdum elleriňi ýañagma goýup,
Nädersiň ýekeje söz gelse dile.
Söýgi hakda iň ajaýyp pikiri,
Diňe aýdyp bolýar dodaklar bile...

* * *

Gitse, yşkyň ysy burk urup gider,
Gelse, dady owsun atar posanyň.
Eger gursagyňda bar bolsa jiger,
Oňa ýeňles diýme,
görip diýsänim!
Onuň söýmedigniň köýýänin bilýän,
Bilýän köýýänini ony söýýäniň.
Oňa ähli görkün berende dünýä
Aklyny aldyran däldir öýdýämiň?!

GYZ HATY

Baram bolsa,
ýogam bolsa geçdim men
Günäňi, dostum.
Sen meniň serimiň dumany, dostum.
Bir dem bagtly boldum seniň yşkyňdan,
Indem dilemerin amany, dostum.

Seni gabanmaryn gyzdan-gelinden,
Goý, gözeller lezzet bersin janyňa.
Goý, seni söýsünler, ynanaýyn men
Seni söýüp sende ýalňyşmanyma.

Daş ýaly doňduran ýüregmi meniň
Islän ýeriňe zyň,
wah diýmen her hal.
Meň ýüregim saňa gerek bolmasa,
Düşün-ä, ol ýürek nämäme derkar.

Baram bolsa,
ýogsam bolsa geçdim men
Günäňi, dostum.
Sen meniň dilimiň senasy, dostum,
Säher çyglarynda saýgarmarsyň sen
Ýaşa dönüp daman sedamy, dostum.

Sen bagtyýar ýaşa,
gam-gussa batma,
Ylaýym, duşma-da bela-betere.
Eger bagtyň ýatsa...
Bir zaman daşa
Öwrüp zyňan ýüregime бүдүре!

ÝADYGÄRLIK

Gelinlik—ýigidiň ýadygärligi,
Ol ýigde men diýen ýaşynda gurlan,
Ol ýigde berlen,
Onuň iň mukaddes ýadygärligi.—
Ölensoňam ýaşadýar ol ärini!..

Otyr ak geýimde guw ýaly gelin,
Ýadygärlige ol meňzeşem asyl.
Gelin ýigde,
Ýigit gelne ýaraşýar.
Bagtly ýigit, tagapyl et bir salym—
Saňa ýadygärlik açmak garaşýar...

«DARAÝY DONLY»

Ö. Nobadowa we A. Ýagmyrowa

Edara.

Radio. Iş petde-petde.

Ýañlanýar efirde «Daraýy donly».

Meni owsunyna dolady ol saz,

Şol saz gursagyma püre-pür doldy.

Köwsarlap, köwsarlap ýañlanýar owaz,

Tüweleý deý meniň başymy aýlap.

Bu ne gudrat: meniň ýitiren bagtym,

Duşmadyk ykbalym gelýär golaýlap.

Gelýär seýkin basyp daraýy donlym,

Öz-özi ýylgyryp eljiräp gelýär.

Suwly bedresine gaçan gök asman

Ýüregimi gozgap, endiräp gelýär.

Ýylgyrýan.

Ýylgyrýar. Humarly gözler

Gülümsiräp pynhan-pynhan garaýar.

Ençe gün ýadymda bişiren sözlem

Dodagymda garpyz kimin ereýär.

Saz soňlanýar.
Dem alýaryn uludan.
Edara... Radio...
Derdiňe urna—
Eliňdäki sönen çilimiň otlap,
Indi bolsa on ýaş garra otur-da!

* * *

Ýene gujagyny gerdi penjiräň
Hem elleriň...
Görüp galdym çalaja.
Ýap-ýaňydy ýaz ýeli deý eljiräp,
Del gözlerden dulanypdyk agaja,
Del gözlerden bagtymyzy ýaşyryp,
Penje-penje ak gül bolan almany
Ýyldyzly asman deý üste ýapynyp...
Gülüşerdik,
gürleşerdik pyşyrdap
Hem sorardym säher kimin lebleriň
Eý, sen meniň çeşme kimin inçe bil,
Çeşme deý towlanyp duran dilberim
Çilim çekjek bordum,
mynjyradardyň,
Posadan soň çilmiň mazasyn goýaý.
Gara saçlaryňda gizlârdim ýüzüm,
Ak buluda ýüzün süpürerdi Aý.
Ýap-ýaňydy...
Ahu gözli jereni

Ykbal aýra saldy raýymy ýykyp.
Posalardan,
ýaşlygymdan soň meni
Hezil edýär dünýä çilim deý çekip.

Ýylgyrýaryn: şol ajaýyp günlerem
Tas ýadymdan çykyp giden ekeni
Gursagymda dert alada baslyga.
Goşgy okamda sowgat berlen çemeni
Oklaýaryn şol almanyň astyna.
...Ýene gujagyny gerdi penjiräň,
Ýele gujagyny gerdi penjiräň...

* * *

Gyzgyn Garabilde dünýä geldim men
Hatda eşitmändigim deňziň adyny.
Ykbal, neneň ýerleşdirip bildiň sen
Meň kalbyma deňziň harasadyny?!

Aýlandym dünýäniň ulus-illerin
Hem gygyrdym: «Kimse çeker bi derdi!»
Meniň gujagymda sähraly gelin,
Gursagymda owsun atýar suwpersi...

HUMARALA

Hany seniň humar ala gözleriň,
Hany beýnä uran posanyň dady?
ÝA men tersa,
Ýa-da tersimden gelip
Aýnaň arkasyny süpüren ýaly,
Ýyllar,
sensiz ýylar bozupdyr ýady.
Bozupdyr hyýaly,
Bozupdyr düýşüm,
Neneň aglamarsyň agysyn düýnüň,
Neneň, serwim, labyryny atmaz gam!?
Seni düýşde görüp (bagtyň çüwende)
Hem onuň düýşdügne ynanyp ýatsaň!..

GELDIŇ...

Gelmelidiň...

Ýöne esasam ýokdy
Seniň geljegiňe baglamaga bil,
Diňe saňa hem söýgime ynanjym
Sen gelersiň diýip geçýärdi kepil.

Ýogsa birdi ikimiziň ýolumyz,
Söýgimiz—
ýa iki tendäki bir jan.
Hatda göwrämizem birleşip bilse,
Galmazdy gursakda bir jinnek arman.

Emma seni haýsy ýyldyz aldady?
Ýalňyşansyň öýdüp gitdiň terse sen.
«Men azaşan bolmaýyn» diýp garandym,
Garaşdym kellämiň düzelerne çen.

Men seni agtardym ulusdan-ilden,
Geljekden,
Geçmişiň çygryna ätläp.
Ýitig gözlenende ot ýakylşy deý,
Men seni idedim jigerim otlap...

Gelmelidiň...

Geldiň bir gün gapymdan,
Sen ýere bakýarsyň,
Men saňa baka.
Žaňly sagat ümsümligi gaýçylap,

Biziň ikimize gyýýardy nika...

SENI SÖÝDÜM...

Seni söýdüm,

Söýgiň ähli jadysyn

Nazaryma jemläp kalbyňa çümdüm.

Sen bolsa, gül ýüzüm, söýgiň manysyn,

Hem bahasyn—mendir öýdüp düşündiň!

Söýgi senden aryn alypdyr her hal,

Gam çekýäň,

ökünýäň,

ynanýaň, ine:

Sen söýgüden jyda düşüp menden däl,

Hut özüňden jyda düşendigiňe...

MENIŇ ÝÜREGIM

Meniň döşümdäki ýürek däl, serwim,
Ýok, ol şygryýetiň şänigi eken.
Bakylygyň meniň gursagma eken
Gämigi eken.
Ony seniň söýgiň bilen oýaryp,
Suwardym gözümden akan ýaşa men.
Doýurdym men ony şatlygym bilen
Hem seniň al ýañak ýaşlygyň bilen.
Iýdirdim men oňa çeken külpetim,
Gökden toýnuk gurup öten durnalaň
Ýelginine onuň ýüzün ýelpedim,
Meň ýüregim—şygryýetiň tohumy
Hem seniň ýaz ýaly yşgyň salnan gap.
Maňzy şine urup dömen şänik deý,
Gabyk deý
ol indi galypdyr boşap...

AWARA

Seniň salamyňy getirmez ýeller,
Alajym az aramyzy sazlara.
Derdimi diňlemez doň ýürek dilber,
Gamgyn gözde ýaş galmady aglara,
Awara men, men awara, awara.

Zar-zar aglaýynmy Mejnun deýin men,
Ganyp aýralygyň ajy meýinden.
Yşk odumyz zeý alsynmy teýinden,
Indi meniň jigerim ýok daglara,
Awara men, men awara, awara.
«Sen, sen» diýip,
men awara, awara.

Töhmet-ýalan seniň seriň aýlarmy,
Il içre diliňi gysga eýlärmí,
Ýeri aşyk özge gözel saýlarmy,
Ýürek «sen, sen» diýip galsa azara,
Awara men,
men awara, awara.

Dillenmeseň aşyk göwnüm gyýar sen,
Dillenmeseň perwana deý köýer men,
Gel, ýürekden aýdymlyrym oýar sen,
Serwim, seniň gyz göwnüňi awlara,
«Sen, sen» diýip men awara, awara.

GALPYLDY

Gör, näçe ýyl ýolukmandym men saňa,
Bozlap galan ýürek bolupdy dünle.
Söýgim gussa bolup çykýar kalbymdan
Solgun ýatlamasyn galdyryp köňle.
Şeýle bir göresim gelderdi seni
Hem gorkardym saňa sataşarymdan.
Gorkardym men seýiklenen bagtymyň
Söýgimiň ýañadan çat açaryndan.
Gör, näçe ýyl ýolukmandym,
ýene şol,
Şol gorkunç duşuşyk miýesser etdi.
Men merdem boljakdym äwmezlik bilen,
Arman, бүтін göwräm galpyldap gitdi,
Şol galpyldy galan eken köňlümde,
Galan eken öňküsi deý ýoýulman.
Güýzüň eňňeresne çöp-de-çalamda
Çal garpyzyň galyşy deý duýulman.

ÇAGBADA

Dünyä suw-sil,
bulut kemsiz ýaýylýar.
Çabga nagma çalýar erkinden jyda.
Köle-kölçelere düşüp ýarylýan
Damjalar meňzeýär göwherden jyga.

Şady-horram bolup guýýardy çabga,
Püre-pürläp köne ýoda-ýollary.
Ýere şowhun bolup inen her damja
Göge howa posasyny ýollady...

ELÝAGLYK

Bu ýaglyk dideleň röwşen nurumy,
Gyz göwnüniň didarymy bu ýaglyk?
Gudrat bilen, ýar, ýaglyga döndümi
Joşgun dilimizi bagladan ýaşlyk?

ÝA bu söýgiň göze görnen ruhumy,
Akdyran ýaşymy nerkes gözleriň?
Şu ýaglyk,
şu ýaglyk,
şu ýaglyk dälmi
Ejap edip aýtman giden sözleriň?

Keşdeleri yşkyň pynhan dilinde
Ýürekden ýürege ýazylan hatmy?
...Ah, men söýgä düşünmändim gelende,
Indi weli ol söýgi däl,
sungatdy.

ÝAŞLYGYŇ BOSAGASYNDA

Ýaýdanyp,
tolgunyp durun gapyňda
Kalbym lerzan urýan duýgudan doly
Otagda sen däl-de, gamgyn dilberim
Maňa on ýedi ýaş garaşýan ýaly.

On ýedi, on ýedi gaýdyp gelmedi
Galdyryp kalbymda söýgi hem arman.
Ýöne ýedi ýyldyr seniň gözleriň
Bakdy durdy deşip ýyllary parran.

Ýedi ýyldan parran geçen gözleriň,
Geçer ýyldyrym deý ýedi ýetmişden.
Göwherim, beýle göz, geljegimde ýok,
Ony nädip alaýyn men geçmişden?

...Çytmaga gyssanma galam gaşyňy,
Dem salym seret-de, böwrüňi diňle.
Bir näzijek yza kemeňe kimin
Syýhalýan-a dälde gussaly köňle?!

Dar gursakda ýüregim gürs-gürsüldäp,
Kakýar seniň ykbalyňyň işigin.
Sen gözleňden syr-da aýgytsyzlygy
Görkez maňa yşkdan doly ýaşlygym.

Öz-özümi aldap söýýän diýsem-de,

Kalbym ýylamady gyzdan-gelinden.
Besdir, otsuz ýerden gözlemän ody
Köz gözläli indi külün teýinden.

Ine men geçmişiň gapysyn kakýan
Aryp sensiz geçen ýyllaň keşginden.
Ýylgyr serwim, ol hesretli ýedi ýyl
Gussaň bilen gaýyp bolsun keşbiňden.

NÄLER

Özüňi käte bir undup bolsady
Kimdigiňi düýpden çykaryp ýatdan.
Güleňde kalbyňy çöwrüp gülsediň
Gark bolsa gözleriň owasy ýaşdan.

Heserli nazara uçran juwan deý
Ähli zady undup togtasa kelläň,
Bagtly bolsaň bu dünýäde bir pursat
Hatda bagtlydygyň özüňem bilmän...

Biz nähili beýik bolýas,
mukama
Meýmiräp özümüz undan pillämiz,
Ýöne ýürege erk berýärmä näme
Halys depämize çykan kellämiz!

Biz neneň adyl hem arassa bolýas,
Beýniň däl, ýüregiň emrine berlip,
Gözümizi süzüp çägäň üstünde
Güzerlerde ýatan çagymyz serlip.

Ýok, paýhasdan nadyl däl men aslynda,
Akylyna sarpa goýýan ynsanyň.
Ýöne ol özüniň derejesinden
Belende galdyryp bilmez ynsabyň.

Ýürek bolsa seniň başgy päkligiň,
Günäsiz, etmişsiz neresse çaga.
Ýürek—seniň ýalňyz mümkinçiligiň,
Iň asyl çagyňa gaýdyp barmaga...

DERT

Meniň ähli derdim söýgi däl ahyr,
Bar meňem dünýäde ýüzlerçe derdim,
Emma yşgyň bir möwsümi üçin men,
Bütün ömrüm goşgy ýazyp giderdim.

Yşgyň dünýäsinde ýitip gitsem-de,
Pidagärim—söýgim eziz maňa has,
Çünki ähli betbagtlykdan özümi
Diňe söýgim bilen eýledim halas...

HOŞLAŞYK GOŞGUSY

Hoş gal,
hoş hyýal,
boş hyýal,
hoş gal.
Gaýdyp meniň göwnüm düýş deý aldama.
Men seniň däl,
men söýginiň alnynda
Bütün durkum bilen bataýyn gama.

Söýginiň sönenin satdy gözleriň,
Hoşlaş, ýalbarmayyn ýansa-da jiger.
Durmuş Nobatguly dälde ezizim,
Durmuş irde-giçde göwnüňe deger.

Bagtly bolsaň,
söýülseň sen,
söýseň sen,
Maňa orun bolmaz seniň ýadyňda,
Bagtsyz bolsaň (gorkýan) görünerin men
Seniň damja-damja damýan ýaşıňda...

* * *

Ykbal bizi gowşurdy bir-birege,
Bagtdan ýaňa günler melul bolupdy.
Bagtdan ýaňa gökde hal atdy säher,
Şol bagtdan pürepür günler nirede?
Jogap ber!
Sen ýazyk hökmünde gargadyň maňa:
Men jogap hökmünde jabjyndym saňa.
Başymyz hem yşgymyzy bölüşip
Sen-ä sola gitdiň,
Men bolsa saga.
Şol bagtdan dänjirän günler nirede?
Ynha ýene duşduk, çekdik elemini.
Diňe meniňki däl,
seniňem ýoluň
Seni betbagtlyga elten ekeni.

ÝAN!

Görmesem-de seni hesrete rowa,
Ýan, ezizim, ýan!
Alawlamak yşkyň derdine dowa,
Alawlamak diňe söýgiňe güwä
Ýan, ezizim, ýan!
Ýaňy meni undup meýmirän pilläň
Düýşde bagtly bolup, syçyrap oýan.
Aşyga söýginiň lezzetem bagtdyr,
Aşyga söýginiň ezýetem bagtdyr,
Men aşyk görmedim ejirden doýan,
Ýan, ezizim, ýan!
Gözýaşa ýuwulsyn owadan owaň,
Alnyňda döresin müňde bir sowal,
Söýgi otda-suwda eýlesin dowam,
Ýan, ezizim, ýan!
Eşidýämiň, ýagyş ýagýar daşarda,
Meniň penjäm bilezikli goşarda,
Özüň bilmän ýeke gezek pyşyrda,
Sen meniň hudaýym,
pyşyrdyň dogam,
Ýan, ezizim, ýan!

SAÝRY BAR

Dag başynyň dumany,
Dar kalbymda gaýgy bar.
Ýitirdim nowjuwany,
Agynyň ne haýry bar.

Ýürege ne düwdi—gitdi,
Ýüzüni sowdy gitdi.
Dünýäniň zowky gitdi,
Bizi saýdy ýa saýry ýar.

Deňze öwrüldi dide,
Derde öwrüldi gije,
Bu neneň elhenç bije,
Ne bir derdiň haýry bar,
Ne dermanyň haýry bar,
Meň ýanymda saýry bar...

HIJRAN

Gujagymda elwan daň kibi çabrap,
Gursagymda ýalbyraýaň ýaň kibi.
Men söýenem bolsam bagrymy daglap,
Beýle eziz görmändirin hiç kimi.

Sen gidersiň,
galaryn men ezýetde,
Ýyllar geçer, aýlar-günler aýlanyp,
Söýgem, gaýgam bolar ýene, elbetde,
Emma gaýdyp bolmaz beýle aýrallyk.

YŞKYŇ YZY

Söýgi ok deý girip gitdi döşüme,
Awusyn gyzgynma duýmandyryn men.
Ol menden gelşi deý geçip gidipdir,
Dem salymda öwrüp meni jesede...
Nirde söýgim?
Ah çekdim men oturyp.
Söýgiň giren ýeri bildirmese-de,
Gidipdir ol çykan ýerin opuryp...

* * *

Sen bagtymdyň, senden geçip gitdim men,
Seretmändim ýaşly gözleň bakanda.
Sen bagtymdyň, ýöne meniň göwnüme
Has uly bagt bar ýalydy jahanda.

Emma duşman gözleriň deý gözlere,
Duşman seniň yşkyň ýaly yşka men,
Bilmän hižre-aýralyga döz gele,
Bildim galanymy gara gyşda men.

Ýok!
Sowuk gözleriňe garap bilemok.
Ýa-da yşkyň bir mahallar ýandymy?!
Ne beýle şor,
ne beýle şor ykbalym,
Ýa-da oňa gözden ýaşyň damdymy?!

* * *

Kümüş ýaly derýa ýaýylyp ýatyr,
Gaýalar dur çykarman dem-düýdünü.
Ak bulutly mawy asman derýada
Synlaýar öz imi-sala düýşüni.

Süýkenmäge meýil etmeýän seleň
Hem derýa düýbüne özün taşlan Aý
Owadan hem ýöntem gussasy bilen
Kalba ýetmän kalbyň gyýýa, eý, Hudaý!

Men özümi ýat duýýaryn düýbünden,
Ynha gelen ýerim göwün ýüwürde.
Ykbal siltäp aýňaldym men düýşümden
Meni söýen dünýäň çöwre ýüzünde.

Gaýalaryň ymyzlanan kölgesem
Hem derýadan çykan tolkunly çaylym.
Şor ysly ýylgynlaň büren köwlerem—
Ählisi,
ählisi,
ählisi žansyz!

Ne biperwaý, ne-de pikire çümýän,
Ne bir görnüş nazarymy egleýär.
Diňe asmanda Aý başga bir dünýäň
Tylla tüýnügi dek maýyl eýleýär.

Gaýalaryň kölegesi tisginer,
Bulutlaň leňňeri köşeşinçä tä.
Tylla Aýdan edil tylla balyk deý
Men geçer giderin başga bir dünýä.

M.Ýu. LERMONTOWDAN BÄŞ KELEME ANJAÝYN JENANA

Ikiýüzli, goý, ýigrenip esetsin
Seniň, meniň bi bikanun nikama.
Mähelläniň ters pikriçe, edebiň
Ýitenem eken-dä, ýitende näme!
Herhal, dünýäň butlaryň öňünde
Dyzymy epmedim, etmedim sežde.
Sen ýaly men olarda şu ömrümde
Ne söýgä duş geldim, ne-de ýigrenje.
Häsin berip danaň, akly gowzuň-da
Diňe öz ýüregim üçin ýaşaýan.
Sen ýaly pyrlanyp şatlyk-şowhunda
Men hiç kimi hökmürowan saýmaýan.
Döwranyň bimatlap sürýän pelegiň,
Bagt üçin-ä ker men, hesret üçin lal.
Elin gysýan keýpine çem geleniň,
Ýigrensem-de, elin gysýaryň her hal.
Şatlyk bilen lagnatlary bogarys,
Bizi aýra salmaz myjabat asyl.
Başardygmyzça biz bagtly bolarys,
Aý, olaram isleýşiçe ýaşasyn!

K...

Eýjejik hem herhil günä çemeje,
Söýüp ýörmelije, eziz juda sen!
Bagt berip biljek sen ýarym pelege,
Ýöne özüň şol bagtdan jydasyň:

Goşa döwran süren ýokdur täleýde,
Görüpmediň çasly çäýy sen heý-de?
Bark ursa-da ýakasynda ýaz pasly,
Çuňdur, tümdür, örän sowukdyr asty!

* * *

Ýok! Ýok! Baýron däl men,
men bir älemde
Häli nämälim bir, ilden jyda bir
Şoň ýaly süteme uçran mysapyr,
Ýöne diňe rus kalby bar mende.
Ir başladym, irem eýlärin tamam,
Biraz işi amal eder aklym-da.
Ýatyr gursagymda jäç bolan tamam
Batan gämiler deý deňziň astynda
Kim syryny açar gamaşyk deňziň?
Kim jemendä ýetir meniň pikirlem?
Kim bölüşip biler garjaşyk derdim?
ÝA men hudaý, ýa-da hiç kimdirin men!

A.O. SMIRNOWA

Gür beresim gelýär giden pilläňiz,
Duşsam owazyňyz eşdesim gelýär:
Emma siz birehim nazar salýaňyz,
Aljyrap dymýaryn, kalbym elenýär.
Nätjek?... Başarmady emelsiz zyban
Kakmagy ýüregiň näzik taryny.
Bolmadyk bolsady şeýle perişan,
Gülkünç bordy bu zatlaryň barysy...

DURMUŞ PYÝALASY

1

Durmuş badasnyň şerbetin
Içýäs gözümüz daňdyryp.
Tylla çayylan erňegin
Ýuwýas ýaşymyz damdyryp:

2

Emma ölümiň öň ýanda
Sargysy gaçýar dideleň.
Bizi aldan mekru-al-da,
Ýitip gidýär sargy bilen.

3

Boşdugyny pyýalanyň
Görüp şonda batýas gaýga,
Ondaky meý—hyýalatyň,

Ýöne olam—galýar gaýra!

GAMLANMA

Gamlanma, sen,
nemlenmesin dideleň
Hem soldurma ol hal atan terligi.
Kim betbagt ol saňa özün ideden,
Saňa goýup yşkyň elhenç derdini!?

Gama batmak—ýitirmekdir ömürden,
Sylsana ýaşyny kirpikmen owaň.
Yşkyň ýatlamasy bilen aşyklar
Söýgisin ýedi ýyl edermiş dowam.
Sen merdem bol,
merdem bol sen,
diňe şol
Söýgüde maksada ýetilýän ýoldur.
Söýen bolsa, gaýdyp geler iru-giç,
Bolmasa ýatlanňa degýänem dälidir.

* * *

«Söýýän» diýme, «köýýän» diýme söýýänňe
Zyýany ýok, başarmasaň yrmagy.
Söýgi mätäç däldir kasama, anda,
Söýgi halamaýar ynandymagy.

Seniň gözleriňde ýyldyrym bolsun,
Hakyt söýýäniňe geçmäge güwä.
Ol sende özüniň derdini görsün
Hem-de sende görsün derdine dowa.
Söýgä derkar däldir tarypyň, waspyň,
Söýgä derkar däldir kasamyň, andyň,
Yşkyň seniň ýerňe ynandyr yşky,
Diňe lowlap ýangyn,
Alowlap ýangyn!

DÜYE ÇAL

ÝA süzüp aldymy aby-köwserden?!
Wah, bilmedim, bilmedim men doýa, çal.
ÝA jady gardymy ala gözlerden,
Ejap bilen garap gyýa gyýa, çal?!
Wah, düýe çal! Düýe çal!

Eýläp al-asmanda saýran guş meni,
Saýlap söýgi bijesine baş meni,
ÝA çal diýip içirdimi yşgyny,
Öwrüp seni şol hyýaly meýe, çal?!
Wah, düýe çal! Düýe çal!

Heser deý tütedip gaňşyrowgymy,
Kalbyma ot saldy her bir ýuwdumy.
A gyz, dogrudanam, bagtym çüwdümi?
Ýaraýadyr hernä biziň toýa çal,
Wah, düýe çal, düýe çal!

UTANJAŇ GYZ

Ýene penjireden ýollara garap,
Sahu-jemalyna berýär ol timar.
Gol degmedik gül göwsüniň üstünde
Tolkunjyrap ýatyr bir jübüt şamar.
Owadan gyz ýanýar bir derde uçrap—
Wah, bir ýandan söýgi,

Bir ýandan ejap.

Ne içeri sygýar, ne bir daşary
Garaşmakdan gyz takaty pürepür.
«Heý, gelmezmiň hiç bolmanda güne bir?»
Gyzy basmarlaýar yzaly güzap,
Wah, bir ýandan söýgi,
Bir ýandan ejap.

Aýdyma hiňlense ejesi duýjak,
Hiňlenmese gyzyň aglasy gelýär.
Nädip gyz halyňa ilki söz diýjek?
Uýalýar gyz, öz-özünden uýalýar
Hem barýar tutaşýan heserden eräp,
Wah, bir ýandan söýgi,
Bir ýandan ejap.

Yşkyň derýasynda gulaçlap ýüzýär,
Tolkunlara siňýär pynhan áydymlar.
Aram-aram neşter kirpigni ezyär,
Geňlemäň siz bu gözeli, adamlar,
Iýip gelýär gyzyň ýüregin myjap.
Wah, bir ýandan söýgi,
Bir ýandan ejap.

WAGT

Wagt, seni gördüm-de tisginip gitdim,
Derläp çykan ýaly çigrek şemala:
Sen ýerläp barýardyň ap-ak buludyň
Sessiz-üýnsüz kölgesi deý hamana.

Soň gitmediň gözlerimiň önünden.
Ýagyş bolup ýagdyň.
Gar bolup ýagdyň.
Üzülip-üzülip gitdiň ömrümden,
Ylla tylla ýapragy deý daragtyň.

Goňras kibir baglan gaýaň gerşinde
Kesmek däl-de, seniň jesediň ýatyr.
Sen ýel kibi öwsüp-öwsüp gelşiňe,
Bihuda ölmünden edýäň howatyr.

Wagt, maňa duşduň sen, çaykandy dünýäm,
Kalbym asman ýaly lertzana gelip.
Sen duşduň,
düýn meni ahmyrda goýan
Gyzyň gujagynda bäbejik bolup...

BALERINA

Ýañlanýar duýgudan lummurdan mukam,
Syrylýar zalyň däl,
Duýgyň perdesi.
Syrylýar perdesi şahyr düýşüniň
Ine, saňa hüýr-perili erteki.

Sen hyýaldan çykan suw perisi deý,
Daraklygña galyp,
Galkyp ýeňilden,
Depesinden garap gelýäň zeminiň,
Depesinden ýöräp gelýäň köňülleň.

Tolkundyryp ganat ýaly gollaryň,
Tolgundyryp halys hyýalbent göwnüm.
Men sahnada seni däl-de,
güllerin,
Arasynda ýaýnan aýdymy gördüm.

Ýene çalyp gitdi meni bir heser,
Ýene jeýhun hyýallara gowuşdym.
Balerina!
ÝA sen göze görnüşiimi aýdymyň?
Göze görnüşiimi ýa-da sen yşgyň?

DILBER

Gör, näçe ýyl sensiz geçipdir dilber,
Gör, näçe daşlaşdym seniň yşgyňdan?
Seni juwan gyzlaň keşbinden idäp,
Idäp ahu-gözli gyzlaň çeşminden.

Ýöne hiç zat çalşyrgysyz däl eken.
Görseň, iňe, gözleriňe söweýin!
Bir zyba gyz otly söýgi bilen däl,
Mähri bilen tutdy seniň öweziň.

Bar eken bagtyňam ýerin tutýan zat,
Bozlap aýra düşen bagtymyň ornun,
Tutdy akja gundagynda jägildäp,
Däbşenekläp ýatan ilkinji oglum.

Belkem, yrgadyryn,
durnuksyzdyryn
Ýa-da uýgunlaşyp ýürek zaryma,
Özümi ýitirip gam-gussa bilen,
Dönüp gidendirin başga birine.

Belkem, mejnun bolup söýen däldirin,
Ýaşlygyň alydyr kalbymdaky ot.
Sensiz ýaşap bilmän ýören hallarym,
Göz öňüne getiribem bilemok.

Gör, näçe ýyl sensiz geçipdir dilber,
Galan ömrüme-de şu günüm bolýar.

Ýöne

käte seni bagryma basyp,
Şeýlebir, şeýlebir aglasym gelýär.

GARAŞDYM

Garaşdym, kän garaşdym,
Dowul gaplady kalby.
Garly gijä syr açdym,
Gijäň bagry garaldy,
Gijäň bagty garaldy,
Didäň ýaşy garaldy,
Saňa göz degmez ýaly—
Men bir goýlan garantgy.
Serwim, gara bermediň,
Penjiräň deý derledim,
Yşramady dereçäň.
Ölçeýän deý gelmediň
Meň ýanymda derejäň,
Bilmedim men ne rejäň,
Busulyp dört diwara?
A men munda huw diýip
Ýola taýyn diwana.
Aýt, nämeden kinäň bar,
Aýt, nämeden öýkäň bar?
Heý, gar-gaýa dözermi
Öz ýaryny söýýän ýar?

Didämde ýaş bar menin,
Gijämde ýas bar meniň
Gelmeseň ölerin men,
Ölem—görsem geleniň.

ZENANLARA

Men size akylsyz diýmen asyl-ha:
Onda näme beýle gymmatka göwher,
Onda näme beýle gymmatka tylla?

Sizi söýüp özüm bazara saldym:
Näme diýip beýle arzanka göwher,
Näme diýip beýle arzanka altyn?

* * *

Sen meni gabanma,
Sebäbi belli:
Sen deý zyba gyzy tapyp bilmedim,
Men saňa çenli.

Sen meni gabanma,
A sen akylla-a!
Sen ýaly asylly gelni söýmesem,
Gowy şahyr bolmazdym men asyl-ha!

Sen meni gabanma,
Sebäbi belli:
Gaýdyp tapyp bilmen bu dünýeden men
Sen ýaly gelni.

Sen meni gabanma,
Galma-da derde:
Elbetde, men senden kemi söýmerin,
A zeminde peri-de ýok, peýker-de.

Sen meni gabanma,
sandan galamda,
Gar ýaly kepenim ezip ýaşyňa,
Gabanma-da, ugrat meni, ezizim,
Jennetdäki hüýr gyzlaryň ýanyňa...

BILMERSIŇ!

Barybir, sen meni söýmän bilmersiň,
Ýaz ýaly ýazylar kinedir-öýkäň.
Köşeşer gyz göwnüň,
Düşüşer göwnüň,
Hem maňa ýene-de düşüner göwnüň,
Bilmersiň,
sen meni bilmersiň söýmän!

Sen nämäniň aryn alýarsyň menden,
Zerurlygy näme meni örtemän!?
ÝA ýalbaryp başym egeýinmi men,
Bagrym ezeýinmi?

Taýýar eger sen
Söýýän bolsaň peselende mertebäm!

Meň söýgimden başga etmişim näme!?
Ýaramady saňa yşgyň nämesi?!
Boýnum burup bakaýynmy?
Taýyn men
ÝA delmuryň gama bataýynmy men,
Gussa bolsa yşgyň subutnamasy!

Diýseň, ynjyk bolýar söýende gyzlar,
Gyzlar gyrpa bolýar, uçranda yşga.
Haýyş edýän, dymma!
Näme diýseň diý
Maňa şirin-şeker sözlerden başga!

Sygmasa kalbyňa kinedir-öýkäň,
Gygyryp bilersiň söýemok diýip.
Ýöne sen bilmersiň,
söýmän bilmersiň,
Çünki bir bakyşda köýdürip-köýüp,
Bir bakyşda şahyr eden dilbersiň!

GÖZLERIŇ BILE

Haýyr, küşdem depme meniň bile sen,
Gar ýaly ereme hesere-meýle,
Diňe pynhan syrly küşdepdiň sen

Meniň ýüregimi nyşana eýle!

Hem gülüp geç joraň bilen deňimden,
Goşgymam ýak ýüregime ot berip,
Ýöne öňkiň ýaly hatymy elten
Jigimi garşyla şokolad berip.

Serwim, saňa lak atmaýyn kilçerip,
Diňe syrym ýaýaýyn men üm bile.
Sen şo pursat bir ajaýyp ýylgyryp,
Jogabyny gaýtar gözleriň bile...

TUTAŞDYRLYK

Men goşgy ýazmaryn şu günden şeýläk,
Eňrâbem ýörmesin ýüregim zar-zar,
Bilmese bir gyzyň başyny aýlap, Ol goşgy,
ol talant
nämäme derkar!

Bu gün hatda göwnüm geçdi özümnden,
Saçlaryny ütyän bu gara kelläň,
Ýogsa aýtjak sözüm ýat tutup gidip,
Gaýdardymmy näme diýjegim bilmän!

Bu gün hatda söýgüdenem dilgir men,
Onuň bar gudratyn,
Güýjün ret edip.
Ýogsa meni ýakyp-ýandyran söýgi

Heý, bilmezmi seni biraz eredip!?

Ýandyrdyň sen meniň nije şygrymy,
Ýandyrdyň sen nije goşgy-gazalym!
Gör, ýene-de dilýär meniň bagrymy
Şonça oda ýylamadyk nazaryň!

Ýok!

Men goşgy ýazaryn şu günden şeýläk,
Maýyl bolup elwan gül deý keşbiňe,
Iru-giç iň gowy şygrymy saýlap,
Tutaşdyrlyk ederin seň yşgyňa...

UGRATMAK

Rugsat ediň, ugradaýyn men sizi,
Howlyňyza çenli,
Öýňüze çenli.
Bu ýol siziň öýňüze däl,
ol biziň
Pynhan syrlarmyza barýana çemli.

Ugradaýyn bir ajaýyp aýdyma,
Ugradaýyn erteki deý äleme,
Näme siz uýalyp ejap edýäňiz,
Öz bagtyňa gitmek aýypmy näme!?

Didämiň diýenin dile diýdire,
Duýdyra tapmadym ebeteýin hiç,
Rugsat ediň, ugradaýyn men sizi
Aýdyp bilmän ýören sözlerme deňiç...

GARAŞÝAN

Kümüşsow igdeler bürendi güle,
Şokolad ysyndan gandy ýürekler.
Seniň geleriňe dabara bile
Fontan ýaly çüwdürlip dur derekler.

Gyzgalaňly,
gozgalaňly garaşmak
Bireýýäm suw etdi sabyr-takady.
Çybynlaram dünýäň ähli giňligin,
Hem il-günüň peşehana gabady.

Diňe aşyklara galdy bu gije,
Aşyklara galdy gije, gül ýüzüm.
Seret, asmany däl,
aşyk ýüregmi
Çyzyp otlap gitdi süýnen ýylldyzym.

Seniň daban sesiňdir diýp aldanýar
Öz-özünüň gürsüldisne ýüregim.
Wah, meniň ýanşyma dabara bile
Fontan ýaly çüwdürlip dur deregim...

TOÝNAMA

Gel, pelsepe otaraly toýda biz,
Biraz agyr görünse-de pelsepe,
Otaraly,
berlip meýe-keýpe biz,
Halys ünsden düşmez ýaly kelle-de!

Tutumly toý ýaraşygy döwrümiň,
Toýda durmuş bahar ýaly pajarlar.
Toý diýeniň hiç bolmanda, ömüriň
Bir gününü uzaltmagy başaryar.

Bu durmuşdyr:
çökmän bolmaz kalbyňa
Çaýyň zeňi ýaly kinedir-öýkäň.
Şonda ony ýuwup ýaz deý aýdyma,
Kalbyňyz päkize toýlara çäýkäň.

Goý, pürepür bolsun göwün deý bada,
Guý, sen al şeraby güldür-de, saky.
Baky bolmanmyzda näme dünýäde,
Bize derek dünýä,
Şu dünýä baky!

Uýalyp oturan çatynjalary
Ugradyň otaga,
etmäliň heläk.
Bagtdan ýaňa galpyldaşyp otyrka,

Olara uludan-uly bagt diläp.

Olary toý dabarasnyň üstünden
Ugradyň siz täze açylan gapa.
(Ýaş-ýeleňler arzuwyna ugratsyn,
Gojalar ugratsyn ýaşlygna baka!)

Çek dutaryň taryn Ödenýaz bagşy
Goýber joşgunyňy iki бүкüş-de,
Basgançak deý perdelerden ylgaşlap
Göwnüň ýetilmedik çuňlugna düş-de,
Entek el degmedik ýürekleň taryn
Gysymlap-gysymlap eňter sen nama.
Bogazyndan mäkäm boglan dutaryň
Bir äpet ýürek deý gelsin zybana.

Şahyr dileg etsin,
diýeni gelsin,
Goý, diýeni gelsin kiçidir-ulyň.
Gysga bolsun çatynjalaň gündizi,
Gijesi uzyn,
Gijesi uzyn...

AÝA!

Gijeler düýşleriň süýjöp başlasa
Gündizine ýüpsüz baglasa aýna,
Buýsançdan balkyldap sereden çagyň
Jemalyň görünse aýna deý Aýda,
Näz bile ýörese topukdan aşak,
Ýalyn ýaly labyrdasa köýnegiň,
Şamar galbaň döşden towussa aşak,
Goşgudan başga zat okap bilmesen,
Agşamlyk giresiň gelmese öýe,
Bu başlanşy dyňzap gelen ýaşlygyň,
Aýa sen,
ilkinji
baharyň aýa!
Söýmäge gyssanma,
Arzuwyň saňa,
Seň arzuwa meňzeş mahalyň aýa!
Del gözleriň jadylaýjy nazary
Ýyrtmasyn ýüzüňden näzik nikaby,
Ilkinji emelsiz posañy aýa
Ol—ynsanyň iň mukaddes nikasy!
Ol—söýginiň lebzi,
Yşgyň baş genji,
Soňky posalary tanap bolmaýa
Ikinjimi,
ellinjimi,
ýüzünji!?
Aýa sen ilkinji posañy aýa,

Soňra nadyl bolmaz ýaly bagtyňdan.
Söýgi ir gelýär-de,
akyl otly deý
Gijä galýar öz gelmeli wagtyndan...
Aýa sen,
ilkinji söýgiňi aýa,
Hemraň gözün goran bilbilgöýe dek.
Ilkinji söýgiňdir
seni ömründe
Ýüregiň ýaşlykda galdyryp biljek!

Gijeler düýşleriň süýjöp başlasa,
Girip-çykyp karar tapmasaň gündiz,
Düşnükli düýşünden başyň aýlanyp,
Öz-özün ýylgyryp ýörmeseň şindiz
Gyssanma!
Atygsap söýgini küýsän
Kalbyň garaşmagyň dadyndan gandyр.
Ilkinji bakyşyň,
ilkinji posaň
Iň ygtybar,
Iň bagtyýar nikaňdyр!

ÝATLAMA!

Ýok, ýatlama,
ýakmasana bagry bir,
Geçenleri ýatlap didäň ýaşlama.
Ökünç bile,
Ötünç bile, barybir,
Gaýdyp barabilmeris biz ýaşlyga.

Geçmişin kölgesi gül deý keşbiňe
Ýakal kimin düşüp artmasyn müýnüň.
Ras, düýnüň bagtyndan düşdükmi jyda,
Gamynam unutmak derkardyr düýnüň!

Ähli zatda dolansa bor yzyňa,
Hatda dolansa bor köýdürlen yşga.
Emma hiç zat galan dälde ýylnara,
Ahmyrly, lezzetli gussadan başga.

Gaýdyp maňa ysnyşjagam bolma sen,
Ýadyňa-da salma meni düýbünden.
Çykaryn men uwnup-çyda bilmesen,
Entek gyz päkligin saklan düýşünden.

Diňe kä tötänden sataşan pillän
Endam-janyň jümşüldese, elense,
Özüni ýitirip, nätjegin bilmän,
Erk tapmasaň lagşap galan bedende

Şol pursat özüňi serwim saý-da sen,
Kynam bolsa, gitgin arany aç-da.
Birdem bagtyýar bol,
köýen söýgüden
Şondan uly bagta bolsa garaşma!..

GUSSA

Söýgi gelip geçip gidipdir eýýäm,
Dildim baglap,
Gamaşdyryp çeşmimi.
Müşk ysna beýhuş edip bir demde,
Hem aýňaltdy ysgadyp şol müşgüni.

Men söýginiň nämedigin bilmedim,
Bilmedim men hut şol söýgä baş goýup.
Ol gursagmy doldursa-da duýgudan,
Gitdi meniň gujagymy boş goýup.

Söýgi maňa şygyr bolup galmady,
Galmady dilberme ýazan hatymda.
Şondan bäre goşgy ýazýan söýgi diýp,
Ýöne olaň bary söýgi hakynda...

Görübem,
duýubam bolýar söýgini,
Ýöne nämedigin aýdyp bolmaýar.
Çünki söýgi agyz-dilden aýyrman,
Jadylaman,

beýhuş etmän gelmeýär.

OTUZ ÝAŞ

Ýyllar emäý bile sypady başym,
Eliniň yzynda agardy saçym,
Eliniň gyzgynna depäm lasyrdap
Azaldy saçym.

Meni şahyr eden kemmagal ykbal
Ýumşak daryşmady,
etmedi näzi.

Derledip, derimi çalanda ýyllar
Maňlaýymda galdy barmaklaň yzy.
Şümi ýyllaň zähmedime aklygy,
Şümi bar sowgady bahar-gyşlaryň.
Aýdyň, ýyllar, aslynda siz näm berip
Alýarsyňyz menin ýaşlyk yşnagym!?
Akyl-parasatmy?—

Şahyrlaň baky
Duýgusyndan ejiz gelýändir akly,
Duýgy, diýmek ýaşlyk,
onda şahyrlar
Hemişe ýaşlykda galmaga hakly!
Men indi köýnegmiň jübüsi hatly
Ahu gözli gyza atmarynmy lak?
Maňa kyn günlerde ýürekdeş gyzyň
Gözlegne çykmanmy gözlerim çarhlap?!
Ysgap al ýañagy, duýmanmy şygryň
Meýmiredip kalpdan syzylyp gelşin.
Ähli zadyň serhedimi otuz ýaş
Hem meniň ýaşlygma nokatmy gelnim?

Otuz ýaşa uýgunlaşyp bolanok,
Otuz özümi görmedim rowa,
Tomsum bilen baharymyň sepgidi:
(Men çydap bilemok)
Çalyşýar howa.
Otuz ýaş!
Şu mahal berseler elin
Razy men kyrk ýaşa,
kyrk bäşe,
ellä.
Otuzda ýaşlykdan aýra düşme kyn,
Emmeden aýrylan bäbek deý ylla!

Ýok, ýyllar ýaşlygym almady,
ony
Çalyşdym men her aýdyma, her bende.
Syrdam boýlaryny, dury roýuny
Gelinleriň çalşyşy deý perzende,

Ýürek!
Ýaşlygyňy şygra öwür sen,
Galanynyň tapylar bir alajy.
Terje hyýar ýaly ýaşyl ömürleň
Barybir, ahyry gutarýar ajy...

ASMAN MENIŇ SAÝAWANYM

Gar ýagýar,
agarýar dünýäniň reňki,
Asman saýawanyň ygally günler.
Ýagyş-garda maňa busma gerek däl,
Goý, ýagsyn üstüme ap-ak gar güller,
Çünki gar meňki,
Trolleýbus meňki,
awtobus meňki,
Gar geýinen şäher meňki durşuna,
Men gözümiň röwşenini siňdirýän,
Oňa buýsanç bile garap barşyma.
Hol ýykylan çagajygy diňdirýän,
Soň boýna mindirýän,
keýp edýä ýaňky,

Onuň menden sähelçejik beýgelen
Beýikligi meňki
hem keýpi meňki!
Duralgada duran şol gyz meňki däl,
Meňki bolmanda nä ýaňagy meňli
Lak atýaryn,
ol mylaýym ýylgyrýa,
Diýmek, gül ýüzdäki ýylgyryş meňki!
Gar ýagýar,
gyzarýar gözelleň meňzi,

Özgerýär ak zemin,
Dünýä öňki däl.
Bu gün bu dünýäde ähli zat meňki,
Diňe,
diňe,
diňe özüm meňki däl!..

TÜRKMEN TOÝY

Eger türkmen toý etse
Özi otyr bir çetde,
Ygtyýarly gojalar
Beýemçi bor elbetde.

Halan malyn soýarlar,
Baýrak baryn goýarlar.
«Kemi bolsa, adamlar,
Duýduraýyň» diýerler.

Üýşenmez ýat gelenler,
Ýaşynmaz ýaş gelinler,
Dik durandyr, hyzmata
Gaýymdyr ýaş-ýeleňler.

Gözler gözlere düşer,
Gözler göze düşüner.
Ýürekdäki pynhan syr
Eýýäm goşga goşular

Duýulmaz syr aýdylar,

Goşgy-gazal öýdüler.
Kesir-kesir gyzlaram
Söýenin soň duýdular.

Toý tutular üç güni,
Kalba sygmaz göçgüni.
Ýaryňyz toýa geler
Eý, türkmeniň goçlary!

YŞK

Ýyldyp niçe eýýamy,
ýyldyp niçe heňňamy,
Kül astynda ýatdy ol,
ýatdy pynhan dür ýaly
Ýatdy Ýeriň jany deý,
Ýaşayyşa many deý,
Söýýän—diýdi, ýaşayşyň
Ynsyň-jynsyň şasy deý,
lagşap gitdi endamy,
Söýýän—jana getirdi,
jandan jyda dünýäni.
Söýüp oda atyldy,
söýüp dardan asyldy,
Söýüp düşdi törüne
sagana deý zyndanyň.
Söýýän—diýdi,
ýigidiň diline dag basyldy.
Söýýän—diýdi,
gözeliň lebleri lowlap gitdi.

Söýüp olar belentligin göterdiler ynsanyň.

Ýyldyp niçe eýýamy,
ýyldyp niçe heňňamy
Kül astynda ýatdy ol,
ýatdy pynhan göwher deý.
Ol geljege tohumdy,
Ol—Huda, kim çokundy
A kim oňa tokundy
Yşk kime awy berdi,
yşk kime agy berdi,
Kime ölmez-ýitmezligi berdi aby-köwser deý.

GELIN

Gelin, yşkyň bile mežnun eýle sen
Hem ýigidiň melul bagtyny oýar.
Onuň mertebesin göter beýge sen,
Ol şonda başyny aýagňa goýar.

Söýşüň!
Eşret-aýşy ýyllar bozmasyn,
Gül ýaşayşy diller... Düşünşiň sessiz.
Sen ýigdiň başyna çykjak bolmagyn,
Goý, ol seni depesine täç etsin!

AK GIJE

Ak gije,
Gök säher,
Dünýä asuda.
Ýapraklaň üstünde köreýär çyglar,
Çyg kimin iýmişler üflesen ýanjak,
Gymyldasaň sähel,
Ýöreseň sähel
Çal ümsümlük ukusyndan oýanjak
Sessiz akyp ýatyr «Ýylanjyk» çäýy,
Emaý bilen ýuwýar gijäni säher.
ÝA suwda eräpdir gižäniň Aýy,
ÝA şol dury säher eräpdir suwda.
Ukuly berýoza ukuly gyz deý
Meni görüp birden tisginip gidýär.
Ýadyrgaýar,
Gorkýar,
Hem gözeilginç
Owadanlygyndan howatyr edýär.
Daşlar ýyldyraşýar çäýyň düýbünde
Hem berýozaň ýapragy deý balyklar.
Durun men, del nazar düşmedik ýere,
Ýaşyl tokaýlara haýran galyplar.
Akar çäýa suwa düşüp
säheriň
Elwan öwşünine öwrülen suwdan
Içip,
gana içip, şahyr kalbyňy

Taýganyň ter,
tämiz säherne ýuwsaň...
Ýöne syrdam senuberler,
arçalar
Galpyldaýar duýman meniň meýlimi.
...Birhili utanýaň geýimlidigňe
Hem utanýaň çykarmaga geýmiňi.

ÇOLUGYŇ SÖÝGÜSI

Bir ýylmy, ýarymmy,
Ýolbarsy bile
Bakdy ol kolhozyň süri malyny.
Dilinde ýarymdy,
sygmazdy çöle
Hem çolukdy, hem ol mejnun dälidi.
Ýogsa sebäp ýokdy beýdip ýörmäge,
Diňe bir gyz çöle gitjek halaty,
Ogryn garap ýylgyrypdy çalaja...

Bir gün baş çopandan alyp rugsady,
Oba gelip tapdy şol gyzy aňtap.
(Goşguda duşurmak diýen zat aňsat).
Pagyş-para bolup ýigdiň ragbaty,
Tapyşdy didara suwsan dideler.
Silkinip togtady beýnisi ýigdiň,
Salam bar...
Unup çydamasaň... janym diýme bar,
Ol bolsa bir demde eýjejik bagtyn
Garbap keýik owlagy deý gujagna,

Ogşasy,
gemresi,
iýesi geldi,
Erkin böwsen yşky kalbyndan çogup,
Burulyp, penjesin urup ýüzüne:
«—Git, haýyş edýän git!» diýp gygyrdy
çoluk.

...Gyzyň daban sesi daşlaşyp gitdi,
Lagşan çoluk çökdi çiliň üstüne.

Dem almaga kem-kem howa-da ýetdi,
Ak der gelen ýigit geldi essine,
Uludan bir haşlap diýdi: «Razy men,
Hernä ynjytmadym eziz gyzy men!»..

ÖZÜŇDEN GÖZLE

Eger söýgiň köýen bolsa elenme,
Gam-gussa-da senden alysda galsyn.
Oýlanyp gör, dostum, ýeri gelende,
Belkem, sen söýgiňe mynasyp dälsiň.

Düýn Leyli deý söýen bolsa ol eger
Gyzlyk ejabynyň çäginden geçip,
Niçik bu gün öz bagtyny terk eder,
Söýgüsinden geçip
Hem senden geçip.

Biwepa saýma sen,
saýma bigäne,
Ýazgarma, belkem, ol seni tanandyr.
Söýgüsne degmäniň üçin biçäre
Gijeler ah çekip ýalňyz ýanýandyr.

Ýagşylary söýmän bilmeýär gyzlar,
Olarda günä ýok söýgüden özge.
Düýn söýen gyz
bu gün seni ýigrense,
Onuň sebäbini özüňden gözle!

GÖZDAŇDY

Gözdaňdy oýnuny oýnaýar ýaşlar,
Tutan oylan posa alýar muzduna.
Tutup bir-biregi ogşayar ýaşlar,
Biz bu oýny oýnapdyrys mugtuna...

Gözi daňlan aýlanyp ýör arada,
Ol derleýär,
ol sermeýär howany:
«Jadyly gyz, nirede sen,
nirede?»
Nirede sen, onuň söýýän juwany?

Til bile däl, jiger bilen seslenýär:
«Men bärde,

men bärde! Tutaý bol basym!»
Oglan gyzlaň birin jeren deý garbap,
Öpýär söýýänin däl, onuň boýdaşyn...

Biz dünýäni oýun sanyp köýýäris,
Çyn sanybam,
halys döňýäs bijine.
Bu bir durmuş: biz birini söýýäris,
Ýassykdaş bolýarys
gaýry birine...

TOÝDA OKALMADYK GOŞGY

Ýaşlygyň çygryndan çykypsyň, dostum,
Hyýal däl, gazaply hakykat bary.
Indi saňa degjek gümany ýokdur
Gyş pasly gyzlaryň atyşýan gary.

Gözel gyzly aýallardan uýalyp,
Üýtgamez gadamyň,
Ýüregiň urşy.
Indi seni humaý gözler ugradyp,
Jadyly nazarlar alaýmaz garşy.

Indi öz-özüňden gülüp ýörmersiň,
Dökmersiň gijeler didäniň ýaşyn.
Aýa bakyp ýar jemalyn görmersiň,
Ýere bakyp eştmersiň ýar sedasyn.

Işden çykyp ýumlugarsyň öýüne,
Külbäňe çekersiň tapan zadyňy.
Dünýä bir jadyly gyza öwrüle,
Dik boýnuňa geýdirendir hamydy.

Saýlanyňam bir adaty gyzdyr-la,
Diýmek, sypyrlandyr yşkyň perdesi,
Indi durmuş uran ýükün ýazdyrmaz,
Indi ölüme çen gidibermeli...

AÝDYŞYK

—Häli seniň toý perenjäň solmandyr
Hem ýüzüňe uran mahmalyň aly,
Näme gara gözüň ýaşly-la, gelin?
—Gözlerime tüsse degäýdi meniň.
Bu arada tüsse kanda, ot kanda?
—Sen sorama, dogan,
...ýüregiň ýansa...

ESGER

«Buşluk, buşluk, gelneje!»
Şadyýan sesler gelýär.
Iki ýyllap ýoluna

Bakdyran esger gelyär.

Aýypdyr gözüň, gelin,
Geýin, al-ýaşyl geýin.
Bu gün hiç kim geňlemez
Simu-zer geýineniň.

Hernä tisginip gidýäň,
Daşdan gelyän sese sen.
(Ýetişipdir baldyzyň,
Gülýär saňa keseden).

Buldurapjyk terlenýär
Bu gün görmek-görümiň.
Bu gün dünýä seniňki,
Ýerne düşer yrymyň.

Pişigiň ýüzün ýuwup,
Daragyň gaçar gelin.
Boýçy boýlap käsäni,
Hamyryň uçar gelin.

Bar zadyň ýetik bu gün,
Diňe ýokdur takadyň.
Iki ýyldan agyrdyr
Galan iki sagadyň.

GAZAL

Mawy asman tolkun atdy durnasy-gazy bilen,
Garabiliň şahyryna galdyryp bir ýelegi.

Çigildemler alawlaýar söýginiň közi bilen,
Öz howruna ýyladyp gyşdan çykan pelegi.

Dik depämde mollatorgaý saýraýar porhan bolup,
Ýelpewaç deý ganatlary ýazyň ýüzün ýelpedi.

Hoş bol, şahyr, saňa bir dem gujak açdy ýaşayyş,
Mawy asman, ýaşyl zemin hem jennetiň melegi.

GYZ

Keýtijek gyz, keýtijek,
Eý, sen kalby gamdarym,
Ýaralanan keýgi dek
Boz dumanly Sumbaryň.

Gama berme ýaş başyň,
Sende ajap kamat bar.
Pah-pah, gara gaşlaryň!
Uçjak ýigde ganat bar!

Otyrkaň aşyk bolan,
Ýörände gaçar gider.
Şikes-ä, hol, aýakda,

Gör-hä, agyrýar jiger.

Ökjäň ýere ýetmeýär,
Göge ýetmeýär eliň.
Uçup bilmez aýagy
Ýaralansa leglegiň.

Bes, kemiňden kemsinme,
Bagtly däl bar kemsiz-de,
Bilersiň sen bagt bolup,
Men diýen merdem ýigde.

Niçik heserli dide!
Ne şerap, ne meý derkar.
Jennet bar göçjek ýigde,
Guçjak ýigde peýker bar!

Keýtijek gyz, keýtijek,
Gowy bolsun görjegiň.
Dünýä kemiňe derek
Beripdir bar görmegin.

...Nätjek, ýeke barmajyk,
Bagta ýetmeýär ökjäň.
Kölgesi deý hasratyň
Ötýäň, duşumdan ötýäň.

Şatlan keygim, bolmasa
Köçäniň keypi harap.
...Bu dünýäde bagtyňy

Almaly däl kowalap.

GOŞGY

Gyz söýgi goşgusyn ýyrtyp taşlady...
Haşlady ýaş şahyr,
Çykdy işikden.
Çekerden agyrdyr derdi aşyklaň,
Aşyk—şahyr bolsa—alamat ahyr!

Soň gözel gyz hünübirýan aglady,—
Magşugyňam çekýän derdi ýeňil däl.
...Gursagynda tupan ýatan çaglary
Gyz goşgyny gözyaş bilen ýelimlär.

ÝAZ

Öwsüp geldi ýazyň bimar ýelleri,
Möwritin ötürdi galyň geýimler.
Ýaz ýelleri
Gyz söýgüsini ýelpedi,
Çigillem deý ýanyp gelýär gelinler,
Ykrar edýär ýaz öz ýazlygyny ýerde,
Ýanyp, ýazy ýakyp gelýär gelinler.
Zyňylýar keltekçe,
ýeňsiz...
Duýgy dek
Ýuka geýnen gyzlar misli bir melek:
Gyz-gelinleň geýmini sypyryberme,
Ynsa-jynsa
Rehim et ýaz,

Rehim et!

DAŞ ROWAÝAT

Heýkeltaraş

Babasary Annamyradowa

Häli giç däl,

giç däl,

saçyň penjeläp,

Diňle sen töwekgel ýüregiň rastyn:

Onuň daş heýkele giresi gelyär—

Biziň ýaşasymyz—

Elhençlik, dostum!

Neçün ýürek bizi terk etjek bolýar,

Neçün ýürek takat tapmaýar döşde?!

ÝA ol agtarýarmy idealyny,

ÝA wagtdan gaçalga...—

Doňňara daşda?!

Gara daga myhman boldum şu gün men,

Eşidýämiň, men bagrymy dagladym,

Ýaş mahalym eşden rowaýatymy

Görüp ýylçyr gaýasynda daglaryň.

Baryp, dil bitmänkä adam ogluna

Çydam edip bilmän ýürekde joşa,

Tebigatyň nazar eden bir gyzy

Sygman köwsar urup gelen on başe

Gözlerini süzüp, «söýýän» diýipdir,

Kime?

Nämä?
Neçün?
Ony kim bilýär.
Ýöne şol dem ýaşyl maýsa paşyrdap,
Elwan güller özün otlaýjak bolýar.

«Söýýän» diýip pyşyrdapdyr ýagyşlar.
Al pyşyrdy doldurypdyr jahany.
Eşidýämiň,
şol gözel gyz zemine
Bir söz bilen getiripdir bahary.

Ýöne näzikligiň duşmany gyt däl:
Gyzy gara daşa öwüripdir şer.
Saňa, maňa şol enaýy pyşyrdy,
Galypdyr şu bahar
Hem-de şu heser...

Häli giç däl,
giç däl,
ýetiş gadyrdan,
Tap sen şol gözeliň derdine çäre.
Ol dünýä döräli magşuga duşman
Doňňara daş,
Garaşyp dur biçäre.

Görnüp dur daňdanlar göm-gök zolakda
Görnüp durşy ýaly al-elwan reňkiň.
Gara daşdan saýlap ap-ak synany,
Ýüregim bozuldy, gelsin, dost, rehmiň.

Oýka gara daşa ýanýan döşüňi,
Gabarçaklan aýaň bilen sypala.
Törpüle,
ýüzüň sürt,
eret daşyny
Ýüregiňden gelýän gözyaşyň bile.

Bagryňy parala,
aýyr doňlaryn,
Ýetiş!
(Meni bagyşlasyn aýalyň).
Biziň baş söýgimiz garaşýar bize
Dagda,
arasynda ýylçyr gaýanyň.

HORAŞAJA GYZ

Ýüregi-de suwly däl di o gyzyň,
Kirpigi-de çowly däl di o gyzyň,
Ýer gaýmagam bozulardy ýörände,
Geçerdi özünden göwni o gyzyň
Aýna bakyp syratyna garanda.

Ýöne ol ynanýar söýgiň bardygna
Hem kalbynyň gözellige baýdygna,
Hernä dert gelermiş dowasy bile,
Bir bilbil geldi-de gülgün baglygna
Serhoş etdi gyzy owazy bile.

Ol ýigide ynanmady «aldar» diýp,
Ol söýgüsne ynanmady «aldyr» diýp,
Ol ýigit ýalbardy her gün gelende
«Sensiz geçen durmuş durmuş dälidir» diýp,
...Howply borly bagtam uly bolanda.

Ynanmady toý tutulan halady,
Ýaşyl kürte çalşyranda ýaglygy.
Ol indi bagtyýar yşgyň güýjünden.
Ýöne birden oýanaýjak ýalydy
Oýa çagy görüp ýören düşünden...

JEMILE

(aýdym)

Dünýäň gözelligin gözünde jemlän,
Gözelligi dünýä belli Jemile.
Dünýäň bal-şekerin sözünde jemlän,
Çeper elli, şirin dilli Jemile.

Tez maral deý suw almaga geleňde,
Sen güllerden baglanan bir çemen-le,
Jemalyňa haýran galar jemende,
Al ýañagy gara hally Jemile.

Sen asmandan ýere inen aýym meň,
Seniň humaý garaýşyňa maýyl men,
Seniň diýjek her sözüňe kaýyl men,
«Garaş» diýme ýaza çenli, Jemile.

Ýañagyňda älemgoşar aly bar,
Bal dodaklaň ömür berýän ýaly ýar,
Uzak däldir ýaşlygyňam ýoly ýar,
Toý toýlamaň çagy geldi, Jemile.

* * *

Minnetdar bol onuň baş gün duzuna,
Minnetdar bol, seýran etdiň jenneti.
Barybir, Aý bolup dolmaz duluňa,
Barybir, bagt guşy bolmaz eldeki.

Minnetdar bol baş gün sürlen döwrana,
Düýş kimin gijeleň nesip edenne.
Gelende jan beren sowuk göwräňe,
Janyň alman gidermi, heý, gidende!

TOÝ GOŞGUSY

Eda bilen ýazlan gaşlara garap,
Emaý bilen süzlen gözlere garap
Söýgini görübem, duýubam bolýar,
Ýöne nämedigin diýip bolmaýar.
Ezizowa çenli Gomerden başlap,
Söýgi näme—ony hiç kim bilmeýär.

Söýgi mätäç dälär şahyryň dilne,
Söýgüde has şirin,
Has şeker dil bar,
Oňa diňe söýýän gözler düşünip,
Diňe söýýän gözler sözleşip bilýär.

Şol söýgi gepledi, gepledi şu gün,
Siz söýgini sylawerň ýüze bir.
Bu uly toý,
Bu ullakan dabara
Söýgiň aýdan iň ilkinji sözüdür.

Goý, söýgi sözlesin şahyra derek,
Her gün toýa täze toýy seplesin.
Keramatly söýgi indi her gezek
Ak gundagda jägildäpjik geplesin.

ÝÜREK

Gürs, gürs, gürs...
Köşeş, ýüregim!
Beýdip damagyma direlseň birden
Dem alyp bilmen.
Galaryn dilden.
Gürs, gürs, gürs...
Urulýaň, urunýaň sagatdanam tiz.
ÝA gaçjak bolýarmyň ölmüň deminden?!
ÝA geçjek bolýarmyň deňinden wagtyň?!
Näme diýjek!
Ýykjak bolsa daşdeşen
Çokup
öz höwürttge guran daragtyn!

MYHMANLAR

(Değişme)

Bir gün işden gellersiň,
Myhman bardyr öýüňde.
Gyrnaga dönüp gelniň
Hozanaklar öňüňde.
Bir elinde kepgiri,
Bir elinde bäbejik,
Buglar eýýäm palawyn,
Saňa ogryn nüz edip.
Palaw dagy nämejik,
Hezzetlär kebab bilen.
Baý-baý naharam süýji,
Baý-baý süýjüdir dilem.
Geç-de myhman jaýyňa,
Salam ber myhmanyňa
Walla, ýaryňça ýokdur
Gadym Hywaň hany-da.
Geler durar kakmaçjyk,
Geler durar işlekli.
Ger pereň konýagy-da.
Ýa-da şampan içjekmi?
Çägi bolmaz keýpiniň,
Gelniň göwnüň hoş eder.
Diýmek, myhman gelniňiň
Ýakyn garyndaşydyr...

Ýene bir gün gellersiň,
Myhman bardyr öýüňde,
Tersine bakar gelniň,
Diýmek, oýun öňüňde.
Ýekejedir gazanam.
Ahyrlandyr gazyňam.
Eliňe tutdyr ogluň,
Baý-baý aglajykdyr ol:
Myhmanyň-a it bolsun,
Sen mawla-da pişik bol!
«Kişik-kişik» kişikle,
Myhmanyňa syr bermän,
Çaýa gara, daş çyk-da.
Ine, onsoň çaý geler
Ýene çäýnek-çäýnek çaý,
Aslynda, çaýy neçüýn,
Ýaratdyň sen, eý, hudaý?!
Çorba geler ahyry,
Şeýle şurrukdyr, hatda
Çemçeläp däl, käseläp
Gönderiber, çaý at-da!
Ýanar onsoň işdä-de,
Arak berler içmäge.
Onsoň—ýanýan içiňdir,
Agarýanam—saçyňdyr.
Diýmek, bu bedibagt myhman
Seniň garyndaşyňdyr.

«AR»

(Değişme)

Näme günäm bar meniň?
Günä seniň görküňde!
Gyýk garaýan gözleriň
Goýdumy öz erkimde?!

Gül roýuňa seredip,
Huşum uçdy serimden.
(Näm bolupdyr öpemde
Gülden näzik lebiňden!)

Garap durma tersiňe,
Etme göwün-kine sen.
Maňa aýdym bersene
Yşkdan doly dideden.

Bilbil bolup bereýin,
Sen günämi geç diňe!
Bir ýylgyrmak gelişýär
Ýaz deý gülgün keşbiňe!

Neneň dözer gyz göwnüň,
Ýüregimiň gyýlarna?
(Begenjegnem bilýän-le
Barandan soň öýlerne!)

Näme günäm bar meniň,

Günä seniň görküňde!
Bulduraýan gözleriň
Goýdumy öz erkimde!?

Gutarýarmy posañ, gyz,
Alanymda birini?
ÝA günämi geç meniň,
Ýa-da alay aryňy!..

SERWI AGAJY

(Liriki poema)

Ondan bäri geçdi nijema ýyllar,
Ýadarça wagt geçdi bolsady ekseň.
Şäherdäki şöhlebaldyr gözeller
Boý alan çaga deý çykdy köýnekden.
Ýeller geçdi ýalňaryp dört pasyly,
Ýyllar geçdi jykyr kimin aýlanyp,
Meniň seň dünýäňden gidesim geldi,
Ýöne...
nirä, nirä gitsem aýrallyk.
Hatda ýaşlygymdan gidesim geldi,
Netijesiz gözleglerden el çekdim.
Gülen zadyň gelýän bolsa alnyňa,
Islendik adama gülüp biljekdim.
Günler iňrige däl,
gama batdylar,
Ýaşlyk geçdi gam-gussasy egsilmän.

Garrady gyzlaryň tutuş tapgyry,
Ezizim, bir seni gaýtalap bilmän.

* * *

Ýadyňdamy?..
Ýadyňdadyr, elbetde,
Bahary ir gelen şol ygally ýyl.
«Dünýägörüneniň» ýaşyl jülgesi,
Maýsalar dyzyňdan,
Howa-da maýyl.
Ýadyňdamy?
«Erikliniň» ýanynda
Ýas-ýaňy çatmasy dikilen bakja,
Ýaňy gola ýörän ýaşyl biýara.
Tüýs joş urup ýören çagy ýazyň-da,
Tüýs düýş görüp ýören çagy ýaşıň-da,
Gark bolup bahar deý dyňzan hyýala,
Tutýardyk bileje bakjanyň suwun,
Entek sen hüýr kimin owadan däl-diň,
Entek göwün lowlamandy ataşda.
Entek aramyzda hiç bir zat ýokdy,
Pynhan-pynhan syrly bakyşdan başga
Hemem reýhan bolan bahardan başga.

Birdenem...
Hol gözýetimi garalap,
Gara serpigini бүрәп jahanyň,
Gylyç syryp alaman deý harasat,
Depesinden indi ýaşyl baharyň,
Şuw...

Şuww...

Şuwww...

Akýar sary sil deý çañjarýan ýeller,

Ýerden maýsa akýar,

Asmandan bulut.

Ýapyryp,

Ýatyryp ýaşyl bossany

Öz oýnuna göwni göterlen Burkut

Ýyldyrym gylyjyn her ýana salyp,

Garpyz kimin parçalaýar asmany.

Şuw...

Şuww...

Şuwww...

Para-para asman dartdy-da nagra,

Möňňürip goýberdi,

meňzäp zeminiň

Üstünden seçilýän göwhere-lagla

Şapyrdap,

şabyrdap guýuldy çagba.

...Aslynda-da aşygy men tupanyň,

Gaýda-harasatda ýüregiň gopýar.

Gorkunç töwekgellik küýseýän kalbyň

Özüniň gödeňsi ruhdaşyn tapýar.

Oglantaň döwürlem harasat tursa,

Ýelken kimin faner dakyp tigrime,

Ganat baglap öz göwnümiň yzyndan,

Giderdim men gara ýeliň ugruna.

—Ylga, Selbi! Ezilersiň jalada,

Erigiň düýbüne!

Piliňi taşlap!—

Şuw...

Şuww...

Şuwww...

Ýañlanýar ýeliň däl, ýazyň perýady,

Ylgadyň sen goňur ýeli gulaçlap,

Ylla boýlap barýan ýaly derýany

—Ylga, senem!

Ýylgyrýarsyň edaly,

Seriň çigniň üste bir ýana burup.

Ýaşyl deňizdäki ýalňyz ada deý

Erige çolaşyp ýazyň şemaly

Näler urunýardy boşanjak bolup.

Ýyldyrym!

Ot alyp köne pagta deý

Ýanýar ýyldyrymyň iki degresi.

Bogun-bogun söküp oňurgasyny,

Asmanda uzaýar gögüň nagrasy.

Yranyp,

yňranyp gojaman erik

Gitjek bolýar bulut bilen göterlip.

Kökleri münňüldäp aýak astynda

Çaýkanýar çal asman,

Endireýär Ýer.

Şabrap degýär ýagyş nowça erik deý,

Paýrap ýagýar ýagyş ýaly erikler.

Şindem göz öňümde hünjüli kirpik,

Çyg basan gara gaş,

Ünjüli dide.

Ter ýañaga daman damjalar tyrpyp

Al yzyn galdyryp syrygýar bada.
Tirpildeýär sarç gaşlaryň üýßenip,
Üşerýäň jeren dek.
Çakýar ýylgyrym.
Güláp ýaly çagbasyna baharyň
Ýuwlan ýañak...
ýuwlan syrly ýylgyryş...
«Howply eken golaýdan gyza seretmek...»
Orap uçjak bolýan saçyň boýnuňa,
Ýüzüň sylýañ,
ýylgyrýarsyň çalaja.

Ýylgyrym!
Sen gysmyljyrap goýnuma,
Ejap edýäň,
Çapak çalýar jala-da.
Sen şindem sojaýañ başagaý halda
Özüni güjeňläp dem alýar göwsüň.
Bagyşla!
Şonda men göz gyýgym bile
Gümmezlän mämeleň şeklini gördüm,
Gördüm
hem utandym.
Ezlen köýnegi
Ýel ýelmäpdir beýgi-pesine synañ.
Gördüm.
Gümmerip dur enaýy ujy
Maňa hem şemala gezelen mämäň.
Şindem göz öňümde heserli dide,
Bulduran garaýyş,

Jadyly keşbiň.
Nazarym gark bolýar düýbüne ýetmän
Duýgudan ümezläp süzülen çeşmiň.
Zordan nazarymy bir ýana sowýan,
Göreçde görejim eräpdi tasdan.
Garagym gapylýar,
tisginýär göwräm,
Gursagym ýumruklap urulýan sesden.
Aşak baksam ýene-de şol dideler,
Otly gözler gabagymy galdyrsam.
Nazarlar tapyşýar
hem aýlanýar ser,
Hem asman aýlanýar,
Hem aýlanýar Ýer!
Rogwaty ýok sandyraýan baldyrlaň.
«Selbi» diýdim,
«Selbim» diýdim pyşyrdap,
Gözlerimi süzüp «ezizim» diýdim.
Soň nätanyş, wagşy galpyldy bilen
Bir ajap pursata diledim idin.
Ses-üýn ýitdi,
Jigläp-jigläp gitdi in.
Soň gözümiň öňi dumanlap gitdi,
Towlandy goýnumda eýjejik peri
Arzuwym,
yhlasym,
inçe bil Selbim.
Ter göwüsler özün maňa urdular,
Gursagymda goşa döş yzyn goýdy.
Baş bermedi dyňzap gelen duýgular

Näzijek leblerde diş yzyn goýdy.

Şuw...

Şuww...

Şuwww...

Ýyldyrym!

Garantga alysda heşelle kakýar.

Ýyldyrym asmanda gögerdi birdem...

Hatda ganat baglap göterlen çatma

Pelpelledi,

üzdi örküni ýerden.

Şuw...

Şuw...

Şuwww...

Ýyldyrym!

Gujagym ýanýar ot ýaly

Ýüregim jigleýär,

barýarys uçup,

Goja erik edil paraşýut ýaly...

* * *

Men nireden gelyän?!

Barýaryn niräk?!

Şol düýpsüz ummana gitmelimi zut!

Heý, hähim almanmy aýagym diräp,

Heý, biz ýere düşmerismi, paraşýut?!

Ukusyz gijeleriň içinden,

Bikarar gündizleň içinden parran

Geçip,

erksiz-ygtyýarsyz nirädir,

Nirädir bir ýaña şuwwuldap barýan.

Zeminde gudrat ýok söýgüden gaýry.

Eý, gudraty güýçli Allam, sen kaýda?

Häzir ýyrtyp gök atlazyn asmanyň,

Aýdaýyn:

—Eý, Taňry taňryýalkasyn!

Deň-duşlaryň

hem biperwaý ýaşlaryň,

Ýaşlygyň duşundan badymyza biz

Geçip,

nirä,

nirä barýas, paraşýut,

Söýgämi biz?

Ýa-da bakylyga biz?

* * *

Soňra okuw.

Oka tä äýnege çen

Söýgiň üçin munda goýýan ýok baha

Ha gije,

ha gündiz galsam ýeke men

Studentiň soňsuz işleri sabap,

Hyýalymda giderdim seň ýanyňa,

Ukymy arzuwa bererdim gurban.

Irkildigim,

gelip meniň düýşüme

Girerdiň sen hiç bir kese duýdurman.

Çözlenen saçlaryň üstüme döküp,

Gandyryp ruhumy mähir meýinden

«Ýumşajyk lebiňi
meniň dodagma
Ykbalyma basyp möhür deýin sen!»
Söýgä posa bilen geçerdiň güwä,
Posa bagtymyza kepildi kepil.
Ýürekleri biraz köşeşdirmäge
Awiahatlar aralykda ser-sepil.
Bagtyýar bolmaga ýetikdi hyýal,
Düýşler bolsa ýalňyzlyga teselli.
Günleriň bir gün...
9-njy wal...
Senden hat geldi...

Soň ikinji geldi...
Aýyldy essim.
Dünýäm ters aýlandy,
Titredi zemin.
Suratyň öňünde mynajat etdim
Ölüme buýrulan hudaýhon kimin.
Üçünji gelmedi...
Garaşdym şeýle,
Üçünji, üçünji gelmedik hatyň
Ýazdyňmy Selbim ýa meniň täleýme?

Dogrudanam, şol haty sen ýazdyňmy?
Şol yzgytsyz haty?
Elhenç jümläni?
«Sen meni bagyşla, hat ýazma gaýdyp».
Ýeri, şeýdip üzäýjekmi dünlämi,
Ýa-da sen dünýämi ýykjakmy şeýdip?

Meniň gyzgyn gujagmda towlanyp,
Ýañagymdan emäý bilen iteklän,
«Söýýän» diýsem,
«Utan» diýip eljiräp,
Dört barmagyň bilen dodagmy beklän,
Şol üzüm barmaklaň ýazdymy haty,
Jogap ber,
jogap ber,
jogap ber hany?

Stoluň başynda gara syýaly,
Gar ýaly kagyza ýazaňda, Selbim,
Her harpyňy, her sözüňi yzarlap,
Ýanmadymy seniň ýalanňa, Selbim,
Özelenmedimi ýarym-ýaş bozlap
Garaçygy söýgi bilen buldurap
Duran dideleň wah,
Jeren dideleň.

Syrly ýylgyraňda naryň çigdi deý
Dişleriň ýalkymyn oýnan lebleriň,
Ertir boýnumdaky yza gülmäge
Gijeler «ýaprak» yz goýýan lebleriň,
Heý, pyşyrdap gaýtalap bir gördümi
Söýgä ýazan ajal permanyň seniň?

* * *

Aýna deý söýgimi,
Aý deý söýgimi

Neçün kül-pagş etdiň?
Sebäbi näme?
Çilim tüssesine saçym agardyp,
Oňa jogap agtardym men dünýäde.
Baryp jeýhun derýa sowal berdim men.
Jogap ýok.
Ses-üýnsüz süzüberdi ol.
Soň keremli daga berdim soragym,
Soragym özüme gaýdyp berdi ol.

Daşa çyksam sowal berdi ýedigen,
Öe girsem sowal çykdy öňümden.
Ýa-da köýüp
şahyr ýaly
söýgi hem
Özün halas edýärmikä ölümde?!

Bu nähili beýle bolýar?
Gygyrýan!
Döşümi ýyrtan deý ýarýaryn ýakam.
Eý, çagbaly öýlän, meni oýaraý,
Neneň elhenç basyrgansoň oýakaň!

Meni barmagynda aýlady ykbal,
Nirä barýan?
Neçün?
Nädersiň bilseň!
Barýan taýak degen ýaly kelläme...
Selbim, Selbim, saňa duşmajak bolsam,
Ýeri onsoň nirä gidemde näme?!

Ýumruklarym düwýän, gözlerim ýumup,
Gazaba çydaman çatlaýar dişim.
Şumat gök ýüzünde görünsedi Aý
Ýekeje ýumrukda görerdim işin.
(Aýda seniň keşbiň görünyär çünki).
Saçym penjeleýän, ýanýar gözýaşym,
Damarlar dartylyp ýetipdir çäge.
Şumahal ýeterlik bir jynssyz gülki,
Bir jynssyz gykylyk—däliremäge!

Boýnuma kerep deý oraşýar şemal.
Demigýän, darygýan tütün deý tümden.
Müňde bir ýerinden ot berlen asman
Ýanyp gelýär,
Inip gelýär üstümden...
Ýanyp, ýakyp gelýär ot berlen asman,
Ol meniň kalbym deý eleme-deşik.
...Men bir ýola aglap gördüm ýürekden
Hem bir ýola bilmedim men köşeşip.

* * *

Söýgüsi köýen ýaşlyk,
Syrçasy giden dişdir.
Ýaşlygyň ömri söýgiň
Soňlanarda deňiçdir.

Örtenme sen, ýüregim,
Çekdirme maňa gussa.
Men ol gyza deregem

Söýýän seni iki esse.

Demikseň-de köňülde
Çyda mümkindä häli.
Biz bir gyzyň öňünde
Beýdip ejizlemäli.

Ýan gursagma sygmasaň,
Sygmasaň öz çygryňa,
Gir durmuşda utulan
Gözelleriň buthana
Girişi deý şygryma!

* * *

Sen nämä çalyşdyň ýelli öýläni,
Ýeri, ol nämemiş söýgüden beýik?!
Söýgi mydam gurban edýär söýýäni
Seniň pidaň boldum men seni söýüp.
Sen nämä çalyşdyň yşkyň, dilberim?
Telim ýyllap seň derdiňden kösene
Söýgiň ýatlamasyn çalşyp bilmedim,
Men sendenem has owadan gözele,
Yşkyň hasratyny çalşyp bilmedim
Posasyna meni söýen gyzlaryň
Telim göwse oýkap aýryp bilmedim
Gursagymda goýan oýuk yzlaryň...
Men seni gan ýuwdup unutjak boldum.
Selbiň «S» harpynam almadym dile.
Sen diýip ýetim deý bozlaýan kalbym
Gark edip taşladym ajy meý bile.

Ýöne nädeýin men,
älemgoşarly
Fontanlar «Selbi» diýp suwun saçsalar.
Ýagyşlar sen bolup pyşyrdaşsalar.
Ýapraklar sen bolup pyşyrdaşsalar...

Ýolda-yzda ogryn-dogryn sereden
Owadan gyzlarym günämi geçsin:
Olaryň säher deý päkize hem ter
Ýüzünden gözledim men seniň keşbiň.
Meni söýen gyzlar günämi geçsin:
Sarkýarka ýaradar ýüregmiň gany
Şol gyzlaryň otly kesindi deýin
Yşky bilen dagladym men ýaramy.
Bagyşlasyn söýüp bilmediklerim:
Gursakda ýürek däl, köýük galypdyr.
Dilimde ilkinji posañ tagamy,
Kalbymda gaşlardan gyýyk galypdyr...
Ah, seň söýgiň ot bolaýan bolsady,
Otparaz bolardym şol günden başlap.
ÝA ony söndirdi gözýaşym meniň.
Derýa bolan bolsa urardym başşak
Hem gaýnar durardy meň çümen ýerim.
Seniň söýgiň göwher bolan bolsady,
Tapardym men ony düýbünden deňziň
ÝA ebedi galardym men şol ýerde.
Seniň söýgiň altyn bolsa çöllerde
Deşim-deşim bagrym elek deý eläp
Ýuwardym çägäni,
tapardym,

ýogsa
Jöwzada salgym deý giderdim eräp...
Deňziň gaýy,
çölüň tüweleýi men,
Idedim delmurup,
Her ýana bakyp.
Ah, şu mahal duşsaň...
alardym janyň
Gunça deý lebiňe dodagym basyp...

* * *

Köne dert gozgarmyş wagty gelende.
Dermany bar lukmany ýok kesel-de
Süňňüm söküp, jepa berip ýazyna
Şol ýelli öýläni salýar ýadyma.
Ýadymda meň söýýän diýjek boluşym,
Ýöne ony diýjek-diýjek bolamda
Söýýäni-de ejiz görüp
ýüregmiň
Özi gelip direlerdi bogazma,
Şol mahallar geljekmidi kellä heý
Ýüregimi tüýdüm-tüýdüm tüýdüp men
Çagasyn aýyrdýan loly gelin deý
Şygyr ýasamaly borun öýdüp men.
Söýgi—okuň jamy.
Seniň güýjüne
Okgunyňa,
hyjuwyňa ot berip
Göçdügi—öňünde döw dursun onuň.
Ýöne nädeýin men jamym ýaryldy,

Ýöne nädeýin men göçmedi okum!

Aý, jähennem, oňa agranok nebsim.
Ýürek ýitgisine kemsiz düşünýä
Ýagyş ýagsa—beterleýär keselim,
Ýagyş şol öýläni ýada düşürýä...

* * *

Ýene men obada,
Ýene-de şemal
Ýaraty deý hasrat çekýär daşarda.
Meniň pälwan dostum, ýalňyz syrdaşym
Zol maňa iýdirip-içirjek bolýar
Näler göwnüm açjak bolýar başarsa,
Doldurýar bulgury yzly-yzyna
Hem garagol çagalygmyz ýatlaýar.
Meni bolsa daşky şemal köredip,
Kül içinde közüm tapyp otlaýar.
Uwlaýar daşarda yzgytsyz şemal,
Kalbym zaryn iňnildiden gyrmalap.
Güwläp-güwläp pejiň turbasyny däl,
Meniň simläp ýaralarmy dyrmalap,
—Belkem, men giderin...—
Oňlamaýar ol.

—Sen meni ýazgarma,
Göwnüm ýykmaýyn...
Daşa çykýas,
garşylaýar gara ýel
Naýynsap ýel, meniň gödek ykbalym.

Ýene yranýandyr şol ýalňyz erik,
Yňranýandyr ýele,
bize garaşyp
(Oňa Selbim «serwi agajy» diýerdi,
Men diýerdim oňa «Selbi agajym»)
Belkem, gidip...
Basyp ony bagryma,
Soňky gezek çekip söýgimiň zaryn,
«Selbi agajym» diýip...
Gara bagtyma
Şol ýaşajyk oglan bolup aglaryn.
Kül reňk dünýä,
tupan kakyp heşelle
Iç-daşymda şatyr ýaly pyrlanýar.
Gözüm çal kirşenden,
göwnüm şemalyň
Agyr hasratyndan püre-pürlenýär.
Ynha şol tam,
Ynha şol eziz howly,
Serde serhoşlukdan galmandyr nyşan.
Penjirede ýele urunýar yşyk.
Güýjeýär dem saýyn ýüregiň dowly,
Köne galpyldysy on ýedi ýaşyň
Gyzamyk deý örýär.
Galpyldaýaryn.
Seni söýüpdirin halys ýürekden
Hem söýýänim üçin alaryn aрым.
Ar alasym gelýär
Maňa biwepalyk eden duýgyňy.

Basgylap birdem
Agladasym gelýär
Aldadasym gelýär,
Ar alasym gelýär,
Ýeri, men nämeler samraýan serwim,
Senden başga kimim bar meň dünýäde.
Men edeýin tagzym,
Seniň adyňy
Pyşyrdaman aýdyp bolýamy näme?!
Sen otyrmyň, serwim, otyrmyň tenha,
Otyrmyň şol ýelli öýläni ýatlap.
Nälet okaýarmyň ykbala sen ýa
Gama batyp,
Gamgyn gözleriň ýaşlap?
Içerden çalaja çykýar hümrüdi,
Juda tanyş äheň,
juda tanyş ses.
Girmelimi?
Dälmi?
Ysanok bognum.
Girjek men...
Nirde sen tüýlejik gürji
Bahanalyk üçin jöw-jöwleseň bes.

Ýüregimi mynçgalaýar tanyş ses,
Tisginýär,
üşerýär gabanjaňlygym.
Düşnüksiz hümrüdi eşdilýär çala
Gelýän ýaly aňyrsyndan kän ýylyň.
Daşaryk bat bilen serpýän gabsany,

Mahmaldan tutyny syrýar bir ýaňa,—
Maňa jebir beren gamdyr gussanyň,
Aýrallygyň diwary deý hamana.
Doňup galdyň,
Doňup galdy dodakda
«Hih» diýip tisingen näzijek sesiň.
Egniňde tolkunýan bir desse gije,
Gylyç deý göterlen gaşlaryň seniň.
Görsem, magnitofon zaryndan zaryn
Bir sydyrgyn günler ýaly aýlanyp,
Meniň sesim bilen okaýar goşgy...
Meni tanap durlanýar seň nepesiň
Gorkudan hem geň galmadan aýňalyp,
Agýar owa syndan balkyldan ýaşyň
Ýadyrgaýaň,
basýan seni bagryma.
Tolkun atyp ýatan şar gara saçyň
Saňa derek horkuldaýar sagryda.
—Aglama, ezizim, geldim men ynha,
Men şol ýaş şahyryň,
Şol köne şeýdaň.
Ynha gursagymda seniň söýgiňden,
Seniň gözleriňden sanjylan peýkam.
Men ýaradar gezdim ençe ýyl bäri,
Aýlandym kän ýeri sarkdyryp gany.
Hiç bir gyz bolmady derdime dări
Hem dözmedi gözelleriň hiç biri
Şol peýkamy sogrup
almaga janym...
Bilýämiň, men sensiz bölündim ikä,

Des-deň ikä böldüm ähli zadymy:
Maňa huşum bile gam-gussa ýetdi,
Saňa berdim düýşüm bilen ýadymy.

Gijäniň bir wagty,
bilemok ýatyp,
Ýüregim agyrýar,
Ýok zerre keýpim.
Ses-sedasyz gije çyrasyn ýakyp
Başly-barat egne ilteýän geýmim.
Bu nähili beýle boldy?
Düşemok!
Kemmagalmy?
Mydam tersine meňki.
Meni bir bakysda otlap goýberen
Dodakdan meý beren,
Jadyly Selbi,
Pynhan syrly Selbi,
Gel, gel, şu senmi?
Ysganymda garpyz kimin burk uran,
Telim ýyl dilimde eremän duran,
Ajy ykbalyma süýjüsin beren
Hany şol göreç,
Hany şol posa,
Hany şol Selbi?
Hany gözlerdäki jadyly oduň
Eredip goýberýän täsin şöhlesi.
Ynandym men: eger söýgi bolmasa
Meñzeş eken zenanlaryň ählisi.

Men durmuşda gaty kân zat ýitirdim,
Ýitirdim ýaşlygym—ömrür ýazymy.
Ýöne seni göterdim men kalbymda,
A sen weli ýitiripsiň özüňi...
A sen ynha ýitiripsiň özüňi
Maňa öýläňçi deý duşmarsyň gaýdyp,
Şu güne çen bagtly ekenim ýansam-da.
Çünki ynanýardym, ýoluksam saňa
Ýene-de jadylap goýbärsiň öýdüp
Aýna deý söýgimi
Aý deý söýgimi
Neçün kül-pagş etdiň?
Köne sowaly
Telim ýyldan soňra saňa berdim men.
Başyň egip sorag belgisi ýaly,
Aglaberdiň sen...

Hoş gal ýaşlyk.
Hoş gal,
Men aýna ýaly,
Men Aý ýaly yşkyň döwgüni çöpläp,
Ýitiren ýerine doňan gözýaşym
Päkize düýşüm hem ýatlama sepläp,
Keşbin synlamaga meni ýakanyň
Ýasaryn söýgimiň mozaikasyn.

Şygyrýet mülki

ÖMÜR

Meniň gözellere ähdi-wepam ýok,
Ony birçak bir gyz juwana berdim.
Özgäni ýyladýar kalbymdaky ot,
Ony, dostlar, eli sowana berdim.

Durmuşym, maňlaýma etdigim togap,
Harazdan geçirdi un kibi üwäp.
Men bir sorag hem-de gözlenýän jogap
Aýym-günüm soňsuz sowala berdim.

Ýalňyşdym men özge yza düşüp kä,
Kä gözüm aldyryp ýiti yşykla.
Akyl paýhasymy berip üşüklä,
Syrym yzdan gelýän dowama berdim.

Söýüp-söýülmeli ýaşlyk gijesin,
Alynmadyk posalaryň näçesin,
Kalba goýup ömrüň ähli ajysyn
Süýjüsin suhangöý zybana berdim.

Meniň bar derejäm,
şöhradym-şanym,
Gursagymda kemal tapan ynsabym.
Şükür, girip ykbalyna ynsanyň

Ömrümi ýollara rowana berdim.

* * *

Dostlar, meslekdeşler, bu niçik ykbal?
Nirde siz boş goýup ala meýdany?
Meniň ýüregimi jaň kimin kakýar
Damara sygmaýan türkmeniň gany.

Rentgen kimin serederdik durmuşa,
Ýokdy bizde galplyk bilen barlyşyk.
Göwreler okguna dönüp durşuna
Ölmägede taýýardy biz garpyşyp.

Herimiz şu ülkäň ýüregi bolup
Işlemek, göreşmek matlabmyz bardy.
Onuň ol күнçäki yzasy gelip
Biziň ýüregmizde sorkuldaýardy.

Gör, bizi nireden çykardy ykbal?
Hiç bolman azajyk ulaljak bolup,
Hatda garşydaşlaň raýyny ýykman,
Hatda dostlar bilen arany bozup.

Gitdik biz, ýitdik biz ilini içinde
Ymtylyp şöhrada,
Ymsynyp beýge.
Ýöne özüni däl,
öz topragyňy
Götermän göterlip bolarmy heý-de.

Durmuş ajap.
Ýaşap doýup bolanok.
Onuň haýry ersip,
Ýan berýär şeri.
Şükür, Dantesiň-ä pistoleti ýok
Hem awy däl,
Arak berýär Salýeri.

Dostlar, aýdyň, saýlap haýsy ykbaly,
Özüňizden geçip niräk gitdiňiz?
Tomsuna guraýan derýalar ýaly
Tüýs zerur wagtynda gurap gitdiňiz...

HAÝYŞ

Gödekler köňülde galdyrsa yzyn
ÝA ýakynyň bilen daşlaşsa ara.
Söý, sen goç ogluňy,
Söý, söwer gyzyň,
Kalbyňdaky ähli söýgiň oýara.

Ýürekden söý,
seniň mähriňden çeňläp,
Bagtdan ýaña balkyldasyn dideler.
Olaryň kalbynda şer ýerleşere

Galmasyn söýgüden mandy galan ýer.

ÝA özüňe ynam azalsa sende,
Perzentleriň ata mährinden gandy.
Çagalar söýgüden püre-pürlense,
Ukuda-da ýylgyrypjyk ýatýandy.

ÝA ýadasaň, kelläň Ýer şary kimin
Götertmese, agyr bolsa çakyňdan.
Garagoljaň müner weli boýnuňa,
Nyşan galmaz seniň ähli ýükünden.

ÝA durmuşdan halys sowasa eliň,
ÝA ýigrenjiň seni doňduran çagy
Eredip goýberer, ogluň deminden
Ýüzüňe çaýylan ýyljajyk bugy.

Söý jigerbentleriň,
olar düýşünde
Bagtly çagy ene-atasyn görýär.
Her pille çagalar söýgiňi saňa
Güýç-gaýrata öwrüp gaýtaryp berýär.

ILKINJI BUGDAÝ

Talaňdan,
zorlukdan,
gaç-ha-kowlukdan,
Ýadap,
Idäp ýaşamagyň amalyn
Deregne gylyjyň, okuň, sowutlaň,
Ýasandy ol ilkidurmuş azalyn.
Agdardy mes ýeri,
gysyr topraga
Dogurmaga berdi daýhan hemaýat.
Taýpabaşy kakyp söweş deprege,
Deprendi:
— Ýow güni bu nä hekaýat?
Ynha, şudur haky jeňden gaçanyň!
Daýhan agdy.
Döşün boýlady peýkam.
Ýene gandan gandy,
ýene boş galdy
Ynsan beýnisi deý şüdügär meýdan.
...Bir öwrümde ýeňlip gelýän şol jeňbaz
Geň galyp saklanýar onuň duşunda.
Seretse,
ok däl-de, altynbaş bugdaý
Gögeripdir ýatan meýdiň döşünde.

GÜLLE

Serhetde sak duran ýaşajyk ogluň,
Ýeňsesinden duşman ýarag çenedi.
Ol duýmady sessiz gülläniň dowlun,
A obada basyrgandy enesi.
Gülle — duşman ýaly sessiz.
Gelşine.
Ogluň gulakdüýbün gyrdyp gitdi ol,
Ýöne alysda bir bihabar enäň
Ukusyn hem düýşün ýyrtyp gitdi ol.

ESGERİŇ YKBALY

41...

Ajal akyp geldi lawa deý,
Ol söweşdi soňky demine çenli.
Ajal ony halka atyp gabady,
Ol göreşdi bilmän ölen-öçenni.
Ol uruşdy,
döşüne däl,
ömrüne
Köpnokat goýuldy sansyz gülleden.
Şonda Watan ony pýedestala
Çykardy-da, halas etdi ölmeden.

NURMYRAT SARYHANOW

Nätjek, Şükür bagşa gezek bolmady,
Nobat berlip bombalara, toplara.
Howp abandy polat azallar bile
Gazallar ýazylan ene topraga.

Her jana ýüz duşman!
Gerek däl kasam,
Diňe söweşmäge rugsat ber merde.
Tä sen beýiýe ýeňşe ýetinçäň, Watan,
Klauslar eýe bolýança erke!

Eger bir gün daşym gallasa duşman,
Ýetişmesem soňky okumy atyp,
Duşmanlaryň gyraryn men ýüregmi
Ylla limon granat deý partladyp.

Ajal oky çyksa meniň kastyma,
Ganym gidip,
Ýitirsem bar gurbumy.
Uklan çagym damyşy deý ýassyga
Damar,
Watan, seniň göwsüňe damar,
Ýüregimiň in ahyrky urgusy.

OBAM

«Hergiz şahyrlaryň obada doglup,
Uly merkezlerde ýogalşy deýin»
Eziz obam, ýetişdiren miwäň men,
Ugrat meni başym alyp gideýin.

Darlykdan darygyp gohly şäherde
Bulançak howada bulaşsa serim,
Giňligini bersin dabanyň bile
Demirtikenini çöplän ýerlerim.

Ber maňa gündogar asudalygyn,
Ähli sadalygyň kalbyma sygdyr.
Berjek peýdasyndan ýeser gylygyň
Sadalygyň berjek zyýany ýegdir.

Oba gyzlarynyň päkizeligin,
Oba ýigitlerniň namysyny ber.
Senden ýakyn ýokdur ene topraga
Sen maňa topragyň manysyny ber.

A aýrallyk hemişe-de bolupdyr,
Bagt dile sen gidýän ogul-gyzyňa.
...Deňizden göterlen gara bulutlar
Derýa bolup gaýdyp geler yzyna.

* * *

Tirsekli dürbi däl meniň didelem
Hem kalbym aşakdan bakmaýar dünýä.
Meniň göreçlemde döşün perde deý
Iki ýana serpen ýürek görünyä.

Men kalbymy gözlerimde göterdim,
Gözlerimde derdim, çynym-ýalanym.
Dogry bakdym bakamda dost, duşmana
Gözler — bu durmuşda ýalňyz ýaragym.

Hoşwagt çagym kalbym ýuwunyp gülkä,
Betbagt çagym gözüm baglasa gubar,
Buldurap owama çayylan ýaşa
Diňe gam-gussam däl,
Kalbym ýuwunýar.

Mahal-mahal ykbal çoçgara salyp,
Maňa şübhe bilen seredende il.
Meniň iň ynamdar şaýadym bolup,
Maňa öz gözlerim geçdiler kepil.

OGLUM

Deňizler
(döräli bu köne dünýä)
Daş kenara urlup tolkunlarynyň
Daşdan suratyny kertlere çekdi.

Ýeller ýelkildeşip her ýana eňýä
Hem çöllerde galýar şemalyň şekli.

Ýa baharda ýaşyl ýagyşlar guýsa,
Ýaşyl ýagyş bolup galkynýar maýsa.

Hatda huşy gaýtalaýar düýşüň hem...

Men ýagyş däl,
ýel däl,
ýa däli tolkun,
Sen hem maňa meňze
hem-de düýbünden
başga bir,
Başga bir goç ogul bolgun!

GÜÝZ

Güýzde meni horlamaýar ýekelik,
Güýz bilen birlik bar meniň ganymda.
Ol oglankam köýen söýgim deý gelip,
Ses-sedasyz çökýär meniň gaşymda.

Ol juda perişan,
juda iňkisinde
Hem saçlary ýaýylypdyr birehim.
Dymyp ejir çekýäs,
köňüldäkisne
Biz sessiz düşünip birek-biregiň.

Ol dymyp ýazgarýar ähli etmişim,
Ol dymyp dyrmaýar köne derdimi.
Güýz maňa gussa däl, meniň gussama
Berýär näzikligi,
Berýär terligi.

Onsoň güýzüň körpesi deý terlenen
Duýgulaň owsuny sygmaz kalba teý.
Ýürek bolsa heder edip nazardan
Ýere gaçyp ýarylan al alma deý

Sapagyndan tänip damaýjak bolýar,
Üzülere gelyär,
Ýürek awaýar.
Solgun sähradaky imisalalyk

Saçlaryn ýolmalap, sessiz aglaýar.

Güýzüm gider,
geler ýene täzeden.
Diýmek, geregi ýok gama batmagyň.
A men ne ýaşlygy
Ne köýen yşky...
Men diňe täzeläp bilýän hasratym.

ENEM

Enem, eziz enem, hossa etme sen,
Zerar ýok bu mahal suslanar ýaly.
Maňa düşjek bolup gama batma sen,
Özümem özüme düşemok häli.

Seniň ogluň bagtdan dänjap ýören däl,
Betbagtlygam almandyr meň eňkimi.
Ýöne şu gamgyn güýz kalbymda düşläp,
Uraýandyr ýüze solgun reňkini.

ÝA ýüzüme çabrap gidendir sähel
Ýanyp, ýaşyp barýan şapagyň demi.
Görersiň, gijäni ýuwan al säher
Owalky kaddyma getirer meni.

Boýlap çal güýzleriň uzyn gijesin
Ýatmaýanma örtenýäniň bilýärin.
Ýok, men dert çekemok,

Bar bolsa derdim
Şygra siňdirýän-de halas bolýaryn.

Häzir-ä derdem ýok gussa çümmäge,
Başymyz dik,
Il-günümüz abadan.
Bir dilegim: sen aman bol dünýäde
Öz bitap halyňa etme aladam.

Hem haýyşym: säher serilip galan
Ogluň oýarmaga geleniňde sen.
Dagap ýatan filtrlerin çilimiň
Peşeňe meňzedip haýykma, enem!

* * *

Biz nähili dostduk?!
Neneň ýoldaşdyk?!
Kalba ýerleşmezdi ýürek joşumyz,
Alnymyzda bardy owadan dünýä
Hem-de entek ýaşalmadyk ýaşymyz.

Çüýşäni däl,
üleşerdik gussany,
Ony biz bölekläp çekerdik merdem.
Şatlygmyzam bölüşerdik,
ýöne ol
Biziň herimize ýeterdi birden.

Biz nähili dostduk?!
Ýokdy biz ýaly.
Ondan bäri ençeme ýyl geçipdir...
Bir dostumy alyp gitdi aýaly,
Beýlekisin maşyn alyp gaçypdyr...

Ýene biri ýiten eken meýlisde...
Gitdik sülgün jüýjesi deý pytyrap.
Soň seretsem, birek-birekden däl-de,
Düşüpdiris uly dostlukdan yrak.

Bu bir durmuş.
Şatlyk düşläp geçende,
Deň bölüşýär täze dostlaryň seniň.
Ýöne galsaň kynçylygyň içinde,
Ony kem göreňok ýalňyz çekenň.

Käte duşup köne dostlaryň bile,
Iş-güýç, ahwal hakda soraşýaň başda.
Soň bolsa dymylýar, alaç ýok bize
Ýatlama älemne gitmeden başga...

Göwnejaý däl söhbet, meýlis gyzyksyz
Hem alyp gaçanok käsedäki meý.
Göwnejaý däl...
Ylla eldeki gazlaň
Toýnuk guran bolup köle barşy deý.

* * *

Dünýä!
Men bir geçip barýan ötemen,
Haka dost men
Hem duşman men telege.
Bar baýlygym seňki,
aslynda saňa
Bölüşmäge gelmändim men tereke.

Gazananyň seňki, derejäm seňki.
Öwezine ýokdur hiç hili şertim.
Diňe işlemäge mümkinçilik hem
Maňa birazajyk purýja bergin.

Men seniň içiňden geçip gideýin,
Söýüp seniň mährim siňen ýerleriň.
Didaryndan doýman elwan säheriň,
Bimaryndan doýman sergin ýelleriň.

Men seniň içiňden geçip gideýin,
Örteneýin,
özüm öwreýin çäje —
Hem meýlise rowa görmedik ömrüm,
Ýalňyz ömrüm saňa bereýin paja.

Soň meni demine dartsyn şum ajal,
Göroglyny ýuwduşy deý aždarmaň.
Şonda kese tutup almazdan şygrym,

Men geçip giderin ajaldan parran.

ŞAHYR GOŇŞULARYMA

Dünýä artyk berýän dälde hiç zady,
Kemmagal bolmasaň bermezem ol kem.
Oturşalyň, dostlar,
gülşeliň baky
Beýle bir kemmagal dälde, belkem.

Şatlygmyzy paýlaşdyk biz pul ýaly,
Çekişdik gam ýüregimizi aýaman.
Bize «geldigeçer» diýdi panylar,
Bimanylar diýdi bize «eý, aman!»

İşledik düýbüne ýetmäge işiň,
Ýazdyk, şygylarmyz gögerdi ýerden.
Ýöne dünýä uly,
Ýöne dünýä giň
Ony şygyr bilen düzedäýerden.

Belkem, ýaş öleris,
belkem, biz... ýöne,
Galmaz kalbymyzda bir zerre arman.
Çünki ölmeris biz tutuş bir ömre
Berlen ähli güýjümüzü gutarman.

GURBANNAZAR EZIZOWA

Sen güýzüň aşygy,
Güýzüň áýdymy,
Sen şygyr ýazardyň gamgyn güýz hakda.
Hasratly heň edip barýan durnalar
Seň setiriň bolup görnerdi hatda.

Halkyň şahyr bolup çüwäýen bagty,
Şahyr bolup çüwen bagty ilimiň,
(Şöhratly söz üçin bagyşla,
ýöne
Sen nä şondan pesi diýer ýalymyň).

Il günüň ruhuna — áýdyma sygnyp,
Hem sygryp şatlygyň-ahyň şygra sen,
Bu gün ajy habar bolup gelşiňe
Sen aga-da
Sen ýasa-da sygmadyň.

Asgyryp tur-da sen (bor how, oýun-da),
Çörek deý şygryň ýaz güýzüň hakynda
Hem okap ber edehediň boýunça
Käbir ýerde edep bilen sakyn-da.

...Güýz deý hasyllydyň,
bereketlidiň,
Miweli bag kimin egikdi seriň.
Başyn ýere urup aglaýar saňa

Ýürekden düşünen daragtlaň seniň.

Üzlem-saplam tozan güýzüň ahy deý
Gumak ýolda tüsse kimin suwlunýar.
Derekler atylýar jynssyz agy deý.
Sary sähra
Aglap bilmän ýuwdunýar.

Ýanýar, daragtlaryň ýapragy ýanýar.
Wah, gymady güýzüň derdi öňdenem...
Bu ot alan güýzi gözýaşlar bilen
Öçürersiň neneň,
Öçürjek neneň?!

* * *

Dünýä gelip az çekmedim hasraty,
Agladym,
eňredim,
güldüm,
oýnadym.

Kä doglan günüme okap lagnaty,
Kä şol günü dostlar bilen toýladym.

Durmuş geçdi ýowuz sapagyn maňa,
Başymdan inderip mün bir oýnuny.
Göz ýetirdim: adam ölmeýär
diňe

Başga kişä goýup gidýär ornuny.
Ajal yzymyza düşüp ýör biziň
Hem saýlap ýagşyny aparýar ilki.
Ýaman bilen işem ýok-la, deregne
Ýamany ýaratmak kyndyr-da, belki.

Men näçe ýakynym, ýadym ýitirdim.
Gelen gidýär,
Gidýär galdyryp arman.
Ýöne duşmandan-a mert eken ajal,
Ol gelmeýär eken bir nyşan bermän.

Ajal gelse birniň gyýgy ajaýar,
Dilinden bal damýar,
Sözünden asal.
Paýlap gutarmanka mährini ile

Ony bir gün alyp gidýär şum ajal.

Ajal gelse birniň labzy süýjeýär,
Gargynýar,
sögünýär,
käýinýär
ýanýa.
Ölüm howsalasy abanan çagy
Diýmek, ol kimligin aýdýar bu dünýä.

Ýene biri dumly-duşa hars urup,
Ýygyp-ýygnap dokuzyn düz edende,
Ölýär gidýär.
Diýýär oňa il bolsa:
— Arman, hözirin-ä görmedi bende.

Ajal aýlanyp ýör yzymyz çalyp,
Ol hiç kimden alanok seň salgyňy.
Ýöne onuň duşmanyňdan bir parhy
Mertlik bilen alýar adam ogluny.

SOŇKY SABYR

Men duýmadyk bolýan...
Gardaş, sen öte
Yrşgyn alýaň,
Bulaýarsyň ýüregim.
Men duýmadyk bolýan
gidýärsiň öte,
Peýdalanyp özüň ýaly ejizleň
Dünýä döräp toslan ähli ýaragyn.

Men duýmadyk bolýan,
degnama degýäň,
Düşün, başym galdyramok asgyna.
Sen sapyňa myrrylary ýygnaýaň.
(Birden dikleşäýsem, hiç bolman dary
Döker ýaly aýagymyň astyna).

Men duýmadyk bolýan,
sen gysyp gelýäň
Hezil edýär ýanyňdaky näkesler.
Garaşýan — ol berlen purýja.
Duşmany golaýna goýberýär şeýdip,
Hut şeýdip, oklary saýpallan esger.

KYN BOR EKEN...

Kyn bor eken dostuň ikilik etse,
Kyn bor eken dönse senden syrdaşyň.
Duşmanyňdan hatarly ol iki esse,
Hem syrtyňy açar,
Hem-de syrlaryň.

Gowşak tarapyndan geler ol hernä,
Garaşmaýan ejiz ýeriňden geler.
Ilki ýangyn edýär bukulyp perdä,
Soňundan hars urup söndürşen bolar.

Dostum, senden minnetdar men,
(geňleme)
Sende ýalňyşanma çekemok arman.
Bir-ä satmadyň sen ýeri gelmese,
Birem satmadyň sen özümden arzan.

GÖWÜN

Göwne degip bilýän dälde del kişi,
Del kişiň almytyn özüne bakan
Oklap bolýar,
duşman granatyny
Gapyp zyňylşy deý yzyna bakan...

Göwnüňe degiler,
tutarsyň içiň,
Dymarsyň,
Gyzyl ot geçer içiňden.
Seni ýykyp bilmedik bir syrdaşyň
Göwnüň ýykyp aryn çykarar senden.

Örtenersiň günä özüňde ýaly,
Özüňi azynyň astyna salyp.
Göwnüňe degiler — aslynda saňa
Seniň öz-özüňi iýdirjek bolup.

* * *

Bir gün meni deň-duşlarym öwdüler,
Ynandyryp,
Subut edip bir kemsiz.
Öwdüler: özümiň gyz bolup dünýä
Inmänime, dostlar, begendim çensiz.
Olar meni asman sary oklady.
Beýiklige bolsa çäk barmy näme?!
Ýok, meniň başym däl,
daşym aýlandy
Men şindi ýetmänkäm öz derejäme.
Başga eken beýikligiň howasy,
Gögi küýsöp göwün karar tapmady.
Soň meni şeýle bir beýge zyňdylar
Hem-de hiç kim gapmady...

* * *

Dostum, boş kelläni götermek ýeňil,
Egniňde durmuş däl,
Ýel berilen şar
Bar ýaly, ol seni belende götär.
Ýañramakdan ýaña hezil eder dil.
Sen kelläni alyp gaçyp barýansyň.
Kelläň seni alyp gaçyp barýandyr.
Aladaň, derdiň ýok. Kalbyň armansyz,
Il-gün üçin ýaş dökmersiň dideden.
Dostum, boş kelläni götermek ýeňil,
Agramy kesekä düşýär diýmeseň...

ULULAR ÜÇİN SANAWAÇ (Değişme)

Iňnä-iňnä,
Ujy diňnä
Bu agynyň diňe ujy,
Akja bäbek, hany diň-dä!
Çapala sen, bökele sen,
Hezillikdir dünýä çyksaň.
Ylgap-ylgap çykanyňam
Duýmarsyň sen çagalykdan.
Onsoň lebe basyp lebi
Bararsyň sen bal-balyna.
Girersiň sen şek-şekine.
Gysgadyr ýaz gijeleri,
Wah, uzyn dälde ýaşlyk-da.
Humarlykdan aýňalarsyň
Bäbek getiren buşlukda.
Onsoň gelniň şatyr geçi,
Seniň özüň gotur geçi,
Ünjülisiň ýola çyksaň,
Dolar barar otag içi
Guzuýykdan, owlajykdan...
Onsoň dostum, jomakaýdyr,
Çorttakoýdyr täleýiň seň.
(Düşünmeseň kyrkda oňa
Düşündirip nädeýin men)
Onsoň seňki halalaňdyr,
Onsoň seňki hapbaň, adam!

Öe — bir zat tapsaň, adam!
Alanyň-a hiç zatdyr seň,
Berjegiňem öwüt bolar.
Onsoň ýaryl, onsoň böwsül
Ne-hä eliňden iş geler,
Ne-de kelläňde huş galar,
Tur oturma sulba bolup,
Tur babajyk,
Tur hany
Çyk!

* * *

Meniň goşgularymy gamly diýipsiň,
Gussaly diýipsiň meniň şygrymy.
Olar meýiň ylhamyndan döremän
Ezip çykdy, syzyp çykdy bagrymy.

Düşünýän, Watanyň bagtyýar örän,
Onuň aýy-ýyly aýdymly-sazly.
Ýöne şahyr ýüregine gam berýän
Şindi adamsypat deýýuslar azmy?!

Nadyl däl men ilden, adyl ykbaldan
Gussada duranok başymdan agyp,
Ýöne är ömrüne aglara ýetýär
Duluňdan ses bilen ugrasa tabyt.

Gussa — ejizligiň, kalbyboşlugyň,
Nyşany däl. Ol ömüriň talapy.

Gusa adamzady mazmuna çagyr,
Boş şowhun gyrmanka ömür tanapy.

MEŇZEŞLIK

Ýapr aklaň ýüzünde derýaň döreýşin,
Derýada ýapraklaň reňňini gördüm.
Dogulýar,
topraga duwlanýar ynsan,
Bugdaýda ynsanyň meňzini gördüm.
Otda gördüm daragtlaryň ösüşin,
Güllerde synladym sönüşin oduň.
Erkin rifmalaşýar ölüm hem ömür
Ýaryň gije,
Ýaryň gündiz, eý adam!

Toýnagýň astyna çüýlenen nallar
Ýatladyp dur ýabylaryň hamydyn.
Ynsan ogly, meňzeş seniň ykbalyň,
Meňzeş seniň sallançakdyr tabydyň!

DÜNYÄ

Dünýä, sen küýzegär,
Bu goja şary
Küýze kimin pyrlap,
milon asyrlap
Ýasadyň,
bişirdiň,
nepis bezediň
Hem ony säher deý al-elwan meýden
Püre-pürläp,
Ynsan döräli bäri
Güjeňlediň dünýä inene,
ýöne
Gandyrdyňmy kimdir birini, heý sen?!

Ynha, indem gelipdir meň gezegim,
Eý küýzegär, göwün şerap küýseýär!
Eňgimi basyp ganaýyn kemsiz.
Gandyr meni,
Ýogsa günleň bir günü
Galarsyň mensiz...

* * *

Nazarymy bedew kimin gezdire,
Al-ýaşyl bossanly meýdanlarym bar.
Hoşboý ysa ýüregimi ezdire,
Gül-pürçük açylan reýhanlarym bar.

Gülgün ýazy geler gögi gürleýip,
Duýgudan kalbyňy püre-pürleýip.
Şol gysga bahary al-ýaşyl geýip,
Baky dowam edýän jenanlarym bar.

Ýara meňzär inçe billi derýasy,
Ýaza meňzär dört paslynda her ýany,
Kalbyň teşneligni gandyrar ýaly
Bilbil bagşylarym, dessanlarym bar.

Balyň iýip labzym süýjedi meniň.
Gülüň ysgap ýşkym güýjedi meniň.
Keýik bulgurynda göterip meýiň
Mes bolup gezmeli seýranlarym bar.

Göterlen tarplaryň mozaikasyn,
Islän gökden, islän ýerden okasyn.
Jeýhunymy — berekediň sakasyn
Diýara damar deý aýlanlarym bar.

Goý, artsyn döwletiň pajarla, ülkäm,
Rowaçlan ebedi baharda, ülkäm.
Adyň meşhur edip jahanda, ülkäm.

BAGTY bina edýän eýýamlarym bar.
ARZUW

Maňa başga zat gerek däl dünýäde,
Saglyk bolsa,
Ilim abadan bolsa.
Öýüňe dolansaň işiňden çykyp,
Çülpeleriň ylgap gujaga dolsa.

Goňşokara gitse goňşyňa bakan,
Tabagyň baýynda bolsa başyň jem.
Dil bitmedik ogluň güjür-güjürin
Diňläp dünýäň manysyna düşünseň.

Postuň däl-de, rastyň bolsa daýanjyň,
Janyň däl-de, dostuň bolsa aýanyň.
Sowgada däl,
geleriňe garaşsa
Alys ýola gideninde, aýalyň.

Seň göteren derdiň iliňki bolsa,
Senem egbarlaňda göterse şol il.
Özgäň agysyna aglan agylaň,
Bolsa betbagt çagyň gülmäge delil.

Başga zat gerek däl, baýlyk gerek däl,
Ýöne eýermäge ata däbine
Bolsa bir myn ýaly altynyň her hal
Agyzda däl,
saklara suw kädide...

Maňa başga zat gerek däl dünýäde,
Gojalar kakasna meňzäpdir diýse.
Toýa çakylykçy gelse yzyňdan
Çagyrtdyrman barsaň sadaka, ýasa.

DURNALARYŇ DÜŞELGESI

Ýaz — bu toprak durnalara düşelge,
Güýz — bu toprak durnalara düşelge.
Meniň ülkäm goşayazly ülkedir
Durna bolsaň — törüm seňki
Üýşenme.

BAGTYM

Ah Garagum, ýowuz bagtym, Garagum,
Horlanýaryn soňky günlerde çensiz.
Öz-özümden göwnüm geçýär birhili
Ownan ýaly,
ýuwnan ýaly men sensiz.

Bilýän: mertligimiň, namys-arymyň
Gözbaşyny senden alyp gaýydýan.
Ýöne neçüýn hiç zat ýitirmesem-de,
Seniň bilen duşuşmaga haýykýan?!

Gazaply bakysyň ýetenok maňa,
Kän gürleýän,
ýazýan — barysy suwuk.
Geldim men özümi iýmeden ýaňa
Men saňa dönmegi ýüregme düwüp.

Ýok, men asla muşdagy däl geçmişiň,
Şu günem,
ertirem basanok howum.
Ýöne ses-selemsiz ýakýar meň içim
Şu ýowuz ümsümlik,
Tebt alýan howur.

Seniň gyňyr ruhuň kimin tüweleý
Başyn göge diräp edenok seýil.
Dynç almaga düşlän bir sümek ýel deý

Otyr ýaşyl ýaşy çirkizlen selin.

Guba çägelerin bagryna basyp,
Uzyn süýnüp ýatyr dem-düýtsüz gollar.
Dürräniň yzy deý tenine batyp
Aýlanýar, öwrülýär öçügsi ýollar.

Hol saýda çaykanyp ýatan deňiz däl,
Salgym däl,
gaçypdyr bir parça asman.
Ygýar ak buludyň gara kölgesi...
Saňa duýgudaşlyk edýärmí?
Ahmal...

Duýgudaşlyk merdiň nämesne derkar.
Ol zerur ejize,
Haýy gaçana.
Goç ýigde ýürekdeş ýetmeýär herhal
Için döküşere.
Göwün açara.

Göwün açyşmaga geldim, Garagum,
Ýekesiräp geldim seniň ýanyňa.
Jöwzaňa ýarasyn daglap ýüregiň,
Gözýaşym sürteýin sary ýalyňa.

...Birden ünsüm bölýär alym ýoldaşym
Sylyp ýüzden joralanýan derleri.
Garagumum — kemsiz bişen gömme nan
Çägesini kakyp iýibermeli.

ÜÇ WESÝET
(Bälçik babanyň gürrüňinden)
ATA DURDYÝEWE

Adam ata türkmen eken aslynda,
Ol ýere gelensoň behiştden kowlup,
Jennet gurjak bolup zemin üstünde
Işlänmişiň depesinden gum sowrup.

Biminnet iýmäge ekipdir galla,
How-a geým üçin gowaça eken.
Ölmänkä gulagy göründen ýaña
Ogullaryň jemläp üç wesýet eden:

«Birinjiden, çykyp başlasa janym,
Murgapdan suw beriň pamyk bile siz.
Päkliginden ýetişdiren pagtamyň
Gelýär meniň kemsiz ganyp gidesim.

Ikinjiden, maňa kepen ediň siz,
Ak pagtadan dokalan ak matany.
Zeminde işimiň kepili bolup
Ol jennete elter Adam atany.

Üçünjiden ýazyp guba çägeden
Üstünde dem salym goýuň siz meýdim.
Tirpildim bar bolsa dirilerin men,
Ýogsa äkidiň-de nätseňiz şýýdiň!»

* * *

Ýaşyl ýaýlalara ýagdy ýagyşlar,
Zemin gül öwürdi,
Al-ýaşyl geýip.
Ýagdy ol çöllere,
göçýän çägeler
Heýjana geldiler göçmesin goýup
Ýagdy deňizlere,
Ýeneki günde,
Ýagmyr bolup galkynmaga asmana,
Ol daglara ýagdy.
Ak garlar bilen
Ýere garşy bulak bolup akmana.
Ol şähere ýagdy,
gara turbalaň
Hem şäher dumanyn öçürsem diýip.
Ýagdy,
ýazyň ýagşy,
ýagdy joş alyp.
Asfaltdaky doňan ownuk daşlar däl,
Ýatyr ýazyň ak ýagyşy daş bolup.

ERTEKİNİŇ SOŇY

Garagumuň ýüreginiň törüne,
Garagumuň jümmüşine çekilip,
Çermelýär çölümiň gözellikleri
Gizlenýär keýikler howpdan çekinip.

Bize goýup çolalygyn çeşmelen,
Boşlugyny goýup çemenli ýapyň,
Çölün ýüregine çekildi kilen,
Diýmek, olar bu gün ýürege ýakyn.

Gezýär olar egni goşaly ykýan
Duýgusyz awçylaň gözünden daşda.
Ol ýere del bir zat bolmaýar myhman
Ýazda topar gonýan durnadan başga.

Ene keýik bolsa tokar owlagna
Birmahallar bir söý bilen eldeki
Bolan owlak hakda
hem Mejnun hakda
Aýdyp berýän örän täsin erteki.

Ýöne elem dartyp gelmeýär Mejnun
Ýakasyny ýyrtyp, didesin ýaşlap.
Gözlerinden ogşayan ýok owlagyň
Leýlisiniň jeren gözlerin ýatlap.

Tokarja owlajyk ýekesireýär:

«Mejnun, Mejnun näme düşdün sen
yrak!»

Bu çaklar ýok borly çöllere çykýan
Gumly gyzyň söýgüsinden däliräp...

Ýekesiräp,
Mähir küýsäp
ertekiň
Yzyna düşmäge bolýar ol mejbur.
A etekde bolsa sataşýar oňa
Ak arakdan gähnän gerk-gäbe mejnun.

Kowýar motor äpet gözün ýandyryp,
Gaçýar Garagumuň ýüregne keyik.
Nirede sen Rehmet?
Göwsün gerip çyk:
«Saklan, awçy atma jereni» — diýip.

Syrylyp ertekiň perdesi birýan,
Keyijek gazaply yza garady.
Çyraň ýagtysyna ýandy biçärän
ÝA gözýaşy,
ÝA gözünüň garasy.

Soňra tüpeň göçdi,
Ýazyldy jeren.
Otlar ýandy,
gije gaçdy ýangyndan.
Çöl ot aldy, okdan däl-de jereniň
Zyňlyp giden goşa garaçygyndan.

KEÝIK

Çebşejikkä getirlipdi şu öýe,
Ynsandy gözüniň ilki göreni.
Ýadyrgady.
Tutundy soň eneke
Öýüň enesini çölüň jereni.

Ol ot ýýdi oglanjygyň elinden,
Gyzjagazyň bedresinden suw içdi.
Bir gün bolsa geçip ynsan mährinden
Ganynda bar çöllere gowuşdy.

Aýlar-günler geçdi. Bu jelegaýa
Gaýdyp garasyny salmady keýik.
Agtyklarna akyl berdi ol goja
«Görseň, şahyr Nepes mamladyr» diýip.

Üç ýyl geçip, ýetende üç ýaşyna
Gijäň tümlüginini ýuwanda säher,
Ýaralanyp,
ýegşerip bir ýanyna
Ak çägeden oba indi janawer.

Tanyş itler garşy aldylyr üýrmän,
Keýijek böwründen sarkdyryp ganyn,
Gelip aýagyna sessiz ýykyldy
Mähriban enäniň,
Tanyş gojanyň.

Iki öň aýagna kellesin goýup
Kynlyk bilen açanynda gözünü,
Balkyldaýan görejinde keyigiň
Oň naýynjar hoşallygy görüňdi.

Keyik endiredi ýel degen per dek,
Bozardy ýaş-jahyl,
Bozuldy garry.
...Öz öýüne gelip, süýnüp jan bermek
Haýwana,
ynsana eziz bolarly.

BEDEW

Söweş günü segräp, geçip serinden
Hatap agzyn açyp atyldy bedew.
Ýeri-gögi endiredip sesinden
Duşmana arslan deý asyldy bedew.
Döşi bilen...
depip, gapyp, parçalap,
Söweşdi ynsan deý akyly bedew,
Asyly bedew.
Arman...
Gursagynda galdyryp arman
Bedew jeňden çykyp gitdi, esediň!
Dözmän jeňde galdyrmaga eýesin.
...Soňky ýola sypalaýar topragyn
Penjeleri başsyz galan jesediň.

SARÇLYK

Sarç-sarç bedewlere düşünmek gerek,
Örklemäň bedewi joşan baharda.
Onuň ejir çekýän gözlerne seret,
Ýok, ol çydap bilýän däldir gaharna.

Bilýäňizmi, asla bedew at näme,
Aslynda bedewiň parhy nä bizden?!
Ol — biziň ýitiren tebigylygmyz
Daşdadyr ol biziň düşünjämizden.

Goýberiň,
goý, gitsin ýaýla ýaň salyp,
Ýazlara ýuwulsyn zenan bedeni.
Joşan duýgularyň ýüzüni alyp,
Örklemäň siz,
Örklemäň siz bedewi.

Goý, ol siziň mähriňize baglanan
Kaýyllygny unutsyn-da bir sellem,
Ýel deý süýnüp köşeşdirsiz özüni,
Ýel deý süýnüp tapsyn derdine melhem.

Sarç-sarç bedewlere düşünmek gerek,
Syn ediň didede doňan aha siz.
Göwresne sygmadyk tebigylygyn
Baglap goýmaň, baglap demir myha siz.

...Bedew başyn silkip çarpaýa galýar,
Çydaman ýürekde ot alýan tebde.
Şol pursat sanjylýar bokurdagyndan
Zarp bilen toprakdan sogrulan teble.

RUBAGYLAR

Bahar bolup girmediň sen kalbyma,
Gülletmediň bu ýalaňaç ykbaly.
Ýok, sen maňa bagt bolup gelmändiň,
Betbagtlyk goýup gideriň ýaly.

* * *

Siňňin ýagyş ýagyp geçdi gyssanman,
Ýerde dörän köle ýeterli däl san.
Seretse-ne ol kölleriň, kölçeleň
Her birinde janlanypdyr bir asman.

ÜÇLEMELER

Özüňe deňlejek bolma her kimi:
Bäş barmagyň deň bolanda, gadyrdan,
Ýumrugyň şeýle berk düwürermidi?

* * *

Durmuş meni şeýleräjik okatdy:
Dünýä atly çylşyrymly sözleme
Jepakeş garynja ikinokatdy.

* * *

Atylan ok alyp düşdi serçäni,
Ynandy guş: gözlerinden ýylanyň
Ýasandyrlar öýdüp gyzgyn seçmäni.

GUW

Al-asmandan ýalňyz uçup gelýän guw,
Üstüne döş gerip gülli meýdanyň
Ene ýere gujak açyp gelýän guw,
Owazyny eşdip tisginip gitdi
Ýyldyz kibi süýnüp gelýän peýkamyň.
Uçdy ak guw,
dalda agtaryp jana,
Gaçdy ak guw gök asmany kürekläp.
Gaçdygyça golaýlady nyşana...
Ol gygyryp näletledi pelegi...
Görse, oky göni alyp gelýärdi
Bir mahallar öz gaçyran ýelegi.

* * *

Ahyr bagty çüwdi garry peleňň,
Sebäp bilen açyk galdy gabsasy.
Rehimi däl,
bir ýalňyşy pelegiň
Azat etdi.
Hoş gal şäher gabsaly.
Hoş gal haýwanat bag,
demir kapasa.
Hem-de ýesirligiň derdi-azary...
Şir ýuwaş ädimläp daşary çykdy,
Öz düýşüne sary,
Ýaşlygna sary.

Ol awlakly daglaryna howlukdy,
Gözün ýumup,
ysgap erkin şemaly.
Gabagyn galdyrdy, tisingindi ýolbars,
ÝA ykbal şir bilen edýärmä henek?
Ol nirä garasa,
Nirä ýörese,
Gözenek, gözenek, demir gözenek.
Howany penjeläp, gelip gahary,
Arlady garry şir, elheder alyp.
...Elek ýaly gyýym-gyýym nazary
Durdy oň daşynda kapasa bolup.

GARRY TUT

Garran tudy gördüňmi sen, gardaşym.
Ol durşuna gujur,
Durşuna töňňe.
Oňa meňzetme ýok bir-ä şahyrdan,
Birem zürýady ýok ynsandan öňňe.

Ýogsa birmahallar gözüň giderdi,
Atlaz ýapragyna.
Syrdam baldagna,
Çagajykkak hernä damak ederdi,
Tudana däl, pudagyndan bal damsa.

Ýöne oňa bahar gussa getirdi,

Onuň çybygyny pürrelärdiler.
Gurçuklar ýapragyn öwürse pilä,
Güýz ony ot üçin dürrelärdiler.

Şeýdip ol garrady,
bedroý garrady.
Ne-hä ýaprak çykdy,
Ne baldak çykdy.
Ahyr bolup diriligniň sarpasy,
Bir günem düýbünden saldylar byçgy.

Ony kesim-kesim edip atdylar
Iki kyrk gulaçlyk guýyň düýbüne.
Şonda kyrk ýyl çöwlük bolup ýatdy ol
Ezlip guýyň şor suwuna, lüýgüne.

Soň ony gyrdylar,
oýdular için,
Ýene set müň derde etdiler duçar,
Onsoň neneň tar bolmasyn pileden,
Onsoň neneň tutdan bolmasyn dutar!

ÇOLUK

Azaşdy çoluk.
Ýürege ümür deý doldy howsala.
Patrak gowurlan deý köýük çägede
Batyp-çomup,

Zowzala!

Tamdyra meňzeýär asman gümmezi
Depäňde gün bolsa ölüm deý ýowuk.

Ol ölümün boýun aldy mert bolup,
Ýöne ony ajal
Ýatyrka peýläp,
Örän meňzeş dört tarapyň haýsynda.
Çalymdaş depeler,
Çalymdaş gollar...
Şol giden ýeriňe getirýär aýlap
Ýollar.

Ümmülmez Garagum söýgüsidi oň,
Gel-gel öz söýgiňem edermi heläk.
Aýlandy ol,
Ýöne aýňalmady ol
Gollary, saýlary çykda-da eläp,
Törpi deý dil bilen dodagyn ýalap.

Soň mertlige tarap,
Ölüme tarap
Ýöredi üç gün.
(Otlar öydüp gorkýar sary samany
Gözüniň öňünde gaýyşýan uçgun).

Emedekläp, soňra bagyrtlap süýşdi,
Herekete öwrüp iň soňky demin.
Garaşmady ölmüň özi gelerne,

Ýene alaň aşdy,
Anha, alysda
Tolkun atyp ýatyr çarlakly deňiz.

Çoluk şol bol suwa basyp dodagyn,
Şol bal suwa ýüzlerini çümürdi.
Suw daglady dodagynyň köýgüni.
...Çolugy alypdy ölmüň elinden
Onuň salgym atyp gelen söýgüsi.

«GEÇMIŞ» GOŞGULAR TOPLUMYNDAN

I. SALLANÇAK

Ogul öldi.
Naçar ýürek ýumurtga deý çakylp,
Dünderildi enäň dünýäsi başşak.
Gelin gitdi ogludyr şum bagtyny
Ykbala taşlap.

Zaryn owaz hüwdüleýär agtygy,
Köredip ýumrulan ojakda ody
Hem solan durmuşyň ýüzüni ýelpäp,
Köneje sallançak kejebe kimin
Gussadan,
gugaryp galan ýurdundan
Yrgyn atyp ertä bakan barýardy...

II. ÝETIM

Damjak bolýan gözýaş ýaly naýynjar,
Bir ýigidiň mirasy ol, ýasy ol.
Ynjamasyz ýöne ýerdenem ynjar
Dyrnajygy gopan maýa ýaly ol.

Ýok, ol aglamaýar.
Ýok, ol gülmeýär
Şeýle bir perişan bolsa-da haly.
Aglar ýaly diňdirmäge kimsi bar,
Kimsi bar gülende buýsanar ýaly!

III. KEÝMIR BILEN NEDIR ŞANYŇ GÜRRÜŇINDEN

— Men saňa ýol goýdum ölümden başga,
Kim sen şanyň raýyn ýykara, Keýmir!
— Men türkmen peýkamnyň ujuna urlan —
Almazdan keýbir.
Men Keýmir.

— «Ýurdum» diýip sürüp oturma, Keýmir,
Gahrym gelse, ol sürenden giň dälidir.
— Ýok, şahym, ol Aýa bir gijelik ýol
Güne bolsa tutuş bir günlük ýoldur.
Ol nije seň ýaly şalaň ýygynny,
Bir goolunyň aşagyna sygyrды.

IV. IŇLIS IÇALYSYNYŇ HASABATYNDAN

Soňsuz talaňlardan,
deňsiz ejirden
Dargan bu ýurt eger karta geçirseň,
Ak çägede ýazlyp goýlan bagana,
Bir sugry bagana türkmeniň ýurdy.
Ony ajy derne eýläp saýrylaň
Geýäýse Angliýa,
Missis Angliýa
Hem owadan bordy,
Hem-de baý bordy...

BAÝLYK

Ýer üstünde ýaşaýyş,
Geçmiş astynda.
Alymlar agtarýar taryh kitabyň
Agtaran deý ýeriň ýedi gatlagyn.
Oýan indi, oýan geçmiş, asgyr-da
Hem aýan et, busan hakykatlaryň.

...Gadym gubur,
pide-pide kepeni —
Kül deý,
ýöne sudur,
Tozupdyr halys,
Garaşmakdan ýaňa rozy-magşara.

Burnuňy gaňyrýar dymyljyk bir ys —
On birinji asyr kükäp dur kükäp.
Gözün tegeleýär alymlar ýene,
Adaty gabyrda adamyň ýerne
Küde-küde kitap
Hem döwet galam.

...Howply duşman abananda
kitabý
Adam kimin jaýlar eken babalam.

* * *

Dünýän tylla sary jemalyn ýoýup,
Ýüzüň ýyrtyk bulut ýapypdyr Günüň.
Uçup gelýän mizanpamygyn ýolup
Sarpa bilen açýan güýzüň möwsümin.

Diňşirgenip, üşerlip dur daragtlar.
Ajy habar basan ýaly sussuny.
Sap-sary güýz timisgenip bir syhly
Ysgaşdyrýar çöp-çalamlaň astyny.

Birdenem çal güýzüň ilkinji awy,
Bir ýaprak şüdügär topraga gaçyp,
Uçjak bolýar näler.
Höwürtgesinden
Sypyp gaýdyp guş çaga deý ýaprajyk.

* * *

Uruş. Açlyk. Kütäk päki. Şumjarýasyň çydap bilmän,

Iki dyzyň arasynda şugundyra döner kelläň.

Şol ýyllary ýada salyp, goňşymyzyň gyrkan tudy,
Kimdir birne gahar edip, ýumrugyny çenäp durdy.

BU DÜNÝÄ

Ýaşayyş — eşret-aýyşmyň?
Ajal — bakylyga yşmyň?
Men eýýamyň öweý ogly
Haýsyň aldyň buz deý yşgym?

Ömür — kätip, ölüm — kämil
Kaýan ýüzüp barýaň gämim?
Geçmiş — gije, geljek — gije
Bolanda nä! Haýsyň nänim?

Men geýmedim hüýpüpik täç,
Gallaç ýatdym güýlünip kän.
Menem bu dünýäň ýüzüne
Tüýkürilen tüýkülik däl!

Ömre baha goýlan — nepdir,
Ynsan derdi gepden depdir.
Ömür diýlen — ölmek üçin
Bize bir berlen müddetdir.

Akyl paýhas nämä zerur
Tapmasaň sen gidere ugur

Sen nä!
seniň pelegiň hem
Ugur tapman aýlanyp dur...

Ýaşayyş — wagtyň ýadydyr,
Adamzat — Ýeriň adydyr.
Bu dünýäde ezraýyl ýok
Her kimse öz jelladydyr.

Adam, seniň pikriň nädir?!
Yz goýsam diýp netiň badyr.
Dünýäň özi mawy ummanda
Ýitip giden bir dünýädir.

Gören zadym ýok gelibem,
Görmen gara ýer bolubam.
Nobatguly, bu dünýäden
Sypyp bilmersiň ölübem.

PUL

Pul diýeniň eliň kiri ýalydyr:
Bir gün el ýuwarsyň — gider diýdiler.
Pul diýeniň dünýäň mekru-alydyr
Azaşdyryp, pida eder diýdiler.

Pul gezegen gelin ýaly diýdiler:
Haýyp bolar hallan atyp gözläniň.
Bu gün seni beýhuş edip söýdürer,

Ertir gujagyndan çykar özgäniň.

Pul duşmandyr! — akyl berer akylдар
Muzduna uzatsaň ýekeje teňňe.
Dünýäde pul hakda akyl satylýar,
A alaýyn diýsem pul ýok-da mende.

Gün bir tylla, baryar gögüň ýüzünden,
Aý kümüş pul, baryar gögüň ýüzünden.
Dünýäniň baýlygy dünýäde galar,
Baýam bolmaz munda göwün ýüwürden.

Kime gujak gerip baýlygyň berdiň,
Kimden ýüz öwürip — paýhasyň dünýä!?
Göz ýetirdim: tylla ekeni gerbiň,
Pul ekeni seniň baýdagyň dünýä!

MAŇA

Maňa goşa şatlyk gerek dünýäde:
Kalbymam heýjana salmaz biri-hä.
Maňa goşa gussa gerek dünäde,
Ýürek oňa çydam eder dirikä.
Maňa goşa aýlyk gerek,
bar wagty
Birini-hä sowýan öýe-de barman.
Maňa goşa bagt gerek,
bir bagty
Men şahyryň enesine az görýän.

Saýlaryp dünýeden men goşa hüýri:
Birin wasp ederin,
Gelnim bor biri.

DÖWÜŇ GELSE...

Döwi gelen humarbaz deý ömründe
Bir gezek mes bolup göçüp bilmesen.
Ganat bolmanda nä?
Zelil göwünde
Arman galmaz ýaly uçup bilmesen,
Diýjegin diýen deý diýip bolmasa,
Ýaryp kalbyňdaky simlän başyňy.
Bir gezek aglasaň, aýyp bolmasa
Döküp dünýäň derdin:
Şop-şor ýaşıňy.

Jenan emaý bile ukuda pilläň
Ogşasa saçlaryň üstüne döküp.
ÝA gelinler şeýdip ogşanok bizi
Ýa-da oýanamzok nesibe çekip.

Oksuz tüpeň çenelende bigünä
Atylarmyş ýedi ýylda bir gezek.
Bir sapar atylsaň okly çagyňda
Hem şondan soň azalsa bir biderek...

BELLI

Dana diýer: «Dünä — ýalan!»
Çyna saýar aşyk bolan.
Özüm ýaşap, özüm bilem —
Ýalan-çyn sepinden belli.

Adam ogly barly bagdyr,
Müň dürli miwesi bardyr.
Tagamyny dünýä dadyr,
Sen, kim sen? Gepiňden belli.

Käte hesret başym burdy,
Käte söýgi oýun gurdy.
Ýigrenç — datly aşyň burçy,
Zyýanyň nepiňden belli.

Akyl — yşyk, göz — dereçe,
Köňül bir keýik derede.
Sag didäň sola deňeme,
Sag didäň çepiňden belli.

Dünýä ýalan, sen ýaşa çyn,
Ajal gapyl hem aşa çyn,
Näme ýaşdyr ýaşajagyň,
Görjegiň netiňden belli.

DURMUŞ GÖRÜNÝÄR

Dünýä bir gudrat görünýä
Söýseň eýjejik gözeli.
Aldaýar seni gözüň ýa,
ÝA söýgi dünýäň göreji.

Aýagyň degmez zemine,
Keýp edip uçup ýörensiň,
Kalbyň gark edip zehine
Jennete düşüp görensiň.

Çeşme — akyp gelýän aýdym,
Ýeller — ýeriň şamarydyr.
Gökde Aý — ýaryň aýnasy,
Gökde Gün — ýaryň mahydyr.

Söýseň eýjejik gözeli,
Süýji düýşe döner dünýä.
Onuň aňyrsynda weli
Şu ýowuz durmuş görünýä...

BELKEM...

Dostum, agşam ýataňda, nepesiňi düzüw tut,
Päkizele ruhuňy, bes et etsem-petsemiň.
Bulut basan beýniňi gohly dünýe deý unut,
Hem kalbyňdan çykaryp taşla ähli hesretiň.
Belkem, agşam eneň pakyr girer seniň düýşüňe,
Belkem, agşam, ataň pakyr seniň düýşüňe girer.
Gije ertä barýan ýoldur, galdyr derdiň düýnüşe,
Bil agşamyň haýryndan ýagşy erte geljek şer.
Sen päkize sähere barmalysyň päkize,
Netiň-päliň düz bolsun, bol sen her zada taýyn.
Belkem, agşam düýşüňe humaý gözli gyz girer.
Belkem, Hudaý buýrugyn alyp geler Ezraýyl.

EÝLEME

Halys ardym bigam pelek,
Ýollara rowan eýleme,
Men telpegi agan, pelek,
Özüňi juwan eýleme.

Lukma galar, ýazar gapan,
Jeren gaçar, göçer tüpeň,
Ýene munuň maly tükel,
Dertleri dowam eýleme.

Gyrmyldy bar, geçiler ýol,
Duşuşygym, hijirim — ýol.
Adam ogly, ömrüňi ýon,
Hem ýersiz pygan eýleme.

Adam başy gaty daşdan,
Daş deşiler daman ýaşdan,
Mesgen isläp menzil aýsaň,
Hiç kese zowal eýleme.

Dünýä ýüze baglar kerep,
Huş bulaşar misli kelep,
Pynhanýetiň ýurdy pelek,
Sen meni sowal eýleme...

JYGALYBEG

Faraonlar,
şalar,
begler ötüpdür,
Ölüpdür milletler, diller ölüpdür.
Ölüpdür pygamber,
ölüpdür Aly,
Bu jahanda diñe ölmän galypdyr
At seýisläp,
öwüt berip Jygaly.

Şahyram ölüpdür çekip ejirni,
Hatda hudaýlaram ölýärler...
Dünýä
Gör, näçe hudaýy başdan geçirdi...
Diñe aýlanyp ýör geçmişde تنها,
Tenha Jygalybeg
günleň birinde
Göroglynyň dörärine garaşyp
Çandybilinde...

TÄŞLI GURBANOW

Ýüzleri,
gözleri ýylgyryp duran
Mährem hem asylly,
Zandy päkize
Täşli gülüp çykmaz gaýdyp öňünden
Hem sözsüz düşünmez ýürekdäkiňe.
...Heý-de, şeýdip gitmek bormy ellide,
Heý-de, ýakyn ýadyň gaýra ýaşadyp
Mazary solmadyk bradar bile,
Dogan bile ýatmak bormy ýanaşyp?!

...Gitdi ol ellide,
Elli ýyl bäri
Ýüregine bahana deý ýapyşyp,
«Ýürek keselliler» gezip ýör häli.
Şol ýer üçin elli ýyllap çapyşyp
Bisan tetelliler gezip ýör häli.
Ýürekde dert bolsa ölerdi olar,
Ýok, olar ýüregiň ýowuz keseli.
Bilýän, olar rowa görmän gummy-da
Guburyňa atandyrlar kesegi.
Ol ornuny goýup gitdi mertlerçe:
geliň-de!
galyň
Belende
Çekinmän!
Diňe posty bile ulaljak bolar,

Şahsyýet boldajy maýda bolanda.
Gitdi ol ellide...
maýda gyýbata
Diş gysyp çydapdy,
Sessiz ýanypdy.
Belkem, bolan dälde beýik ýazyjy,
Ýöne beýik adam bolup ýazypdy.

Gujagyn,
gursagyn açyp gülerdi,
Duýdurmandy egnindäki ýükün-de.
Gürlärdi ýüregin eline alyp,
Ýogsa ýürek görnüp durdy ýüzünde.

Hanha, orny boş dur Gurbannazaryň,
Garalyp dur Kerbabanyň orny-da.
Söýgi boş — söýerçe bolsa ýazanyň,
Orun boş dünýäde adam ogluna,
Boş dur orny gelejekki beýikleň,
A siz diňe orun üçin doglanlar
Bir-biregi gemrip, çykyň keýpden.

Güýz göterlip barýar türkmen düzünden,
Aý aýlanar,
geler gara gyş bosup.
Taşli synyp gitdi dünýäň ýüzünden,
Mährem hem mylaýym ýylgyryş bolup...

HANJAR

Sapy akdyr hanjaryň,
Şony berk belle sen!
Ýapyşdyňmy — netiň-päliň, ýüregiň ak bolmaly.
Sapy ýada salýan dyr kepjebaşyň kellesin,
Sen ýylanyň kellesin gysymlan yň bilmeli.

Oňa ikiýüzli diýme, bilmän onuň talabyn,
Hem unutma namys-ary, hem unutma ýüküňi.
Çalsaň bir ýüzi bilen bir bendäniň damagyn,
Biri saňa niýetlär, onuň beýle ýüzüni.

TALHATAN

Talhatan.

Gözyetim ölçeýär seniň düzlügiň,
Gözyetim ölçeýär seniň serhediň.
Gursagyňdan atylypdyr gaz bolup,
Kalbyňdaky simläp ýatan jerhediň.

Uzyn düşüp ýatyr depeler, gollar —
Mähnet-mähnet galalaryň mazary.
Çalajan köňülde ýygşyrýar olar,
Pynhan syrlaryny on asyr bäri.

Hüjreler şowhunly günlerin diläp,
Agzyn açyp ýalbaryp dur Hudaýa.
Ol arzyly taryh bolsa dargapdyr,
Küyzeleriň jäji bolup bu taýa.

Ilerde garalyp, seleňläp otyr,
Batyp galan gämi ýaly minara
Hem garaşýar eltilerne giju-ir,
Durmuş atly dabaraly kenara.

Dumly-duşa sanjylypdyr hyşalar —
Han Bata atylan türkmen peýkamy.
...Gadym Talhatanda garyşyp ýatyr,
Gojaman taryhyň iki eýýamy.

ADAM

Adam bolup doguldyň sen bäbejik,
Adam bolup ýaşamakda iş bardyr.
Günler — basgançagyň adama çenli,
Ýöräber sen geljegiňe äňedip,
A alnyňda (duýdurmaýan geçenni)
Tutuş ömür,
Ýaşalmadyk ýaş bardyr.

Adam bolup dünýä geldiň bäbejik,
Duýmanam galarsyň — eýýäm ýigitsiň.
Maksadyň nedir seň? Pişäň nämejik?
Goýunsyň sen eger bakylýan bolsaň
Küşgürilýän bolsaň onda sen itsiň!

Öňünde egilse bir kes — öwünme!
Senem egilýänsiň özgäň öňünde.

Göz diýeniň doýmaz-dolmaz,
Dil diýeniň çägin bilmez.
Gulaklaryň garny bolmaz,
Ýokdur iýip,
geýip,
söýmeden doýan
Bokurdak — bir doýmaz-dolmaz hokurdan,
Garnyň — gabyr,
içegeleň soguljan.

Ahmal bolsaň, gözüň pidasy borsuň,
Ahmal bolsaň, diliň pidasy borsuň.
Nebis kükregiňden çenelen gülle,
Ömürboýy gazanan bar abraýyň
Ahmal bolsaň, döker ýekeje günde.
Göwnüne ýetme ýok, bu ynjuk janyň.
Sen duşmanyň özge ýerden gözleme,
Seniň özüňdedir ähli duşmanyň.
Adam bolup dünýä indiň bäbejik,
Kyndyr adam bolup ýaşamak,
şeksiz!

Ýa-ha seni söýýän Gülüň gul eder,
Ýa-da seni gara günüň gul eder
Eşeksiň sen eger münülyň bolsaň,
Eger münýän bolsaň ýene eşeksiň.

Adam bolup doguldyň sen bäbejik,
Adam bolup ýaşamanyň derdi kän.
Saňa — agyr, bolsaň eger hasylly,
Ile — agyr, bolsaň eger hasylsyz.
Batylsyň sen eger idilýän bolsaň,
Üstünden ädilýän bolsaň hatynsyň.

Adam bolup dünýä geldiň bäbejik,
Indi iş bar adam bolup ölmede.
Ömür — adam bolmak üçin adama
Berlen bir pursatdyr.
Belent millet-ä

Ölen günün kimem bolsaň ýer dyrmap,
Gowy adamdy diýip
dymjagy hakdyr.

GURT

Gurt — türkmenleriň gadymy totemi, ýagny hudaýy.

Gurdum,
Ata-baba hudaýysyň bu ýurduň!
Sen gadymy hudaýysyň türkmeniň!
Köwsarlap ugrasa gursakda derdim
Gelýän mynajata ýanyňa seniň.
Sen munda ýatyrýsň garyň ýassanyp,
Ýassanyp ýatyrýsň elhenç azalyň.
Ne üns berýäň gelýän-geçýän millete,
Ne hudaý deý salýarsyň sen nazaryň.
Hamyň göýä hamy ýaly şagalyň,
Men — hor, sen mendenem elli esse hor.
Hudaýyň kapasda gören mahalyň,
Aýt hudaýym, neneň çydam etse bor!?
Eý, erksiz hudaýy erkana iliň
Seniň hudaýdygňam bilýän ýok hatda.
Indi türkmenlerimiz görýär multfilm,
Towşanyň möjegi ýeňiş hakda.
Gaýry illeň daşa çokunýan wagty,
Oda,
ýele,
suwa çokunýan çagty

Eger sen hudaýy bolmadyk bolsaň
Galmazdy bi türkmenleriň deragty!
Eger sen hudaýy bolmadyk bolsaň
Geçip ganly garpyşykly eýýamdan
Şindi türkmeniňki bolmazdy asla
Bu daglar,
sähralar,
ala meýdanlar.
Seniň şekliň pasyrdapdy tugumda
Hem mertligiň lasyrdapdy ruhumda.
Külli duşman dumly-duşa bosupdy,
Türkmen seniň bilen türkmen bolupdy.
Eý, sen, Garagumuň erkin möjegi,
Mert çyda, bu-da bir heňňamyň oýny.
Indi türkmen gyryp tohum-tijiňi
Garagumda diňe köpeldýär goýny.
Zyndan ýatan jaýyň,
bendilik paýyň,
Men — hor, sen mendenem elli esse hor.
Zyndandaka erkanalyk hudaýyň
Aýdyň, ata-babam,
Näme etse bor!?

WETERAN

Snaýperdim...
Barypýatan mergendim,
Gözüme ilse bes, aman bermezdim.
Bir gezek bir fris otlandy çilim,
Hala ýalan biliň,
hala çyn biliň,
Atdym!
Alyp gitdi közüni okum!
Hah-hah-ha!
Ýene atyp çilmin otladym onuň...
Snaýperdim...

TÜRKMEN ZENANY

Döwüň gor guýşy ýaly Akpamygyň etegine,
Eý, sen, türkmen zenany, buýsanyp edebiňe,
Guwanyp görmegiňe, kamatyňa, katdyňa,
Taňrym ähli zehinin guýupdyr seň kalbyňa.

Gadym zaman özüňi hudaý diýen Ärsak şa,
Parfiýada tagtyna halyňyzy ýazypdyr.
Eger Taňry oturan bolsa arşy-aglada
Düşegi başga bolsa Alladanam aýypdyr.

Kalby gorly jenany,
köňli narly jenany,

Säheriň suwy berlen,
sababedan jenanyň,
Hala çitdiň ýazyňy,
Hala çitdiň ýaşıňy,
Hala çitdiň türkmeniň hasrat siňen sazyny.
Hala çitdiň halkymyň ýowa galkan ruhuny.
Bu türkmeniň halysymy,
ýa taryhy türkmeniň,
ÝA türkmeniň asmanynda pasyrdaýan ruhumy?!

Entek türkmen diýilýän millet ýokka jahanda
Dünýä lerzan alýarka isgenderleň kowmundan
Ýaň salypdyr türkmeniň halysy bu zemine,
Haly — türkmen perzendi,
diýmek, ene hamana
Alymlaryň pikriçe, soň doglupdyr oglundan.

Seniň dokan halyňy, kalby gorly jenanyň
Gözelligiň nusgasy bolupdyr bar zamanyň.
Emma ony satdylar
Eýran halysy diýip,
Hindi halysy diýip,
Ony satdylar, haýyp,
Nätjek eger söwdegärler rowa görüp bilmese
Bu ullakan sungaty kiçijik bir millete...

POEZIÝA I

Poeziýa!

Men seniň yşgyňda gezdim,
Men seni kalbymda göterip geldim,
Göterip gezşi deý
ene garnynda
Ölen bäbejigin hamyla gelniň.

Poeziýa!

Sen ömrümiň bahasy,
Nesip etse, ölerin men eliňden
Bäbejigne goýup ýagty jahany
Ýaş üstünden gidişi deý gelinleň...

POEZIÝA II

Poeziýa saňa barym berdim men,
Galplyk ýokdur! Düşürmedim düşnügüni
Gynanýan: düşnüksiz ömür sürdüm men,
Gynanýan: goşgulam juda düşnükli.

Kynçylykmy? — onuň ýakarys jantyn,
Ýaşa-da ýaz, ýaz-da ýaşa — jowranma!
Ömrüň ýaryn öljegime gynandym,
Galan ýaryn — gynanaryn doglanma.

KELLE

Kelläm,
Men seni depämde göterdim kelläm,
Owgan aýalynyň merhemet edip
Depesinde göterşi deý saçagyn.
Garnyma däl,
saňa atdym tapanym.
Kyrk ýyldyr astyňda ýegşerip gelýän.
Durmuş gaty,
Ýuka seniň paçagyň.
Soltanyny göterşi deý raýatyň,
Depäme göterdim.
Taýýar emriňe.
Depämde göterdim mirasdar oglun
Ýeke ýigdiň göterşi deý egnine.
Durmuş agyr —
seniň agyr halatyň.
Sen taňrynyň atan lagnat daşymyň?
Nije ýyl apalap göterip geldim.
Üstümde gulagyň sallap oturma
Meni bu dünýäde göterjek sensiň!

NOBAT BAGŞY

«Ýaşa Nobat bagşy, ýaşa, müň ýaşa!»..
«Menden bir gyrmyz don bolsun baýragyň!»
Pendi baýyrlary aýlanyp ýaza,
Toý toýlaýar aýdyma baý Baýrajym.
Nobat aýdym aýdýar.
Gijäň şemaly
Müň näz bilen owsun atyp gelýärdi.
Sallanjyrap, seýkin basyp gyz ýaly
Murgap derýa eräp-akyp gelýärdi.
Garysyna galyp Gadym Garabil
Howuny berýärdi başyny ýaýkap.
Aýdyma atlanyp dura-bara il
Göge galyp barýar
ýazylyp-ýaýrap.
Bagşyly gijeler — bagtly gijeler
Edil häzir howa ýaly zerurdy.
Asmanyň gursagy owazdan dolup,
Dünýä dutar bolup hüňňüldäp durdy.
Bagşysyz il bagtsyz bormuş kemsinip,
Aýdym-sazsyz toýuň parhy nä ýasdan.
Giden märekäniň derdi egsilip
Otuzynjy
ýyllyr
çykýardy
ýatdan...
Birden...

Gara ýerden çykdymy «üçlük»?
Hanha olar alyp barýar Nobady.
Dişlerini gyjap,
ýumrugyn düwüp
Ýer bagyrtlap galdy Baýraç obasy.
«Nobat halk duşmany!» — ynanmady il.
Bagşa duşman diýýän nähili akmak!
Bagşyň gitdi agla Pendi zar-zelil,
Bir ýerde tapylar heşelle kakjak...
Garly daglar6 , aýdyň, halkyň bagşysy
Öz halkyna duşman bolup bilermi?!
«Nobat halk duşmany!»
Halkyň bagşysy
Nobat nädip çekip biler bi derdi?!
«Unudyň Nobadyň aýdan aýdymyn,
Unudyň Nobadyň çalan sazyny!»
Aýdym-sazy undup,
eý, köne dünýä,
Seniň ýoluň kyýamata sarymy?
— Kyýamata sary!
Sibire sary!
Sürüp barýar eli gelen azgynlar.
Halkyň gerçeklerin halkyndan aýryp
Ýok edärler hut şol halkyň adyndan!..
Galkyn ahyr halkym!
Başdan geçenňi
Ýatla,
ýatda sakla,
daýan,
dogumlan.

Ölüp gowuşmaly haçana çenli
Saňa —
seni söýen beýik ogullaň?!

NOWAÝY

Soltansöýün Baýgara hem Myrally
Dost bolupdyr.
Dostluk näme?
Görkezmäge ylahy
Ikisini inderipdir jahana.
Olar şeýle dost bolupdyr:
Ne arasyn dil bozupdyr,
Ne arasyn ýyl bozupdyr.
Şa göwnüne ne düwse, şol dem duýan Nowaýy,
Şanyň şalyk kalbyna melhem guýan Nowaýy.
Nowaýy pikir kylsa düşüripdir Baýgara
Nowaýyny yzyna düşüripdir Baýgara.
Hem göz edip baýlara
dostun eýleýär wezir,
Ýöne weli dostuny puldar edip bilmändir.
Agşam serpaý ýapypdyr,
serpaý ýapan ertesi,
Ýöne aly hezreti
Görse ony ertesi
Ýene egninde jinde.
— Şalyk geýmiň neýlediň ýeke günüň içinde?
Ne-hä egniňde geýim,
Ne-de gurplanýar öýüň?..

Haýran galýar dostuna dana şa Soltansöýün.
Berýär oňa möhürin,
hazynanyň açaryn:
— Ha dirhem sow,
ha teňňe,
ha tylla sow,
ha tümen,
Ha türkmeniň zikgesin.
Ha Yragyň dinaryn.
Hazyna bir hazyna,
bilmez sowup-saçanyň...
Aý aýlanýar, saýpallaýar hazyna.
— Ýeri munça puly nädýäň halypa?
...Soltanyň egnine jinde geýdirip,
Özi geýip gymmat baha serpaýy
Galadan çykýarlar.
Ýurduň gedaýy
Eňäýipdir Nowaýynyň ýanyna:
— Bir teňňe ber, açlar öldüm, Nowaýy!
— Bir tylla ber, gallaç galdym, Nowaýy!
Bir tümen ber galdym malsyz Myraly!
Bir dirhem ber, eýle munda sogaby!
Bir dinar ber, eýle meni yrazy...
Paýlaýar ol pullaryn.
Ýalaňaja donun berýär Myraly,
Eleşana berýär şahyr sellesin.
Iýdirýär, geýdirýär ýurduň gullaryn,
Ýetime-ýesire berýär sypyryp
Şaňam sulbasyn.
...Soltansöýün dostuny wezir edip bilipdir,

Ýöne weli şahyry şa baý edip bilmändir.
Şahyry barly etmek şaň elinden gelmändir.
Şahyr garyp diýmekdir!
Indi şygrym soňlaýyn.
Hanha Nowaýy gelýär,
geçip ençe asyry
Hem yzyna düşürip ýurduň beýik soltanyň...

GYRAT WE KEMPIR

Kempir!
Agzy ojak ýaly, saçlary kendir,
Dişi gyýçak ýaly, dünýäde kemsiz
Ýaşap-ýaşap şeytan bolup giden bir
Kempir
uçup barýar türkmen düzünden,
Aşagynda Göroglynyň Gyraty,
Barýar alamaty — uly ýulusyň,
Barýa melgun geýip şahana geýmin
Agaýunusyň.
Ne Görogly,
ne-de Köse aýňalýar.
Gyrat uçýar, toýnaklaryň badyna
Iňläp ýatan düňle dünýä aýlanýar.
Yzynda hynçgyryp galdy kürresi,
Ýyldyryma döndi elde dürresi,
Käte bir eýere galtaşyp gidýär
Kempiriň neştere dönen türresi.
— Kempir gelýär, derwezäň aç, Nyşapur!
Hem synla Gyratyň oýun-bazyny.

Kempir basgyladyp adam baryny.
Gelip gapysynda saklanýar erkiň.
Al asmanda bulaýar-da gamçysyn:
— Heý, Baly beg, atymy tut, ýogsa-da
Häziriň özünde berýäriň merkiň!
...Märekäni gaplap alýar howsala.
Wezirler bu dünýä düýpli düşünýär.
Sebäp olar geçýär mün bir synagdan
Ony eýdip-beýdip atdan düşürýär.
Kempir aýagyna ýykylýar şanyň:
— Patşahym, geçewer bir çemçe ganyň!
Bagyrýar ol sary ýalyny ýaýyp.
Bu ahwala haýran galýar Baly beg,
Bu ahwala haýran galýar halaýyk.
...Ýene buýruk berýär akyllý wezir.
Kempir ýene atlanan deý haýbata,
Atlanýar-da ata,
aýlap gamçysyn
Gygyrýar:
— Heý, atymy tut, Baly beg,
Ýogsa erkiň zyndan eýläp başyňa
Öldürýän samsygyň biri samsygyň!
Wezir diýýär:
— Şahym şuna düşüňgin:
Türkmeniň eýeri onuň tagtydyr,
Eger gul eýlejek bolsaň türkmeni
Öňi bilen ony atdan düşürgin...

SÖHBET

— Ýokdur jeren ýaly arassa jandar!

Arkasyňa çalyp gaýtsaň garany,

Çabalanýar,

dilin ýetirip bilmän.

Gara — ýara ýaly,

gaçar karary,

Otlamazam,

suwlamazam janawar.

Ýalanar!

Hem gözden döküp ýaşyny,

Çetläbiýr heýwere keselli ýaly,

Gaýdyp görünibem bilmez sürsüne,

Bar ýaly haramy

namysdan öler

Beýewandan beýewana sümsüne.

Jandar bolmaz keýik ýaly päkize!..

— Ýok bir zady aýdyberýäň alýaň-da,

Ýelden ýyndam, sesden ýüwrük jandaryň

Sagrysyna gara çaljak nähile?!

Geň galýaryn: tüketdiňmi adamy

Indi keýiklere gara çalmaňda!..

DAGLY BADAHŞAN

Eý, Dagly Badahşan, Dagly Badahşan
Dagyň ýalaň, zawuň bagly Badahşan
Ne-hä sende karar tapyp bildim men
Ne-de senden mährim gandy Badahşan.
Çeşmeleş ses edip, tozanlap gelyär
Dagdan däl-de ak buludyň göwsünden.
Yşga humar bolup aýlanýar kelläm
Howasyndan,
owazyndan,
owsundan.
Jülgeleşe,
jylgalarňa aýlanyp,
Seniň bilen bagry bagra badadym.
Ganyp bilmän, seni bagryma basyp
Goýdum dury çäýlaryňa dodagym.
Lagyl boldy
çagyl diýip garbanym,
Daş diýip garbanym dür ýa-da göwher.
Gursagymda, goý, galmasyn armanym,
Meni jülgeleşde azaşdyr goýber!
Dereleşde pasly bahar burk urup,
Daglarda gar bolup ýatyr gara gyş.
Asmanda aw aňtap aýlanýar bulut,
Aşakda tor bolup aýlanýar ýagyş.
Hyýalbent ýüregim çykýar keyipden,
Saňa aýak bassa açylar hassa.
Ýaşayyşdan üç müň metr beýik sen,

Bal deý howaň üç mün esse arassa.
Gün sende bir tutum,
ýaşýar dogdugy,
Üstünde görünyär üçden bir asman.
Ýeldirgetdiň güjeňläp al tomsuny
Dünýäň depesinde Dagly Badahşan.

ÝOLLAR

Ýoda ýola eltdi,
Ýol ile eltdi
Öýden öýe aýlanyp,
oba-oba aýlanyp,
Şäher-şäher aýlanyp,
Birleşdirdi adam bilen adamy,
Ýol ili il bilen kökerip çykdy —
Bu ýollaryň adaty.
Gumak ýoldan,
çagyl ýoldan,
asfalt ýoldan,
Asman ýoldan
Asyrlar boýy
akyp ýatyr ýaşayyş.
Gum ýol ýaly — deňiz ýoly tozaýar.
Asman ýoly tüsseläp dur asmanda,
Magrupdan Maşryga ýollar uzaýar
Maýdaly-irili derýalar ýaly.
Ýoldan towsup geçýär bahar,
tomus,
gyş.

Ýol ynsany alyp barýar açyşa.
Adamzada ömür — ýol!
Ýol — ýaşaýyş!
Janly-jandar üçin serhetdir ýollar,
Haýwanada ölüm — ýol!
Guş-gumry urulýar asman ýolunda,
Balyklar serilýär deňiz ýolunda,
Haýwanlar gyrylýar zemin ýolunda.
Ýerüsti ýollar,
ýerasty ýollar
Güwläp akyp dur.
Ýyldyz ýoly gökden şugla saçyp dur.
Göwün ykýar akmaýanyň ýolunda,
(Meniň göwnüm gurban ýoluň ýolunda).
Ýollar — sozanguýruk,
Ýollar kerepläpdir dünýäniň daşyn
Ýollar ýeriň endamynyň ýarasy,
Düşdüş kerebine düşen goja şar.
Urunýar.
Adam täze-täze ýollar gurunýar...

ÝAZYŇ BAŞY

Günorta öwrülyär fewrallyň ýeli,
Howanyň ýüzünden tumagy gitdi.
Ýaz — köne heňňamyň täzelenmegi,
Ýaz diňe ýeňişdir,
Ýok onda ýitgi.

Süňňüm söküp, ýürekde sar ýukalyp,
Meýmiredip gelýär meni bu howa.
Mele toprak howa ýaly ýumşajyk,
Howa — nanyň ysy ýaly baý, gow-a!

Köne joýa, köne çiller — kibirdi.
Ýaz gelýär topragyň terzini bozup,
Eger gök gürlese,
göýä gübürdi
Boz toprakdan geçjek şüdügär bolup.

Gün nuruna zemin çoýýarda gerşin,
Gün nuruna ýatan toprak bozugýar.
Ýaz gelipdir,
toprak hamyla gelniň
Ýüzi ýaly ýakallaýar, bozulýar.

NORILSK ÝAGŞY

Çabga ýagýar,
Asman-zemin tapyşyp,
Ýer agtarýaň aýagyňy basmaga.
Lap etmäýin weli,
ýagşa ýarmaşyp
Dyrmaşybam çyksa boljak asmana.

Köwşi ele alyp,
jalbary çermäp,
Biz näbelet düýşde edýäris gezim.
Şar gara bulutlar gelýärler ýerläp,
A biz deňzi boýlap barýarys: hezil!

Jaladan deprek deý ses edýär kelläm,
Tereň derýa prospekte sygmaýar.
Eýjejik gözeller göterip bilmän
Uýaljyrap saýawanny ýygnaýar.

Gümmürdi,
Gümmürdi,
edil päki dek
Ýyldyrym asmanyň garnyny ýardy.
Norilsk şäheri äpet gämi dek
Buzly okeana ýüzüp barýardy...

DAGLAR

Daglar,
daş ykbally daglar
ýalyňaç daglar,
Bagry bilen gatan ykbalyňyz keç.
Siz ilin derdine ýüregin daglan,
Şahyryň ýalaňaç ýüregne meňzeş,

Bulutlaryň mesgenidir gerşiniz,
Ýelem depäňizde haýalýagallar.
Ýere ýagyş ýagsa gardyr durşuňyz,
Ýere gyraw düşse size ýagar gar.

Diňe tomus çözüp siziň doňuňyz,
Göm-gök buzdan başyňyza zer çayar.
...Daglar, gara daglar daş bolup ýatyr,
Dolup-daşyp aksyn diýip derýalar.

AHWAL

Ýagyş gara gyşa şelaýyn darap,
Ýagaýsa ýatladyp mylaýym ýazy.
Söýýäriň öýkeläp giden dilberim,
Gapymdan ýalbyrap geläýen ýaly.

Bahar pasly çal bulutlar sürlenip,
Gar esiräp gelip dalasa ýazy.
Ýigrenýäriň kölgäm kibi pyrlanyp,

Toýumda ýüregim bulaýan ýaly.

ÇAL SAZANDA

Çal sazanda,
çal dutaryň owazy,
Duýgy doly kalbyň hiňlenmegidir.
Ynsan yşky dünýäň hökmürowany,
Sazlar söýgimiziň dillenmegidir.

Ol ýaz ýaly diýriliş biýr göwnüňe,
Ýüregi daglyny agladar zar-zar.
Ýok, ol eýesinden soraşyp durman,
Ýüregňi näzenin gyz kimin oýar.

...Asman-zemin para-para top kimin,
Para-para ene ýeriň ykbaly.
Watan bardyr,
serhet ýokdur sazlara
Sazlar dünýä gezer şemallar ýaly.

Gudrat bolup,
gurbat bolup,
ot bolup,
Ýylyndyr ol kalby sowan ynsany.
Çat açdyrar adamy hem erkini
Demir gözenege gysan zyndany.

Çal sazanda, çal dutaryň owazy,
Duýgy doly kalbyň hiňlenmegidir.
Ynsan yşky dünýäň hökmürowany

Mukam söýgimiziň dillenmegidir.

BAGT HAKDA ROWAÝAT

Bagt gözlegne çykypdyr bir pyýada.

Terk edip öz ojagyn,

Terk edip öz obasyn.

Gitdi başyn alyp paýu-pyýada.

Edil atasy deý şahyr Faýyzyň.

Gitdi ýele atlanyp,

Içi bilen daglaryň.

Içi bilen çölleriň,

Içi bilen syrgynyň.

Garşy aldy ýat ilde

Ony gamgyn aýrallyk.

Ýat illerde mert çekdi

Derdin mysapyrlygyň.

Nöker boldy ýat ilde,

Boldy ýaňky serkerde.

Ol bagtyýar ýalydy,

Bagtsyzlygyn duýdy ol

Alaýmasa şalygy.

Gün ötdi, aý aýlandy,

Ölüp ýurduň soltany

Ol patyşa saýlandy.

Tagt diýmek bagt ekeni!

Sürdi ol şa döwrany.

Bir ýyl geçip-geçmänem

Urdu soltan jöwlany.

Başdan aýlap jygasyn,

Başdan aýlap tagtyny,

Ýola düşdi yzlap ol
Gaçyp giden bagtyny.

Barýar ýel deý bozlap ol,
Müň çarşenbe, müň gaýy
Geçirip çal başyndan.
Aýlap, ýyllap aýlandy
Gara ýeriň daşyndan.
Geldi, görse obasy,
Geldi, görse ojagy.
Külbesine sežd eden
Eden aglap tagzym-da.
Görse, bagt ýatan eken
Gapysynyň agzynda...

KYN

Bu dünýäde gör nämeler bolmandyr.
Dostlaşanmyş balyk bilen balykçy.
Bir-biriniň rahatlygyn bozmandyr,
Ýöne ikisi-de gallaç galypdy.

Ýylan bilen kirpi dost bolan eken.
Olar bir-biregiň mährine zarмыш.
Ýylan horlanýarmyş batmasa tiken,
Kirpi zäher küýsäp ölüp barýarmyş.

ERTEKINIŇ ERTESI

Bir bar eken,
Bir ýok eken,
Gadym-gadym zamandan
Galypdyr bir erteki.
Ol gündüzi ýapynyp,
Ol düşenip gijäni,
Käte doýup halaldan,
Käte doýup haramdan
Külbesinde ýatypdyr
Gulagyny ýapyryp.
Ol ekipdir bolsady,
Gögeripdir käşgädi.
Kä oňupdyr oljasy,
Käte ýanypdyr ädi.
Aladasy bir garny
Ne dolup, ne doýupdyr.
Aladasy — bir geými
Geýinmegem söýükdir.
Ýaşapdyr bir erteki,
Ýaşaýar bir erteki,
Bir garny dok,
bir garny aç,
Kä tütjar baý,
kä ýalaňaç
Ýaşaýar bir erteki
Haýp, tamama geldi
Ertekiniň ertesi...

SAPAR KÖSÄNIŇ NALASY

Görogly beg perim bar diýp gomalma,
Perizatça bardyr biziňem aýal.
Ýunusa bu dünýe aýan bolanda
O dünýä-de biziň keywana aýan.

Dyrnagyna bakmak hökmanam däldir,
Äşgär oňa çynyň bilen ýalanyň.
Çandybilde, külbesinde bilýändir
Baryp Yspyhanda olja alanyň.

Entek uçran ýokdur beýle mahbuba,
Meger, gutulmaryn men ondan gaçyp.
Duýar bakyp otursa-da Magrupa
Guçaýdygyň Maşrykda bir gyrnajyk.

Leke şany dyza çökeren Köse,
Hüňkär şany ýüpe kökeren Köse
Baly bege keybir ok uran Köse
Ýaýaplap dur keywanysy ne diýse.

Keypiňden ol şerap içeniň biler,
Geýmiňden del gelniň ysyny alar.
Soň özüňe agtaryber mähremi,
Onsoň Köse bolmaz,
Kyýamat bolar.

RUBAGYLAR

Baba Tahyrdan

Durmuş şir deý agyz salýar endama,
Asman, aňym gandalladyň sen näme?
Ýalbarýan, eý, Asman, syndyr zynjyryň,
Ýeriň derdem göterdenok bendäňe.

* * *

Zalym pelek, zyndan eýläp dünýäni,
Gije-gündiz goşduň maňa kündäni.
Sessiz-üýnsüz dartyp ýören halyma,
Ýagyrnymda oýnatmaň nä dürräni?!

* * *

Meger, terk edensiň, asmanyň, allam,
Gözümde ganly ýaş, kalbymda arman.
Eşidýäň bethalaň pyşyrdysyny,
Pukaralaň perýadyna diň salman.

* * *

Üflesem ýandyryn asman gümmeziň,
Ýedi arşyň, aýyň, ýylyň, günleriň.
Sen meniň kalbyma aram ber taňrym,
Ýogsa gar ornuna ýagar külleriň.

* * *

Agşamara synlap şapagyň ýanşyn,

Alawlady kalbym, ähdim hem andym.
Gorkýan dinsiz gyza söýgimden ýaňa,
Ýanar meniň ýaradana ynanjym.

* * *

Dünýä bormy mundan! Sen munda saýry,
Külbaş ýok, sulbaş ýok, owkadyň gaýgy.
Kellän bolanda nä, akyl göwräňe
Näme getiripdir jepadan gaýry?!

* * *

Pelek tüýt-müýt eder, eştmez pyganyň.
Görmersiň ah çekip ýakynsyranyn.
Ah çekse-de çeker, ýeke dem bile
Söndürmäge pukaranyň çyragyn.

* * *

Benelerňe rehmin inýär — ber aman!
Gam-gussa höwürtgä — köňül harabam.
Eý, Asman, haltaňda galan hasraty
Maňa ýolla ejizligme garaman.

* * *

Ajal şir deý çykabilmän öňümden,
Gorkdy. Ähtiýaçsyz gezdim ömürden.
Bir wagt menden şol şir gaçardy, indi
Ýolbarsdan gaçan deý gaçýan ölümünden.

* * *

Bürgüdem — atyldym awuma sary,

Meni aw eýledi saýýat peýkamy,
Sen şikara çyksaň habardar bolgul,
Bu durmuş barçanyň awlag meýdany.

* * *

Saýgaryp bildiňmi sudu-zyýany,
Durmuşyň manysyn, huşu-hyýaly?!
Ýeri, sen dostlarňy tanap bildiňmi?!
Pynhan dünýä akyl ýetirer ýaly.

* * *

Kim? Bilmedim göz-göz eýläp bedenim,
Göni gabra gidäýmeli edenin.
Hanjar beriň! Görjek gursagym ýaryp,
Söýginiň kalbymy nädip gidenin.

* * *

Sähralar al-ýaşyl, ne ajap çagdyr,
Gözleriň aýnadýan gök daglar bardyr.
Biri geler, biri gider dünýeden,
Sähra şol sähradyr, daglar şol dagdyr.

* * *

Ýürekde yşk ýokmy? Sönen peltäniň,
Bolşy ýaly — deňdir gelip-gelmäniň.
Yşk odundan lowlap-lowlap ot alan,
Degýär iki dünýäsine allanyň.

* * *

Meň yşgymda dünýä sygmaz gussa bar,

Bir posaňa ýakdyň näçe esse ýar.
Öl töňňedir aşyk ýürek diýeniň —
Oda atsaň gözýaş eder, tüsselär.

* * *

Hyýalu-düýşde däl, huşda gel, ýarym,
Görüp bir git sensiz telbe bolýanym.
Sen-ä jülgäň gülün öryäň maryňa,
Men bolsa penjeläp saçym ýolýaryn.

* * *

Düşegim — Ýer, üçegim — gök kyldyrdyň,
Näme diýip suwdan oda saldyrdyň?
Seni söýen diňe men däl ahyry,
Onda näme diňe meni öldürdiň?

* * *

Biri haýryň zary, o biri şeriň,
Biri emiň zary, o biri derdiň.
Söýgülimiň söýlänine kaýyl men:
Duşup şatlyk bersin, gidip gam bersin!

* * *

Aýlandym men batyp gamyň laýyna,
Nazar saldym mazarlaryň baryna.
Görmedim köpensiz giden garyby,
Iki köpen geýip giden baýy-da.

* * *

Ýokdur öýi-öwzary, gör kaýan gitsin Tahyr?

Gam-gussadyr döwrany, gör kaýan gitsin Tahyr?
Asman, size sarymy? Ýerden rehimdarmyş siz,
Ýalan bolaýsa bary, gör kaýan gitsin Tahyr?

DUBEÝTLER

Bidilden

Daragtlar, ter otlar, görk berýär dünýä,
Gülün göz deý açyp, burk urýar, gülýär.
Seniň näme başyň salyk bugdaýym?
— Wah, gözümi açsam haraz görünýär...

* * *

Ýaşamagyn il-gün bilen oňuşman,
Öýke-kine, gahar çekdirer puşman.
Öwrüp bilmesen-de duşmanyň dosta,
Hergiz dostuňdan bir edinme duşman.

* * *

Durmuş labyryny ir atdy üste,
Otdan alyp suwa oklady gussa.
Jahyl çaglam ýürek şeýle bir ýandy,
Şindem agzym açsam burugsar tüsse.

* * *

Durmuş şudur! — Garnymyzy otarýas,
Iýmeden, geýmeden göwni göterýäs.
Özgäň ünsün çekjek boldugmyz saýy
Biz şonça-da özümüzizi ýitirýäs.

* * *

Gopbamlygy, bahyllygy hem şugly,
Kim saňa öwretdi, eý, adam ogly?!
Şeýtan-a ýok, guburynyň başynda
Meýlis gurýar sansyz-sajaksyz kowmy.

* * *

Heleý ýaly biz zamanyň erkegi,
Ompa oturdar olar ençe erkegi.
Galypdyr ýigitleň ýaglyk atynyp,
Aýalyna çaga dogrup bermegi.

* * *

Diýdi ibasyzyň biri doňuzdan,
— Hekim, walla, iç-aşymy sogur sen!
Näme iýsem bişirmeýär aşgazan!
— Ilki bişir, iýip bir gör soňundan...

* * *

Miwe bermez bag dökmeýen güllerin,
Şem ýanar ýagtyldyp özgäň külbesin.
Ömrüň sarp etmeli abraý-at diýip,
Ýaşa Bedil ýada salman öljeğiň...

* * *

Eşek gul eýlemez özi ýalagy,
Item iti: bu haýwanlaň kadasy.
Haýwança ýok adam dereje bilýär,
Gul eýlese özi ýaly adamy.

KIRPI

Tebigatyň sende näme ary bar,
Nämüçin berdiler beýle ykbaly?
Mydama ýapyrlyp, ýaşyrlyp ýörsüň
Mydama duşmana garaşýan ýaly.

Juda uly seniň hüşgär gulagyň,
Juda gana ýakyn seniň gurluşyň.
Düşün kirpi, ýylan saňa duşman däl
Ol awusyn göterse-de durmuşyň.

Ýüregim awayar seni göremde
Seniň endam-janyň hanjardan doly.
Duşman barmy gez sen tebigatymyň
Eden hatasynyň pidasy ýaly.

ÝENE-DE DIL HAKYNDÄ

Hondan bärsi bolýañ del geými geýip
Del kişiniň äheňinde sözleseň,
Beýiklikmi öz zadyňy har edip,
ÝA amanat alyp ýörmek özgeden?!

Ile öýkünýäris çagajyk ýaly,
Agtarman türkmenе mukaddes täri.
Wah, biz bizkäk özgelere öýkünýäs,
Bizem il-ä dünýä döräli bäri.

XX ASYR

Ýumurtga —
ellipis zemin.
Ýaryldy-da daşa çykdy guş çaga.
Düşüşünde dary gör
göwün ýüwürt-de:
Asmanda — дәne deý syrly ýyldyzlar,
Ganat bolsa bekemändir uçmaga.

PALTA

Bir bölejik demir — el ýaly palta,
Girdi gara tokaýyň bir çetinden.
Agaçlar ýykylýar dartýar-da nagra,

Tokaý sandyraýar paltañ sesinden.
Dönüklük aýylganç bolmaly çaky...
Gol boýy agaçdy paltanyň sapy...

DÄRI USSASY

Myhman bolup Üçguýuly oýa men
Duşdum bir ýaşula. Käre ussady,
Däre ussasy!
Duşan bolsam hatda Samuraýa hem
Beýle haýran galmazdym men asyl-ha.
Soraşdyrýan: gojaň keýpi açylýar,
Ol unutman ata-baba däbini
Ýasaýardy.
Däre — gara däreidi.
Duzu-garak ussahanaň çar ýany,
Ýygylgy garagam kän eken gyrda.
Ýasaýardy,
on başinji asyrda
Ussalaň däreini ýasaýşy ýaly.
Näme geň dälmi?
Dünýä neýtron bombasyny ýasaýar
Garagumda ussa ýasaýar däre!

DIÝDIRDI

Dostum, türkmen atyna at diýdirdi,
Kowsa tutup,
gaçsa ujuz gutulyp.
Dostum, türkmen itine it diýdirdi,
Saýhally,
sabyrly köpek tutunyp.
Türkmen halysyna haly diýdirdi,
Türkmeniň baýdagy — türkmen halysy.
Türkmen dutaryna dutar diýdirdi
Saz bile aýdyşyp arzy-halyny.
Şaý-sepine şanyň gözün gyýdyrды,
Ekledi uly ili türkmeniň pili.
Indem...
ata-babam nadan bolupdyr —
Diýip ýörüs,
Päheý, akmagyň biri!

BEÝNIM MENIŇ BÄBEJIK

Dünýäden hamyla bolupdyr kelläm:
Beýnim
ýatyr
bäbejik
deý бүküdip.

Wagty ýetip onuň doglasy gelýär.
Ýürejigi gürs-gürs-gürs.
Dünýä weli ters
Meger ony jaýlaryn men
özüm bile äkidip...

KEÝE DEREK

Boý derek, keýe derek,
Beslenip şaýa derek,
Meñzeş bir bölek gyza
Ugramyş toýa, derek.

Misli ýagyş ýagýan deý
Şybyrda, wah, şybyrda.
Gir sen meniň şygryma.
Nagma bolmaz nagmaň deý.
Hem apbasy ýapragyň
Aýsuluwa ysyrga.

Siz — daragy ýelleriň,
Şirmaýy darak bile
Ýaz ýellerin daraň siz.
Göge eltip telleriňiz
Bulutlary yraň siz.

Boý derek, keýe derek
Ýaşyl don geýe derek
Meñzäp bir bölek gyza
Ýüregmiň üsti bile

Barýaňyz toýa, derek.

TÜWELEÝ

Eý, Garabil, Garabil,
Bir-birinden gala, bil,
Gollaryňda azaşdym,
Ileriňden ara açdym.
Batyp sende gama, bil
Kalbyňa aralaşdym.
Ne düýp goşa duşdum men,
Ne duşdy çopan-çoluk.
Ýol ile eltmez eken:
Ýogsa giden Garabil
Ýatyr ýöne ýol bolup.
Ilerde Sandykgaçy,
Gaýra ýanda Kerki bar.
Ýöne welin
has bärde
Ölüm diýen gorky bar.
Şemal tarapym ölüm,
Ölüm bakýar ygymdan.
Soň kowalaý, kowalaý
Ýetdi meniň yzymdan
Gumuň ruhy — tüweleý!
— Nirden gelýäň?
— Bilemok.
— Nirä barýaň?
— Bilemok.
Diýmek, ýigit sen erkin,
Erkinlik — ugry merdiň.

Ýör, ýolumyz bir eken!
Pitnewi başym aýlap,
Kä asmana golaýlap,
Kä zemine golaýlap
Ýyllaň içinden parran,
Gollaň içinden parran,
Illeň içinden parran
Geçip, men bir tüweleý
Kim bilsin,
Nirä barýan?!

PEŞMEK

Bir gün şemal habar gatdy:
— Näme munda dursuň, peşmek?
Ýör gideli, seýl edeli,
Bolmaz ahyr dünýä görmän
Şol bir ýerde ýaşap geçmek! —
Peşmek ýele telwas etdi,
Tigirlendi, togarlandy,
Gitdi mesgenden saýlanyp.
Haýran galyp diýdi ýandak:
— Nirä barýaň?
— Ýurt aýlanyp,
Akyllanjak, akyllanjak!
— Onda peşmek eýle pikir,
Kök ur,
ýere kök ur,
çukur!
— Ýeriň erkin peşmegi men,

Dostum, dünýä keşt ederin!
Tigirlendi, togarlandy,
Barýar şemal bilen bosup,
Öňden alawlap ot çykdy:
— Ýeri, nirä barýaň peşmek?
— Dostum, dünýä seýran etjek!
Şol dem peşmek tüsse bolup
Asman sary galdy gitdi,
Ýalňyşanyn bildi gitdi.
Gök asmanda ýüzýär bulut,
Ýüzýär bulut lemmer-lemmer.
— Unut, gara ýeri unut!
Oňa çawuş çakýar ýeller.

Ýör gideli, dünýä keşt et.
Nirede siz, eziz ýerim?!
Gökden eňräp barýar peşmek...

DÖWLER

Gadym dünýä gidip urupdyr ogry
Döwleriň altynyn, laglyn, göwherin.
— Senden dynmak ýog-ow Adamyň ogly! —
Gözlerinden gan syçrapdyr döwleriň.

— Haw, sakman döw, saňa niçik döw çaldy,
Unutdyňmy ýa döwleriň adatyn?
Ukuda-da, oýa çagam döw halky

Bir menzilden ysyn alýar adamyň! —

Janyň alaýjaklar garawul döwüň.

— Hazynany adam nädip ýardy hä?

— Haw, doganlar, adamsynda bu döwrüň

Adam ysy barmy nä?!

SÖZ

Söz!

Näme sen,

näme sen ?

Niçik baý sen owaza

Owsuna sen howada

Hem dowama täze sen,

Hem köne sen dowama.

Gör, nähili şeker sen,

Gör, nähili şirin sen.

Gör, nähili arzyly!

Ýekeje söz gymmat eken dünýäň altyn-düründen,

Haýran etdiň, dünýäniň haýrany däl aklymy?!

Söz!

Näme sen,

näme sen?

Niçik baý sen öwşüne,

Niçik baý sen reňke.

Ylahydan däne sen,

Sepilipsiň göwsüme.

Niçik baý sen tagama.
Nä bar seniň dadyňda?
Müň ýyldan öňki sözün
Dady şindem ýadymda.
Ýekeje söz pyňkyrdyp biler hatda düňlänem,
Ýekeje söz hykga dolar agy bolup damaga.

Söz!
Näme sen,
näme sen!
Durşuň bile hoşboý sen

Kyrk ýyl bäri aşygyň
Beýhuş bolup ysyňa
Düşüp ýörün yzyňa.
Bir demiňden gagşadym,
Bir demiňden çoýunyp,
Keramatly şuglaňa
Semendere ogşadym.
Bir söz bilen ynsany edip bolýar du para,
Bir söz bilen dirildip bolýar ony täzedem.
Sen näme sen, näme sen?!

Neneň baý sen paýhasa
Neneň baý sen kereme.
Nädersiň ýeke sözden
Gara daglar erese,
Asman ähli ýyldyzyn
Ýagyş kimin elese.
Dahan metjit, sen bir sena

Saňa demim salýaryn.
Bir söz bilen ýaradypdyr bu dünýäni ylahy,
Bir söz bilen ýykyp bolar şol dünýesin allanyň.

BENTLER

Boş bolmasyn saçagyň,
Boş bolmasyn gujagyň,
Ýaşalyň, boş bolmasyn
Duldaky sallançagyň.

* * *

Işň bolsun oňuna,
Galma perzent soňuna.
Baýlygyňy gyza goý,
Abraýyňy ogula.

* * *

Saýlap ýakyn-ýadyňy,
Il sowar toý-ýasyňy.
Düşünersiň bu dünýä
Ýere berip ýanyňy.

* * *

Ogluň aldyрма ýada,
Gyzyň aldyрма ýada,
Ýat bilen ýakyn bolsaň
Ýakynyňdan zyýada.

* * *

Çekme gam bile gaýgy,
Bolma iliňden saýry.
Ýaşa, şirin zat ýokdur,
Şirin janyňdan gaýry!

* * *

On ýylda on esse akyllandyk biz,
Ýöne biz akyldan näme görýäris.
Öň otuz k öpüge bejerlen kellä
Indi tutuş gök üçlügi berýäris.

* * *

Bir gojada iki sany ogul bar:
Biri kakam garyp diý,
ýygnaýar tapanyny,
Biri kakam baý diýip
tapanyny sowurýar.

* * *

Hiç kes bola bilmez eneňden eziz:
Ýerde taňryň, gökde günüň-aýyňdyr.
Bu pikir dogrudyr erkinkäň heniz,
Heniz ýokka gelin bilen gaýynyň.

* * *

Kyýamat bil, aýal kärin şer etse,
Jenjel bile ärin gara ýer etse

Öýlenenleň ölýänine düşüňän,
Nämeden ölýärkä sallah neresse?

* * *

İň gowy pikirler gijeler gelyär,
Ýatyrman aýlaýar enterpelegiň.
Oýanýarsyň,
salgymy bar ýadyňda,
Salgymy bar —
söýgüsi deý jelebiň.

* * *

Bihal zady tapaýyn men nireden,
Görmedim men ýeke nersäň syrsyzyn:
Lukman melhem ýasar gara däriden,
Mergen şol däriden oklar hyrlysyn.

* * *

Zeperiň ýetirme ýakyn-ýadyňa,
Bidert ýokdur: her kim bir derde uçar.
Bir-birine urma ýatan daşy-da,
Daşyň daş ýaşlary uçgun deý syçar.

* * *

Ýoluň asla belli gidýän ýoly ýok:
Eýläk,
beýläk —
misli dünýäniň ýeli.
Elhenç!
Gitmeli tarapyň özüň bilmeli!

* * *

Bu dünýäde ýaşaýan kän,
ykýan kän,
Razy: pelek näme ykbal beräýsin.
Dünýä — myhmanhana,
a men myhman däl,
Ynanmadyk garaşsyn-da göräýsin!

HINDI-TÜRKMEN ŞAHYRY GALYBA

Ah, şahyrym, düşüňň ýok, düşüňň ýok
döwründe,
Öz döwründe düşüňň ýok köne döwrüň dili ýaly.
Ah, şahyrym, hatyraň ýok, hatyraň ýok ýurduňda,
Öz ýurduňda hatyran ýok özge ýurduň puly ýaly.

* * *

Ýylan ýerde suwulýar:
Ýylan öz hinini gurunýar ýerde,
Sebäbi çagasy zordan süýrenip,
Kämilleşip barmaly bu durmuşa.
Guş bir ganat-perli:
Höwürtgesini
Gurýar al asmanda.
Perin ýetirse
Çagasy uçmany öwrener ýaly
Ýetmänkä ýere...

* * *

— Agtarýan uruşda ýiten atamy.
— Oňarýaň. Ataňy agtarmak borjun.
Kakaňa seretmän ýörşüňe ýöne
Ataňam tapylsa,
masgara borsuň.

* * *

Şahyr, seniň kysmatyňdyr ebedi:
Sen durmuşda öz ornuny tapmarsyň
Sebäp ol ýer eýeli.

* * *

Itiň dişleri ýiti,
çünki
Iýýär biçäre eti
iýilen süňki...

* * *

— Walla huşagetirijä düşdügiň,
Alýarlar saçyňy goýman düşnügin,
Diňe saçda ýaly edilen günä,
Şonuň sebäbine düşmedim men-ä.
— On ýola oturyp akyljaýynda,
Şepe hiç zat girmändir seň aňyňa.
Saçyňy syrýarlar,
çünki päkini
Salyp bolanok-da aşagragyna.

* * *

Biraz haý diýeliň piwohanada
Piwo süzýän agzy sary jüýjeler.
Peşeni deý zenit pulemýotynyň
Çar ýana zyňylýar boşan çüýşeler.
Siz nirä?!
Wah, size ir-ä!

* * *

Çeňňekdäki gyzyl gurçuk,
Gör, nähili keç ykbal sen.
Läheň balyk apararsyň,
Öz gözgyny ölmüň bilen.

* * *

Ony size berip bilmerin salgy:
Göwresi pirimden, hileden kalby.
Ol şeytanam baş ýyl okadyp bilýär,
Gaýybanaçy bolsa okadýar alty...

* * *

Oňa näme okamaýar diýýäňiz?
Ondan gorkuň, bilýändir ol etjegin.
Gündiz-ä ýanyňda takal okaýar,
Agşam arza bilen okar tepbediň.

DUZ

Abul Gazy ýazýar:
«Bäş-alty türkmen
Gözüäşe eýlenen gadym toprakda
Şara edip ak jereniň etinden
Girýärler bir çetinden».
Türkmenmi?
dawanyň boljagy hakda
Gürrüň ýok:
kimiňki onuň döş süňki.
Ýarym-ýalaňaçlar girýärler jeňe,
Ony güýji ökde iýmeli çünki,
/Ejizlere ýeterlikdir ýumrugam/.
Ýere gaçan şara
Garylýar çaňa...
Toprak bolsa şor gözüäşe ýugrulan:
Duzly eti iýen haýranlar galyp,
Gudrat diýip göge elin seripdir.
Ynsan şor topraga derini garyp
Ýaşayşa,
Topraga tagam beripdir!

MÖÝ

Misli myrryh ýyldyzynyň — kölgesi,
Yza — çat maňlaýy pytradan gülläň.

Arwahyň — gülbendi.
Ölmüň belgisi.
Ýowuz kerebinde atyp dur hallan.

Ajalyň aýylganç tüýküligi ol,
Dünýäň depesinde toruny gurýar.
Takdyry nokatdyr — galdygyň osal,
Bir damja zäher ol
— syçyrap barýar!

A.ANNABERDIÝEWIŇ «GUÝY» GOŞGUSYNA

«Ussa ýer şaryny deşip gidipdir,
Görünip dur o tarapyň asmany»
Diýip ýazýaň.
Haýran galýan, sadalar
Mydam sadalygna galar ekeni.
Dostum, ol guýy däl,
haramzadalar
Sogrup gidipdirler ýeriň okuny.

* * *

Gün ýaşdy.
Yns-jynsyň egni basylyp,
Düşnüksiz duýgudan demikdi zemin.
Solgun şapak gama-gussa batyryp,
Solup barýar Günüň gubury kimin.

Mawy asman ýaşyl ile, al ile
Öwşün bile ýuwýar gögüň ýüzüni.

Säher ylla gelin ýaly hamyla:
Doglup gelyär dünýäň ýene bir Güni!

GOJA

Kirpigi çalaran,
gaşy agaran,
Ýörelmeli ýoly azalan goja,
Dünýäň aladasyn aýlap serinden,
Iki edip, bir durup mytdyldap barýar
Bir mahallar ylgap geçen ýerinden.

Bir zamanlar gözi ýer görmän geçen
Ýerlerinden ötünç sorayan ýaly,
Barýar,
hükgüsine mündürip barýar
Tegelek ýüz ýaşy,
Agyr ykbaly.
Yş ýok — garrylykdan çykyp gidere,
Kalbynda höwes ýok,
Bedende berdaş.
Galmandyr deň-duşam söhbet edere,
Gürrüňler ýaş,
ýaşaýyş ýaş,
heňňam ýaş!
Wagt onuň eline berip hasany,
Wagt onuň ýüzüne basyp gasyny,
Ýeliň şüdürgäri bozşy deý ylla,
Süpürip taşlapdyr hakydasyny.

Ýaşayyş, gyssanma, sen oňa duruş,
Gyssanma dem salym, galsañ-da nepden.
Küşť deý aýyl-saýyl görünyär durmuş.
Oýna girmän gapdalyndan seretseň.

Ýyl geçdigisaýy ýukalýar ýürek,
Ýyl geçdigisaýy agramalýar kelläň
Dünyäniň derdini göteren goja
Sojaýar göwresin göterip bilmän.
Zemin bolsa ýaşyl ýazyn parladyp,
Gözelleşip barýar ýyl geldiksaýy.
Loly dünýe diýse...
ony garradyp,
Özi giden eken ýaşlyga sary.

* * *

/Ýe.Winokurowdan/

Halypa, ýetişdir şägirdiňi sen,
Ýetişdir, gaýgyрма golda baryňy.
Seniň yzyň bile gitsin öňe hem
Her ädimde duýsun goldaýanyňy.
Goý, depäňden garap men-menlik bilen
Üstün çyksyn tälím alan ärinden.
Halypa, ýetişdir şägirdiňi sen
Soň öwrener ýaly kimdir birinden.

SYGAN

— Janahkeşdemi sen,
sergezdanmy sen,
Haýsy ýatdan çykan zamandan bäri,
Bir gamgyn aýdymyň ýaňy şekilli,
Bir gadym bosgunyň çaňy şekilli,
Bir garyp zamanyň gamy şekilli,
Sen toparyň bilen syryp dünýäni
Ýok bagtyňy saýry illere berip,
Ýok şatlygyň gaýry illere berip,
Geçip materikleň içinden parran
Ýeri sen dünýäden näme agtarýaň?
— Dogduk depämi.

— Sen öý tutduň Günüň ýaşan ýerinde,
Sen toý tutduň Aýyň ýaşan ýerinde,
Seniň hasratyňy gördüm,
mekansyz
Şuwlap barýan dünýäň zaryn ýelinde.
Gökde bulduň — Ýerde kölgesi bolup,
Pitne pikir kimin zeminde bosup,
Nirä barýaň,
Nirde mesgeniň seniň?
— Iller saýry,
dünýä bimöçber dälidir,
Meniň baran ýerim — meniň mesgenim,
Meniň ölen ýerim — dogduk depämdir!..

LATYN DILI

Latyn dili
gadym —
gara daglar deý,
Ilkidurmuş eýýamdan,
Gowaklardan alyp gaýdýar ol kökün.
Latyn dili huwwalady, aglady,
Şygyr ýazdy, söýdi, eýledi höküm.
Latyn dili — gadymy,
Emma welin aňmady,
Dile pyçak çekip biljek ganymy.

Ogullaryň taşlaýşy deý atasyn,
Obaň taşlaýşy deý gabrystanyny,
Taşlap Plininiň kiçi-ulusyn,
Taşlap Watanyňy
Gitdi il ulsy...
Ol gugaryp galan ýurt deý ses edip,
Terkidillerini saklap bilmedi.
Ol öldi.. jaýlaman onuň jesedin
Gölegçi deý dargap gitdi milleti.

Latyn dil,
gadym dil,
seredip ýatyr
Akyldar arkaň deý dünýäň düýbünden.
Latyn dili öldi,
emma entegem

Ýaşap ýör ol medisinaň güýjünden...

ÝAŞYLBAŞ

Buýsanma, gondum diýp ördekli köle,
Ýaşylbaş, köl näme, dünýä hatardyr!
Hamrahyň sananyň — rezinden hile,
Aňyrsynda ajal busup ýatandyr.

Buýsanma sen, galdym diýip belende,
Eý, ýaşylbaş, kim işine ahmaldyr.
Awçynyň awuna rehmi gelende,
Ol guşuny uçurybam atýandyr...

ÜMLÜK

Ümlük!
Seniň bütin göwräň ýekeje çümmük,
Juda düşnükli sen ähli dilde-de,
Juda düşnükli sen ähli millete,
Milýard sözi oýlap tapan adamzat,
Duýgusyn, gaýgysyn, şatlyk-begenjin
Milýard sözi bilen gizläp bilmese,
sözläp bilmese,
Ynsanyň dadyna ýetişýän sensiň!

* * *

Ene,

Sen näçe balaňy ýere duladyň,
Näçe balaň gardyň gara gumlara?
Çaga mazaryny gören halatym
Hamsykýaryn —
meňzeş olar gundaga.

Neresse çagalar gül deý solýarlar,
Para-para eýläp enäň kalbyny.
Serediň, durnalar uçup gelyärler
Ölüp giden çagajyklaň arlygy...

* * *

Goşgularym,
size ynanýaryn men:
Maňa ynanyň — siz gowy bolmaly,
Sebäp toplumymy okap gazetden
Meni mydam gowy adamlar goldady.

Goşgularym,
size ynanýaryn men,
Dykyn alyp ýatmarsyňyz dükanda.
Bu durmuşdyr: kimdir birin öwerler,
Emma sizi okar olar okanda.

OT

Gijä çalyp hanjar ýaly alawun,
Gylawun barlaýar —
Ýanýar gyzył ot.
Ol tümlük bilenem, sowuk bilenem
Bir asman astyna sygşyp bilenok.

Agaç bir mahalky howaly çagyn
Soňky sapar gaýtalaýar tütünde.
Ýanyp jana gelýär gury şahalar,
Öli — gözýaş dökýär otsuz çetinde.

Ot,
Göterlesi gelýär iň soňky gezek,
Ýetilmedik belentlige asmanyň.
Ot ýanyp dur — göterilýär tüssesi,
Ot ýanyp dur saçyp gyrmyzy ganyn...

ÖDENYÝAZ NOBADOWA

Çal, Ödenyýaz!
Messan basyp gelsin ýaz!
Görüşsin Arzygül, sorassyn halyň.
Ýüregiň daşyna aýlansyn owaz
Ýer daşyna aýlanşy deý şemalyň.

Türkmeniň aýdymy...
Gurban oňa men,
Enter bagşym, ajap namadan enter.
Aýdymyň sygardan gursak dar eken,
Aýdymyň sygardan göwünler telper.

Eñter bagşy, gijäň tutulsyn demi,
Çyk-da Gojalydan galan çeküwe.
Türkmeniň ýurdy giň,
her bagşyň sesi
Ýetebilmez onuň ähli çetine.
Çal, bagşy çal.
Seniň çog deý aýdymna,
Otlaýyn kalbymda gemrän gamlarym.
Asmanda Ýedigen — seniň dutaryň,
Ýerde sen — dowamy Babagammaryň.

* * *

Ödenyýaz saz çalýar,
Ýum sen gözleriň,
Didäň üste gadam bassyn Ogulbeg.

Ýum gözleriň. /Ýürek gözleň dowamy/.
Eşidersiň datdan ýasalan ýaly,
Alawlaýan otdan ýasalan ýaly
Endiräp, endiräp gelýän ow azy.
Durulygy — täk nusgasy göwheriň.
Ýum gözleriň,
Gara gije daşarda
Polýaryň al öwşünine boýalýar.
Şeýle bir süýjeýär dem alýan howaň,
Dem alýan dünýäň,
Hut gijeden dadyp göresiň gelýär...

AKYL

Akyl alyň!
Sebäp ony alýan ýok,
Akylhanaň bolaýmasa seriňde
Ony saklap bolanok
Amanat kassanyň depderçesinde.
Alyň!
Sebäp gerek däl ol hiç kime,
Aýlanyp geçýärler onuň deňinden.
Akyl satyp ýören kändir, siz diňe,
Alyň ony satylmaýan ýerinden.
/Ýolda ýatan pully gapjyk dälendir ol,
Dälendir ýaşlaň şalagaňly agşamy,
Ýeňil ýaşayyşda derkarmy eýse
Onuň beýnä könemöwrit agramy/.
Akyllam, akmagam almaýar akyl,
Ak bazarda gara şaýy bahasy.
Gerek däl mahaly siz ony alyň.

Sebäp tapdyrmaz ol zerur mahaly.

OGRULYK

Ogrulyga gitdi adam hem eşek.
Eşekmi nä eşekligin etmejek?!
Ogrulygyň gyzan wagty oňardy.
Aňňyrdy-da garawuly oýardy.

Ogrulyga gitdi adam hem eşek.
Eşekmi hemişe eşeklik etjek?!
Adam ogurlykda lal bolar ýaly
Kellesine geýdirdi iýmli torbany.

* * *

Gijeler şeýle bir gysgaldy hatda
Reňbe-reň säher
Şam şapagy bilen tapyşjak bolýar.
Gündizler şeýle bir uzaldy hatda,
Gün on baş sagatlap ýetip bilenok
Dynç almaga iňrige.
Gün şeýle bir gyzdy
pisseler hatda,
Teşnelikde ýaňa sallady dilin.
Gün şeýle bir gyzdy,
asmandaky Aý
Eräp barýar bir bölejik buz ýaly.
Eger häzir selin selne süýkense,
Edil aşyk-magşuk ýaly ot aljak.
Guşgy çaýy suw ýylan deý suwlunyp,

Baryp Murgap derýa özüni urdy.
Galdy onuň jyglym daşly kenary,
El serip...

AÝRALYK

ÝA romantik,
ýa hyýalbent,
ýa aşyk —
Köňül kimin alyp gaçýar serimiz.
Gidýäs ýedi derýa,
ýetmiş dag aşyp,
A obada galýar enelerimiz.

Kimse ykrarýetin,
kimse ykbalyn,
Kim gözleýär göwün söýen gyzyny.
Ynha menem öz gözlegme çykýaryn,
Çalyp öten halypalaň yzyny.

Labyr taşlap öň görmedik ülkäňe,
Ýurt tutunýas öz näbelet ýerimiz.
Ýeri, aýdyň ahyr, tapýarys näme,
Ýitirip perişan enelerimiz!?

Jaň edýäris — didara zar eneler,
Pul ýollaýas — eneler zar didara.
Gugaryplar galan mülküň ruhy deý
Samraýandyr sygmaýan dört diwara.

Gadym köşge gaýra dur diýýän öýüň
Deň ýary halydyr,
mebel deň ýary.
Dokuz aý goýnunda göteren enä,
Dokuz ýyl boýnunda göteren enä.
Ýaşar ýaly ýer tapylmaz el ýaly...

Ýene hat ýazýarys, /eger Ýesenin
Ýazaýmadyk bolsa ýazmazdyk asla!/
A obada ýalňyz enelermizi
Garrylyk däl,
gaýgy basýa,
gam basýa...

Ýa romantik,
ýa ham-hyýal,
ýa aşyk —
Söýýäris asmany,
biziňki zemin.
Hem at deý hamytdan boýny boşadyp,
Hemem enemizden dynýarys elin.

Gelip git diýýäris, ýyl da bir gitmän,
Alada kän,
wezipe kyn,
daş ara.
...Olar pulumyza,
hatymyza däl,
Wah, olar zar, didara zar, didara!

Olar ýaşamaýar,
olar garaşýar,
Olar ahyr barjagmyzy duýýarlar.
Ýol pul bile,
ýola bakyp doýmadyk
Gözün ýumdurmany bize goýýarlar...

RENTGEN

Rentgen suratymy synlap,
Pikire çümdüm:
Ýigrim birinji asyrda,
Ömrüň çäginden aňyrda
Agaryp ýatyrdy süňküm...

YKBAL

Özgäniň bagtyna gitmedi gözüm,
Görüň, maňa näme duş bolup çykdy.
Egnimden basylsa, göterdi göwün,
Hyrujym gursakdan joş bolup çykdy.

Galkyndym, durmuşda göreşe galdym,
Men ýara salmadym,
Men ýara aldym.
Keýpim — daşa,
Derdim içime saldym,
Nalyşym bagrymdan baş bolup çykdy.

Ömre kesdim men söýginiň bahasyn,
Söýgi ýalňyz gudratydyr jahanyň,
Agşam bagtym diýip bagra basanym,
Säherler oýansam düýş bolup çykdy.

Gursagym güzer deý saklap päkize,
Päk sözümi diýdim göwni päk ile,
Barym berdim, bolmaň menden nägile,
Gazananyň jana noş bolup çykdy.

Diýarym diýp ýüwürdim men, ýeldim men,
Pyýada aýlandym şäher-kendim men,
Eger ýeňen bolsam — işläp ýeňdim men,
Halypam, hazynam — iş bolup çykdy.

Gojaman dagymda synladym aslym,
Reýhan bolan ýaşyl çölümde akdym,
Peri-peýkerleri çaşyrdy aklym,
Syrym gözlerimden paş bolup çykdy.

Dagdan arkam hany meniň — kemsindim,
Ornum rowaç kakyp gitdi — ymsyndym,
Her hal türkmen asylyna ymtyldym,
Parasadym — akyl diş bolup çykdy.

Durna toýnuk gurýar gögüň ýüzünden,
Bedewleriň süýnýär türkmen düzünden,
Men zarňyldap kiriş kimin üzülsem...
Duýgulam didämden ýaş bolup çykdy.

BAGT BILE DUŞUŞYK

Biri salam berip geldi gapydan,
Diýdi gama batyp, boýnuny burup:
— Geldim, kabul eýle, men seniň bagtyň!
— Hah-hah-ha!
Otyrys keýp-sapa gurup,
Seret, göwün islän zadyň tapylar.
Keýpem kök,
pulam köp,
git, gardaş, ýer dar!
Şu mahal bagt meniň nämäme derkar!

Ýene bir gün geldi şol bagt ýylgyryp.
— Geldim, kabul eýle, men seniň bagtyň
— Hah-hah-ha!
Saýlapsyň gelmeli wagtyň.
Döwranlar sowuldy,
dar maňa jahan,
Hesret kerebini gurýar daşyma.
Jyda düşdüm men barymdan...
Şu mahal
Men nä seni ýapaýynmy başyma!

FERDÖWSI

Ýazan şygryň ýakarlar,
Ýanan bagryň ýakarlar.
Dünýäniň deýýuslary
Ahyr alyp ýatarlar.

Kim saňa gulak geryä,
Kim mähtäç seň akylňa?!
Belent şahyrlar hernä
Ýaşayar ýat asyrda.

Saňa ýollanan baýlyk,
Saňa ýollanan tylla,
Saňa ýollanan abraý
Öleniňden soň gelyä.

Seni baş pula satan,
Galar baş müňlük derde.
Lagnat daşyny atan
Zyýarat eder erte.

Zalyma gol bererler,
Senden arly bar kişi.
It ýaly öldürerler
Hem jaýlarlar şa kibi.

SEÝIL

Men görmedik şäherleri söýýärim.
Ýola gitmelimi — taýyndyr ýüklem.
Hezil ahyr
göwnüň batböreke ýaly
Uçuryp goýbersen,
Boşadyp ýüpden.

Seýl edýän nätanyş seýran baglarda,
Ykýan duşma aladam ýok tanşyma.
Agyr mähelleli restoranlarda
Saçym silkip çykýan ýaşlaň tansyna.
Münýän gidýän gabat gelen ulaga,
Ýolum — halan tarapyma rowana.
Azaşamok — sebäp barýan ýerim ýok,
Alakjamok, sebäp ajap howa-da!

Unudýaryn çagalarymyň barlygyn,
Dostu-duşmanlarym,
Hossam—aladam.
/Biledim alyngy/ galan baýlygym
Hasap ýöretmezden sowýan aýaman.

Men näbelet şäherlerim söýýärim,
Söýýän düşlemedik myhmanhanamy.
Ýaşap, hasyl edip köňül söýlänim,
Çykýan öz dünýämden,
Ýykýan kadamy.

Lak atýaryn zyba gelni saýlaýyp,
Heser bilen jigerimi ezyärim.
Ata araba däl,
ata aýlawy,
Aýlaw aýlany arzuw edýärim.

Men görmedik şäherlerim söýýärim...

İŞLE ÝÜREK, EGER YAŞASYŇ GELSE...

Ir garradym,
özümde ir garradym,
Ir sanadym saçyň-sakgalyň agyn.
Hamrak saýdym dünýäň gussa gamlaryn
Oýnaýjak,
okaýjak,
ýaşaýjak çagym.

Mazmunymy aýdyp ýetişmen öýdüp,
Mydama ömrüme heder syzdym men.
Söylüp-söýüp,
ýigrenilip-ýigrenip
Kän okalan kitap kimin tozdum men.

Şeýdip tozýar ýollar: çakyr-da-çukur,
Artyk bolan çagy ýoluň gatnawy.
Gasyn däl, maňlaýda görünýär pikir,
Ömrüň gazap bilen ýazan hatlary.

Çaksyz daşyp dolaýdymmy köle men,
Kanagat tapdymmy maksada ýetmän?
Bilýän: siňýän güne, aýa, ýyla men —
A olar bilýärmä geçmişe gitmän?

Olar bilmeýärler geçmişe gitmän,
Gark bolýan gämiden gözleme dalda.
Eý, ölüme garşy kalpdaky pitnäm,
Gal sen bu jahanda çakylyk bol-da.
Tylla çägäm syzyp barýar elimden,
Dalak deý ýapyşýar ünjüm böwrümden.
Öýleden soň ýokdur günüň salymy,
Öýleden soň salmy ýokdur ömrüň hem.

Işle ýürek!
Eger ýaşasyň gelse,
Işleseň ýaşarsyň!
Sakla ýadyňda!
Bagşy gyzar gije çene ýetende,
Dutar bala dönýär gijäň ýarynda...

HALYL

Haly!l!
Şahyr diýen pynhan syr ahyr,
Pynhan dünýe ahyr aýdyň dünýäde.
Materik deý açyp bolsa şahyry,
Onda ol şahyryň geregi näme!?

Hut özüni açar şahyry okan,
Mysalasyň synlan ýaly aýnada.
Halyl, göwün basyrganýar oýakaň,
Göwre bolsa siňip barýar aýlara...

Diwanyňy orta desterhan ýaly
Goýup,
çydamaly her kes ne diýse.
Beýikler sen hakda oýlanýar häli,
Pesler eýýäm çykardylar netije.

Ýazýas: «Aramyzdan ir gitdi» diýip,
Syzman entek nämedigin — nämäniň.
Halyl, entek kimler ýaşap ýör. Haýyp!
Entek kimiň ir gideni nämälim!

Entek seniň paýyň goýup badada,
Adyňy baýdak deý göterýäs arşa.
Entek jedel edilýär sen barada,
Entek seň üstünden ýazylýar arza!

Halyl,
gök gübürdäp, mama sanajyn kakyp
Açsa asman bilen Ýeriň sepini
Eşidýän men hor göwrä has bolmadyk
Dowamatdan gelýän güňlenç sesiňi.

Halyl!
Şahyr diýen pynhan syr ahyr,

Pynhan dünýe ahyr aýdyň dünýäde.
Materik deý açyp bolsa şahyry
Onda ol şahyryň geregi näme!?

ADA

«Gitseň,
ýaşalmaýan bir ada gitseň,
Ýanyňa-da alyp gitseň aýalyň».
A.Atabaýew.

Gitdim,
ýaşalmaýan bir ada gitdim,
Ýanyma-da almadym men aýalym.
Men onda pelege atýaryn pitjiň,
Ne-hä armanym bar,
Ne-de amany.

Robinzon Kruzo!
Hatda ýok guşum,
Gämi ýasap gitmegem däl pikirim.
Men ýitgi sanamok ýaşan durmuşym,
Durmuşam hasaba almaz ýitigin.

Günleri sanamok,
sanamok aýy,
Eňrübem ýöremok özüm oňarman.
Öz gününe goýdum munda Hudaýy,
Meniň tutuş ömrüm —
ýalňyz owarram!

Dört tarapym deňiz,
çar ýanym deňiz.
Ak gämimem ýatyr umman düýbünde.
Bir şaýy geçmişim,
ýarym — geljegim,
Adamlaram göremok men düýşümde.

Ýaşayyş bar ýaşalmaýan adada:
Ne-hä işe gidýän,
ne aýlyk alýan.
Gygyramok: nirede siz, adamlar!
Gygyramok: meni halas et Allam!

Hem bulamok gök deňize köýnegim,
Hem bilýärim, ýok sesimi diňlejek.
Peýdasy nä munda ýanyp-köýmegiň,
Biparh boldum edil biparh dünýe dek!

Men munda pelege atýaryn pitjiň,
Men dünýä käýinip lezzet alýaryn.
Sebäp ýaşalmaýan bir ada gitdim,
Ýanyma-da almadym men aýalym...

PEDERIM

Nobat baý, gol doly döwletiň kanda,
Kaýda hatar guran bradarlaryň?
Serhetden geçenem ýok ahyr sende,
Söbügine düşüp süri mallaryň!

Baýlygyň,
altynyň,
laglyň, owarram,
Belet, malu-dünýä-pelegiň çany.
Toýumda — tuwagym,
ýasymda — arkam,
Egni egne berjek gardaşlam hany?

Gyrgyn...
Sürgün...
Bolşewikler kast edip,
Kül-peýekun kyldy öýüň-ojagyň.
Ölermiň-ýitermiň!
A men wasp edip
Ýazdym olar hakda öwgi odasyn!..

BENTLER

Yrsgal, döwlet, baýlyk
edýändir güzer,
«Al, gulum!» diýip Alla eýlese nazar.
Alla emr eýlese, iň keramatly,
Iň beýik kitaby sowatsyz ýazar!

* * *

Hijran bala awy gardy, neýläýin,
Aşyk gam-gussadan gandy neýläýin.
Ýaryň ak göwsüne daman gözýaşym
Garaja hal bolup galdy, neýläýin!

* * *

Sen Iblisi aldan, döwleti aldan,
Ähli selledesiň Sibire ýollan.
«Men Hudaýa ynanyryn!» diýýärsiň,
Hudaý saňa nädip ynansyn, mollam!

* * *

Deňň bilen gaşas durmuş ýolunda,
Deňden utulmarsyň çynu-alynda.
Ýekeje gün tilki bilen tirkeşseň,
Ertir şagal oturandyr duluňda!

* * *

Galpyldap, galdyrap durmak
hyllalla,

ÝA jan ber, ýa beren janyňa al-da!
Behişdi ýaradyp seniň goýnuňda
Açaryny maňa beripdir Alla.

ZYÝARAT ÝOLUNDA

Uçar Daşhowuza uçýar ikide,
Millet girip ýatyr «kitiň» içine.
Derim sylp, dakynýaryn kemerim,
Ýanymda ýanaşyk otyr bir gelin.

Otyr garçgaý guş deý dalmynyp gelin,
Otyr päkize bir ýunan heýkeli.
Otyr gara ýere ýalňyşyp gelip,
Indem arşa barýan asman peýkeri.

Gyýa baksan, gapdyraýjak gözleriň,
Lak atsan, lal açdyraýjak dilleriň!
Bagt diýen zat ýaşayar bu dünýäde
Barlygynda şeýle ajap dilberiň!

Zyýarata barýan gadymy Wasa,
Düýnemäge ata-baba mazaryn.
Samolet ganatyn ýaýýar howada,
Bir ýerlerden peýda bolýar Azazyl!

Owarra bol, melgun,
güm bol, Azazyl!
Açan bolma gapysyny uçmahyň!..
...Men-ä zyýaratym goýbolsun etdim,

Gelnem goýdy Arşa sary uçmasyn!
MES GELIN

Ilki ärin aýlap urdy başyndan,
Aýlap urdy maşgalasyn, mesgenin.
— Men şahyr bolmaly!
Ajaýyp şahyr!
Aýgytly karara geldi mes gelin!

Aýlap urdy şerim bilen haýany,
Aýlap urdy namys bile messebin.
Tammanyndan tug edinip,
paýtagta,
Poeziýa ýöriş kyldy mes gelin!

A poeziýa pukaraja metjitdi,
Ýaşayardy hikmetinden Allanyň.
...Metjide girilýär köwşüň çykaryp,
Köýgim, alyp geleveri tammanyň!..

BAÝKAL

Jennet bar diýdiler Baýkala barsaň.
Erem bar diýdiler Baýkala barsaň.
Seni asman ýaly dury diýdiler
Ýer ýüzüni terslin-oňlyn agtarsaň
Tapmarsyň Baýkal deý ýeri diýdiler.

Seni kartalarda synladym, kölüm,

Durduň gök çarlak deý ganatyň gerip.
Minnetdar men ykbalymdan, Baýkalym
Dyzyma çökdüm men gaşyňa gelip.

Sen tolkunyp, garşy aldyň gumlyny,
Men tolgunyp, gerdim saňa gujagym.
Tolkunyp däl ýöräp gelyän Baýkalym
Gel görşeli,
Aç goýnuňy,
Guçaýyn!

Daşdan synlap heý ganaryň ýalymy?!
Sypyryp zyňýaryn eginbaşlarym.
Sypaýan tolkunlaň ap-ak ýalyny
Sypan ýaly Suwpersiniň saçlaryn.

Bilýän, seniň asman ýaly çuňlugyň,
Günden başga ýetýän ýokdur düýbüňe.
Tolkunsaň, meňzeş sen Taýgaň ruhuna,
Köşeşseň, meňzeş sen onuň düýşüne.

Ilkidurmuş gözelligi zeminiň
Roýuňy aç,
köşeş, lertzana gelmän.
Düşün, men goýnuňa özüm okladym,
Men seni kalbyma sygdyryp bilmän.

BAM

Sümme tokaý dişi kimin daragyň,
Tapylmaz ot ýakyp ýylynara ýer.
Ne gün tygy girip bilýär tokaýa,
Ne-de girip bilýär yzgytsyz ýeller.

Tüm gijeler, säher ýagtyldyk saýy
Özün sümme tokaýlyga urýalar.
Bu tokaýda dünýä döräli bäri
Ýolun tapman azaşyp ýör derýalar.

Üstünde ebedi gamaşyk asman,
Astynda ebedi buzluk jeňňeliň.
Üşän daragtlaryň ýüzleý kökleri
Ýada salýar garaguşlaň çeňňelin.

Niräňe seretseň — okçegmez tokaý,
Sugunlaň depesem tokaýdy hatda.
Taýganyň agaçsyz ýeri bar bolsa,
Ol ýerde çaykanyp ýatandyr batga.

Ynanmazdym: — Şu ýerlerde şäher bor,
Demir ýol çekiler — diýseler maňa.
Ynha, uly şäher,
Hanha, goşa ýol.
Görübem ynanyp bilemok oňa.

DAYHAN

Saba bilen sežde etdik güllere,
Agşamara gunçalary ogşadyk.
Dayhan bolsa lezzet alyp, pellere
Ekin ekdi yhlasyny bagş edip.

Kädi biýaralar yranşyp otыр,
Plýaždaky sansyz saýawan ýaly.
Astynda ýalaňaç hywa kädisin
Günüň jöwzasyndan saýalan ýaly.

Atlaz ýaşly täç geýinen mekgeler,
Guş ýaly pelpelläp sähraň ýeline,
Meñzeýär gujagy mele gulpakly,
Torsuk ýaly ogully ýaş geline.

Günebakar şöhle salýar gün ýaly,
Gyzyl gülli narlar otыр ýolka deý,
Uzyn sapak üljelerem mazaly
Bişip, sallanşyp dur gulakhalka deý.

Dana dayhan nazy-nygmatlarynyň
Şerbetinden dünýäsini gandyrýar.
Diňe gözelligi söýmän, ýaz ýaly
Gözellige öz janyndan jan berýär.

ÝYLGYR, EJE JAN, ÝYLGYR (aýdym)

Gök asmanym durnaly,
Zemin ala-ýaz bolsun!
Gerip älemgoşaryn,
Ýaşyl ýagyş saz çalsyn.

Sen, gelşik sen ýazlara,
Senli ýazlar maýyldyr
Sen gülseň dünýäm gülýär,
Ýylgyr, eje jan, ýylgyr,
Ýylgyr, eje jan, ýylgyr.

Maýlap seniň mähriňden
Ala-ýaz bolsun dünýä.
Eziz bagtym sen meniň,
Höwürtgämdir gujagyň,
Akja kepderi deýin
Goýber, göge uçaýyn.

Sen, gelşik sen ýazlara,
Parlap açylar güller,
Sen ýylgyryp bakaňda,
Ýylgyr, eje jan, ýylgyr
Uruş bolmaz, jeň bolmaz
Sen ýylgyrsaň jahanda.

ÝÜREK

Gürs, gürs, gürs...
Köşeş, ýüregim!
Beýdip damagyma direlseň birden
Dem alyp bilmen.
Galaryn dilden.
Gürs, gürs, gürs...
Urunýaň, urulýaň sagatdanam tiz.
ÝA gaçjak bolýarmyň ölmüň deňinden?!
ÝA geçjek bolýarmyň deňinden wagtyň?!
Näme diýjek!
Ýykjak bolsa daşdeşen
Çokup
öz höwürtgä guran daragtyn!

ALLA HEM ŞAHYR

— Maňa bir gowja ýer tapsana, Alla!
— Şahyr, şahyr, gowja bir ýerim-ä ba.
— Ber maňa şo ýeri,
waspyň ýetirin!
— Wah, o ýerde meniň özüm oturun!

— Men seniň ornuňy näme edeýin,
Maňa-da bir orun tapylar ahyr.

— Bardy...

Ony saňa bagş etdim şahyr,
Galan orny wagtlaýyndyr pelegiň!..

HAÝYŞYM: KALBYŇY ARASSA SAKLA

Haýyşym: kalbyňy arassa sakla,
Seniň gör nähili ajap kalbyň bar.
Ýagtylýar ol gökde ýyldyrym çaksa,
Ýeke söze umman bolup tolkunýar,
Salkynlar ol. Kalbyňy arassa sakla,
Sakla ony desterhan deý päkize.
Sen iýen päkize çöregiň hakla,
Bugdaý sözüňi diý kalby päk ile.

Haýyşym: kalbyňy howaly sakla,
Badalgaňdyr haýyň gaçyp geleňde.
Hiç bolmanda, pes işinden jahanyň,
Bet işinden göter ony belende.

Haýyşym: kalbyňy juda giň sakla,
Giň dünýede darlyk gelişmez, ynsan,
Kalbyň — bu dünýäden gaçybatalga
Hem saňa zandan!

Haýyşym: kalbyňy juda giň sakla,
Oňa asman bilen zemin ýerleşsin.
Dymyljan
ruhuňy täzeläp her dem

Ýagyş geçsin,
ýagmyr geçsin,
ýel geçsin!

Haýyşym: kalbyňy arassa sakla,
Zey basan toprakda boý alar ýylgyn,
Zey alan toprakda baýnamaz çynar.
Sen içden çüýredip başlasaň kalbyň
Soň yhlas ediber,
gögermeýär är!
Hapa kalpda gögermeýär ideal,
Mukaddeslik.
Kalbyň jadyly guşdur.
Ol ýerde ýaşaýar şeýle bir hyýal,
Ol senem göterip asmana uçsun.
Haýyşym: kalbyň juda baý sakla,
Egsilmez baýlykdyr köňül söýgüsi.
Dünýäň hazynasyn berseňem hatda,
Halas edip bolmaz ruhy göýdügi.
Haýyşym: kalbyňyň sarpasyn sakla,
Baýdagyňdyr seniň howaly ruhuň.
Horluk eýläp gara güýjüňe bakma,
Goşun basgy tapar,
ýykdyrsa tugun!
Ýaş bilen ýuw, agyr bolsa täleýiň,
Kalbyňy gam bile gussaňa tendir.
Ol dirikäň keş eýlejek älemiň,
Ölseň, dolap uçup gitjek kependir.

Seniň gözleriňde kalbyň görüňär,

Men oňa gudrata bakan deý bakýan.
Hapasynyň ýetik mahaly dünýäň —
Haýyşym: kalbyňyz arassa saklaň!!!

ÝENISEÝ

A.Atabaýewe

Iýun.
Tomus.
Köşeşipdir Ýeniseý,
Ýalmanyp baranok iki ýanyňa.
Gara basan ýaly doňup zyňypdyr
Eltip
ak aýyňa okeanyňa.

Indem uky deýin sessiz-selemsiz
Gök kalbyny rahatlykdan gandyryp,
Barýar ol şatlygnyň ýitjek ýerine.
Hasratyny çal çarlaga galdyryp.

Bulutlaň tersine,
Ýeliň tersine
Nirä barýar?
Barýar ol haýsy ýana?
...Hol, yzda asmandan başlanan derýa,
Hol öňde göterlip gidýär asmana.

ÝOL

Gideli ýol,
Ýylan ýaly suwul ýol,
Ýaşa däl-de, gara dere ýuwul ýol.
Gideli gollaryň arasy bilen,
Türkmeniň biserhet alasy bilen,
Gadymy derwüşleň adaty bilen
Gideli ýol,
yzy bilen hyýalyň,
Yzy bilen öten ata-babamyň
Ýüregine bakan eziz diýaryň...
Seret, gurruk guýy gahardan ýaňa
Göge galýar tüweleýe öwrülip.
Akyl-huşdan jyda düşüp, aýlanýa
Garagumda gara guma höwrügip...
Her bir guba çäge — türkmeniň öýi,
Ardyn-da salam ber gapyň agzynda.
Diň sal iňläp ýatan sary sähranyň
Babagammar bolup aýdýan aýdymna.
Synla munda Pyragynyň suduryn,
Togap eýle Aýdyň babaň guburyn,
Soňa tümlük gapýar seniň owaňy.
Gadymy dünýäden ýyldyrym bolup
Gelýär Görogly dek ärleň owazy.
«Haw, Tugryl beg, sesiň gelýär nireden?»
Tüm! Tüm! Tüm!
Otlap ýüregin
Zulmat gijesi deý bu elhenç tümi

Hasy gerçek aýryp biler aradan?!

Aýlan daglaryňa,
aýlan tarpyňa,
Aýlan onuň ýylgyn basan jeňňelin.
Üsti deňdir şalaň tylla tagtyna,
Goýny onuň ýaşamaly jennetim.

Gideli ýol,
Gamçy çalyp «çüw, ata».
Gideli ýolumyz doludyr syrdan.
Basgançakdan düşen ýaly Köwata,
Aralaşyp jümmüşine asyrlaň.
Biz bu agyr ýolda syrdaş bolaly,
Biz bu agyr ýolda gardaş bolaly,
Daş eýýama baryp bir daş bolaly,
Berdaş bolaly!

...Ýyl geldigi saýy süňňüň agramlyp,
Biagyrllyk aralaşýar süňňüme.
Ogul ogul bolsa, heý-de, aýlanyp
Görmezmi öz ata-baba mülküne!?

DURMUŞY ETÝUD

Ol gün bir obadan goja duş boldum:
Niçik atam, oba-gara saglykmy?
— Şükür, saglyk,
şükür müň bir mertebe...
Sapa-ha bakyýa gidendir oglum,
Abdyllanyň ýedisidir erte-de...
(Hamsykdy!)

Ýene bir gün duşdum ildeş jahyla:
— Hallar niçik? Oba-gara nähile?
— Şükür, gowluk...
Oba näme, oba-da...
Kelhanyň-a gyzy gelipdir kowlup,
Işinden pyzyldy Sähet Baba-da...

Düýnem bir obadaş ýigde duş geldim,
Men oňa-da berdim köne sowaly.
— Ogullyja etdi meni-hä gelnim,
Geljek bazarda-da Ylýas öýlenýär.
Dagy ýarýar Gurt bagşynyň owazy,
Şükür, oba toýdan toýa aýlanýar...

ÝAGYŞ

Ýagyş,
ýa-gyş,
ýa-g-y-şşş...
şabrap, şabraşyp
Begenjine adyn aýdaýjak bolýar.
Bulut dag gerşine garnyn garnadyp,
Ýeriň depesinden yňdarlyp gelýär.

Asman nagra dartýar, çakýar ýylдыrym,
Naýzalap ýagmyrdan doly tulumyn:
Bir demde dünýäni ýylatsam diýýär,
Bir demde boşatsam diýýär buludyn.

Çygylyp, çym-gyzyl bolan pyntyga,
Urlup ak damjalar çakýar çakmagy:
Ikuçly däl, pyntyjakdan hä diýmän,
Gül däl-de, al ýaşyl ýalnyň çykjagy.

Gyşdan doňup çykan derýaň suwuna
Şabrap-şabrap ýagyş özüni urýa.
Bahar bormy çykarmasa hanaňdan?
Ýaz özüne hiç kim ygmaýar, derýa!

Baharyň deminden etegin ýygryp,
Gaçyp daga çykan ak garly gyşy
Ýagyş ýaza öwürüp, bulaga öwürüp,
Şagladyp goýberýär zemine garşy.

Hol gyzy,
hol ýigdi,
jübdi, ýalňyzy,
Biparh ýöräp barýan şol gamgyn gelni
Suw bilen däl, ylham bilen, ýaz bilen
Ýagyş ýuwsam diýýär dabanna çenli.

Ýöne her kim,
her kim busýar jaýyna
ÝA bukulýar saýawanyň astynda.
Heý, şeýdip jebr etmek bormy janyňa!?
Heý, nämeden gaçýaňyz siz aslynda!?

Bolmajagyn bilip jansyz üçegi
Şaglap-şaglap ýumruklaýar badyna.
Soň aýna ýarmaşyp,
ýarym-ýaş bolup
Adam! Ýagyş aglaýar seň halyňa!

GORKY

Solgun sary tokaý ýatyp bilenok
Hem görenok erteki deý düýşüni.
Ýapraksyz pürleri ýapyp bilenok
Syrdam-syrdam gyz baldyrly düýbüni.

Ýogsa tokaý özün bagtly saýýardy,
Owadandam onuň ýaşyl ykbaly.
Ýöne depesinde ýarym Aý bardy,
Çarhlanyp goýlaýan aýpalta ýaly...

DERÝA

Diňe mesän çagy bulanýar dünýä
Joşdugam gadymy ornuna sygman,
Ony edýär derýa,
Elenýär derýa
Özüniň kakabaş oýnuna sygman.

Ýalap,
ýalmap,
gemrip opuran kertin
Adamçy göhert deý astyna salýar.
Öz kenaryn ýumrup, bir pursat erkin
Gül-pürçük ýaşaýsa çykasy gelýär.

Agdarlyp,
düňderlip,
ýowuz çarp urup
Mejnun derýa her ýan sowýar ugruny.
Bulançak suwuna gözün gapdyryp,
Bulançak suwuna ýuwýar ruhuny.

Joşguna çydaman, şohal balygam
Terk edip mesgenin — derýanyň teýin,
Suw ýüzüne çykýar joşan halatym
Wagşy hem ýabany duýgulam deýin.

Her hal pesdeligne kaýyldyr derýa
Berse-de ol beýik ýaşayyşa jan.
Ýöne derejesne çykasy gelýär
Käte daşan çagy özüne sygman...

DAGDA

Şäheriň kepderi titiliginden,
Dartgynlykdan,
argynlykdan,
darlykdan
Sogrulyp pederden galan duýgyňa
Melhem gözlenersiň gara daglykdan.

Tebigaty ysgap bar durkuň bile,
Tebigi zemine syn edersiň, syn.
Haýransyň çeşmäniň gőzelligine

Çeşmäniň ganawdan akmany üçin.

Ýagşyň reňki siňen gögümtil daşlar —
Hem başyň aýlar dumanly uçut.
Bir pursat köňlüňe ýetesiň geler,
Daglaň depesinden pel-pelläp uçup.

Gygysyň sesiň bir ýetirjek bolup
Öz dyrmaşyp bilmedik hol beýgiňe.
Ýatan ýaly seň sedaňa garaşyp
Daglar sesiň gaýtalarlar keýpine.

Ownuk pikirlerňi seriňden zyňyp,
Bir degerli yza dörär göwünde:
Duýýarsyň ömrüňiň ýasamalygyn
Şu keremli goja daglaň öňünde.

Zamanaň ne ysy,
ne-de yzy bar,
Bagyrtlap ganarsyň gadym akardan.
Sen daglara däl-de, gelen ýalysyň
Gadym dünýä ýigriminji asyrdan...

ÝÜPEK GURÇUGY

Irdiňmi sen,
ardyňmy sen dünýeden
ÝA ýüpege öwrüldimi bedeniň?

Düşün, başyň yrap, daşa oranyň
Ol pile däl,
ýok, ol seniň kepeniň!

Ykbalyň şeýlemi,
şeýlemi meýliň,
ÝA täleýden içiň doly armanmy?
ÝA ýüpek taryňdan,
ýürek taryňdan
Bu jahanda diriligiň arzanmy?

Gazma dutar zar-zar aglaýar,
zary —
Dirilikde çekmân giden zaryňmy?
Gözelleriň älemgoşar öýmesi
Ak gaýmasy — seniň ýürek taryňmy?

Iň soňky demiňi,
soňky derdiňi
Hem şirin janyny pilä berdiň sen.
Öz ölmüňi ýeňdiň ömüriň bilen
Ýene ömür bolup çözlenersiň sen.

ÝELKEN

Ýelken,
deňizden öwüsen heserli ýelden
Çişip, dolup-daşyp uçasy gelyär.
Ap-ak guwlar ýaly,
Arzuwlar ýaly

Alysda asmany guçasy gelýär.
Ýitse-de gidesi gelýär şol taýa
Ýapylasy gelip ýalaňaç Aýa.
Bat alýar,
göterlip bilenok erkin,
Göterlip bilenok ganatyn ýaýyp:
«Uçman geçdim!» diýip gynansa ýelken,
«Uçdum, uçdum!» diýip begenýär gaýyk...

GIJE ETÝUDY

Arkasyňa alyp Aýsyz asmany
Alysda Garabil garalyp ýatyr.
«Dünýägörünende» çopanyň ody
Ýalňyz gyzył gül deý ülpüldäp otыр.

Ak ýyldyzlar — ak çagbanyň damjasy,
Balkyldaýar, damaýarly görünýä.
Goýy tümden ýaňa ýöremegim kyn,
Goýy tümden ýaňa owadan dünýä.

Tümmüllere bagryn berip, ýapyryp
Ýatypdyr ýaýlanyň ýadan şemaly.
Ýaşlygymyň ýatlamasyn ýaşyryp,
Otyr kölege deý ýalňyz şetdaly.

Akar ýap ýelk ýasap barýar geljege
Şu asuda gijede-de howlugyp.

Çalaja görünyär aýyň erňegi
Ýaňy çykyp çykan dişi ýaly oglumyň...

* * *

Güýz geldi,
leýlisaç saçlaryn ýaýyp,
Güýzüň düýpsüz gussasyna batyrýar.
Daragtlar saralan ýapragyn ýazyp,
Kölegesin ýatlama deý basyrýar.

Göwnüme bolmasa, kök urup göge,
Ýalaňaç ağaçlar durdular başşak.
Güýz geldi,
sen gitdiň sary boşlugy
Hem başşak jahany bir maňa taşlap,

Bulutlar däl,
daglar başşak ýöredi,
Bu başşak jahanda sürüp göçlerin.
Garalyp dur daragatlaryň ýüregi
Höwürtgesi —
Uçup giden guşlaryň.

ÝAPRAKLAR

Ýagyş ýagýar, ýapraklar
Guş ýaly pysyrdaşýar.
Güýzüň söhbetin edip,
Gam bile pyşyrdaşýar.

Tomus yssa çydaman,
Olar halys bolupdyr.
Güýzde gussa çydaman
Saralypdyr, solupdyr.

Gyşyň gara ýelleri
Darap geçip gitdiler.
Ýapraklar ganat gerip,
Guş deý uçup gitdiler.

* * *

Söýýän gara bulutlaryň
Paýran apbak çagbasyny.
Köne dünýä şowhun salyp
Şaglap gaýdýan nagmasyny.

Söýýän gap-gara gijede:
Göwher ýaly ýanýan ýyldyz
Gam basan kalbyň giňede,
Göz gypyşýar — ýyldyr-ýyldyr!

Söýýän gara gözleň peýläp

Pynhan-pynhan ýylgyryşyn.
Hem dünýämi çar-par eýläp
Çakyp gidýän ýyldyrymyn.

ENEME

Meniň eziz enem, mähriban enem,
Okaýma bujagaz ýazan şygrymy!
Saňa agyr deger ýeňil bendimiň,
Pelsepämiň ýeňilligniň agramy.

Ödedimmi telim gijäň ukusyn
Ullakan bagt saýyp çeken derdiňi?
Gör nije ýyl umyt bilen garaşan
Ogluň seniň garaşanňa degdimi?

Sen akyl çäGINE ýetipsiň dünýäň,
Men bolsa bäsinden garaýan häli.
Belki, seni doly görýän däldirin,
Belki, seni eşdýän däldirin doly.

Bu gün seň mähriňden ulalan ogluň,
Söwer ogluň murty tabap är çykdy.
Bu gün seň alnyňda meniň ýaşayşym,
Ýaşayyş däl-de bir jogapkärlikdi.

Bilýän, örtenýänsiň menden ogryn sen
Goşgularymy okap görüp gazetde.
«Şahyr däldir» diýip gorkýansyň menden,
«Şahyrdyr» diýp galýansyň ýa ezýetde.

Tamaň boldummy ýa
hemam boldumy
Ukusyz gijeleň çekdiren keşgi?
Eziz enem, heý, men seniň bagtyňa,
Arzuwyňa,
umydyňa meňzeşmi?

ENE DILIM

Alys asyrlaryň ahy-nalasy,
Begenji-gynanjy,
jebri-ejiri —
Meniň dilim, seniň dünýäňde galan
Pyragynyň dünýä beren setiri.

Akyl bolup galan sende babalar,
Nakyl bolup galan sende danalar.
Galypdyr ýüregi dilýän ýañ bolup,
Dil bitmäňkä olja bolan çagalar.

Hüwdi bolup galan eziz eneler,
Uzyn gije hüwdi çemenin bogup.
Ýesir düşen gerçekleriň dymmasy
Galypdyr mukaddes dymşlyk bolup...

Ösüşim-tesişim,
ýagşym-etmişim,
Sen meniň taryhym — meniň geçmişim,

Eger diri bolsa türkmeniň dili —
Geljegimem diri,
Geçmişem diri!

DÜÝŞ

Düýşürgedi
Näler urnup bilmedi,
Doňan kölde galan balyk deý oglan.
Gygyrmaga ysmady doň dilleri,
Bar güýjüni edip janykdy oglan.

Şeýle ýowuz bolýar düýşleň kadasy,
Şeýle ýowuz bolýar kanuny düýşüň.
Ne delalat degrip biler kakasy,
Ne bir nepi deger ýaragly güýjüň.

Birdenem ol «eje» diýip gygyrды,
Jany aram tapdy giňän gursakda.
Iň kyn pursatyňda eje diýilýär,
Diýilýär ol ýekeje söz diýmäge
Hatda rugsat berilmeyän pursatda...

MEN YZYMA GAÝTDYM...

Men yzyma gaýtdym,
aýtereklerde
Şeýdýändir bat aljak bolanda çaga.
ÝA agyr söweşde saýpallan goşun
Gaýdýandyr güýjüni tükellemäge.

Şeýdip dag goçlary
duşanda duşman
Zarba urar ýaly gaýdýar yzyna.
Men yzyma gaýtdym,
ýöne daşlaşman
Diňe gaýdyp barmak üçin özüme!

GOŇŞY

Aga akgama

Diýýändirler «Kyýamat gün goňşudan»
Goňsudandyr ajap döwürüm goňşy.
Her günüm kiçiräk toýa ogşudan
Toýumy dabara öwürän goňşy.

Ýykylsyn-da aramyzyň howlusy,
Görnüp dursun aramyzyň gowlugy.
Sen-ä öz ogluňy, menem oglumy
Goňşokara bilen ýüwürdem goňşy.

Meň gapyma sygman tutumy toýuň,
Toýhana aýlanar seniňem öýüň.
Sen şonda şol toýa özüňki deýin
Göwnünde baryny sowuran goňşy.

Başyň derde duşsa geler hossaryň,
Geler köňle gurbat bolup dost-ýaryň.
Dertler gowzamaka ugradyp baryn,
Deň çekişjek sensiň şöwürüm goňşy.

Hut bagtam irizer her günde gelse,
Gelen aş diýp gelmän wagtyňy alsa.
Agşam gara beräýmeseň sen bolsa
Men seniňkä bakan ýüwürüm goňşy.

Eger her kes aýyplasa goňşusyn,
Diňe şondan görüp erbet oňsugyn,
Şol ýigidiň özüniňem oňdugyn
Makullap bilmerin ömürem goňşy.

GUMSAGAT

Gumsagadyň gara gummy azalýar,
Gara güni,
bagtly hepdesi,
aýy.
Günbe-günden solup ýüzüň çyraýy
Ýyl akyp barýa,
Şol akyp barýar.

Gumsagadyň gummy azalýar barha...
Alys ýola gitjek ýolagçy ýaly
Ýylba-ýyldan gaçýar meniň takadym,
Ah, meniň gumsagadym...

ESGERLER

Tarp,
tarp,
tarp,
kemerini dart!
Depe-depe demre dönsün dabanyň.
Näzikligiň,
lälilikligiň bedenden
Damja-damja dere dönüp dagasyn!

Bu gün bizden talap edýär zamana
Bize erjellik hem mergenlik gerek.
Nyşananyň aňyrsynda nyşana
Sandyrasyn akar ýabyň gamşy dek.

Biz durmuşy, Ýeri söýýäris. Bize
Ykbalyn ynandy Watan, ene ýer.
Sak bolýandyr göz goraýan gabaklar,
Sakdyr uka ýaş çagaly eneler,
Bize hasam saklyk gerek, esgerler!

HARBY SYR

Gazaplydyr uruşlaryň kadasy,
Ölüm adaty bir talaby ýowuň.
Ah, ýöne nämeler bolmaýar jeňde
Ölümden ýüz esse,
Müň esse ýowuz.

Ol ýesir düşmezdem, duşmandan däl-de
Kelleden goýberse iň soňky oky.
Emma oňlamaly ýurdun şu halda
Elhenç urşa goýup ölüp sypmagy.

Ol soňky okuny duşmana atyp
Ele düşdi. Ol ölümdi soldata.
Duşman bolsa «erkinligi hem bagty»
Göwnüň isleýşiçe berip dur wada.

Emma harby syry duşmana satmak,
Janyň üçrip watanyňy satmakdy.
...Ýesiriň ýalaňaç ýagyrnysynda
Dürre çyrpynmady,
Ýyldyrym çakdy.

Tultuk suw bolynça ýençdiler ony
Ädik nal yzyny goýdy kellede.
Haýykdyrjak bolup haýykdy duşman
— Äl, erkililik bolar eken beýlede!

Gözlerinden ýaş däl, gan çykdy onuň,
Göwresinden syr däl, çykyp barýar jan.
Ol şonda ruhy güýjüne däl-de,
Gelip-gidýän öz huşuna ynanman

Bedeninde jemläp ähli mejaly
Bir biçärä «ene» diýjek dilini,
Bir gyzyň balyndan doýjak dilini
Parça-parça edip çeynedi ýigit —
Birden beýhuşkada samraýmaz ýaly...

SERKERDE

«Öňe,
öňe,
diňe
öňe!»
Şo mahal
Gursakdan otlady köz ýaly gurşun.
Ol soňky deminde,
ölmüň elinde
Synlaýar asmanyň tüsseläp durşun.

Ýer gana ýuwulýar,
gözler ýumulýar,
A ol ýene pyşyrdaýar: «Ot
ot!
ot!»
Ot açylýar,

gan saçylýar,
ol weli
Şol durşy,
şol durşy — ölüp bilenok!
Ýok,
ol ýene, ol ýene ölüp bilenok!
Asman gara duman,
zemin bolsa ot,
Serkerdä bu mahal ölmek bolanok!

YSMANAK

Açlyk bolsa, göteriler täbehet,
Açlyk bolsa, bereketem azalar.
Seçilerdik size owlak-guzy dek
Gök gyltymly, gök gyrtýçly alalar.

Açlyk bolsa, içegeleň ýylan deý
Barýandyr içiňden ýalap hem ýalmap.
Goýun çörli çümler mergi ýalan deý,
Oba ýas aýlanýar açlygy ýallap.

«Ýazda janly-jandar ýaýnar» diýlerdi,
«Doýum bor» diýlerdi gyşyn gyşlasak.
...Edil bagtym kimin tapardym seni
Mährim alan penje-penje ysmanak.

Nähili datlydyr ýuwa hem ýelmik,

Nähili mähremdir selme, gatoňňyr.
Göwsi ýaryp çykjak bolýan ýürek dek
Ak kömelek güberipjik ýatandyr.

Hem garnyňa, hem ýygyber haltaňa,
Ýaz gelensoň açlyk saňa näm eder.
Ýetime-ýesire, aja-gallaja
Hut ysmanak bolup ýylgyrypdy Ýer.

ÝÜREGIM

Ýüregim, ýok günä mende,
Beýdip alma meniň hezlim.
Dünýä saňa ýerleşende
Sen giň dünýä ýerleşmezmiň?

Gujagymda göterdim men
Seni ylla bäbejik deý.
Seni diňdirip biler men
Näm edip heý, näm edip heý!?

Kişşik, kişşik bäbejigim:
Söýgi ýüzün sowsa eger
Ýaşar ýörär adam ogly,
Diňe ýetim galar jiger.

Meniň bagrymy diler sen,
Aglama sen bäbejik deý.
Seni diňdirip biler men

Näm edip heý, näm edip heý!?

GARYNDAŞ

Garyndaşdan öýkeleme,
Öýkeletme garyndaşyň.
Janköýerdir gaýgy-gama,
Uçran bolsa garyp başyň.

Şol dem bagryn ezip geler,
Ýakyn-u-daş hossarlaryň.
Gyssag işiň edip geler,
Tanyş-u-baş dost-ýarlaryň.

Ha ýagşy, ha ýaman bolsun,
Ondan gaty görülmeýär.
Garyndaş bir garyndaşdyr,
Ol islege berilmeýär.

* * *

Bahar porhan bolup Krym dagynda,
Owsun atyp ýatyr giden lälezar.
Ýelden hoşboý ysy gelýär gülleriň,
Gülleri ysgasaň kelläň sämeýär.

Emma ýerden ýörän deňize yňýar.
Gülem, ýazam, ysam çykýar kellämden.
Sözle deňiz, sende näme gudrat bar?
Hatda ýazam kemsindirip bilýäň sen.

* * *

Guşuň ýumurtgasy ýaly çagyly
Garagol oglanjyk kemana salyp,
Atdy gögerçinden.
Uçup barýan guş
Gaýtdy zemin sary gara daş bolup.

Mawy asman, ýaşyl bahar saralyp,
Gubarlanyp ýitip barýar barysy.
Göwnüne, şol degen daşdan ýarylyp,
Akyp durdy ýumurtganyň sarysy.

AW

Awçy awa gitdi,
Atdy ol möjek.
Seretse, möjek ýok,
Ýeri näme diýjek!
Atdy ol boz maral,
atdy ot jeren,
Atdy ol ýüz şagal...
Howa garyşdygy tüsse bile ot
Seretse, ol ýerde ýene-de zat ýok.
Atdy ol ýüz kerem,
atdy ol,
birem
Tapmady öz uran awundan nyşan.
Atdy — ýok,
Atdy — ýok!

Boşluk perişan.
Ne möjek bar,
ne keýik bar,
ne leglek
Eger-de ýer şary togalak bolsa
Atan okuň gelip özüňe degjek...
Ondan bári ýyllar ötüp gidipdir,
Tokaýa äkidýän şol köne ýoda
Gurap giden çay deý ýitip gidipdir.

ÝER TITREMESI

Ýazyjy Kemal Işanow ýer titrän
gijesi açyk asmanyň astynda
tagta sekiniň üstünde parahat
ýatyrdy. Ol ebedi uka gidipdi.

Şahyr mydam il-gününden soň ýatýar,
Bagşy mydam il-gününi oýadýar,
Bu olaryň adaty.
Ol gije şahyram örän ir ýatdy,
Duýman il ýatanda ýeriň astynda
Ukusyndan oýanan şol apaty...
Ýatyr bir-birinden mähri ganmadyk,
Ysgyny galmadyk ýigit hem gelin...
Ýatyr hassa ukusyna garjaşyp...
Ýatyr bäbek oýnap enäň emmesin...
Ýatyr bulut al-asmanda tüýdülip,
Çal çigrekden üşän güýzüň ýelleri
Uklapdyr gapyda it deý güýlünip...

Bu näme boldugy? Dowlumy ölmüň,
Bihabar ajalyň karkarasymy?!
Baglar uçjak bolýar sessiz gygyryp,
Gökde ýyllyz çalýar gyzyly sykylyk,
Ýürek terk etjek öz kapasasyny.
It-guş öryär. Diňe ynsan bihabar,
Dünýä terse dönýär, Zemin yranýar...
Şahyr leňner atan şäherne garap,
Ýüreginiň ýarylanna ynanýar.
...Bu waka ynanar ýaly hem däl di,
Şahyr ölmi üýtgeşik-dä aslynda.
Onuň ili toprak astynda galdy,
Ol jan berdi betbagtlygyň astynda...

ÇERKEZLI OBASYNDA

Asman bile ýer gapyşdy:
Ýel şuwlaýar, ýel düwleýär,
Ýer güwleýär. Oýy depä,
Depäni oýa düzleýär.
Asman bile ýer tapyşdy,
Düýe döşün ýele berýär,
Dünýe döşün ýele gerýär.
Bormy beýdip serden geçmek?!
Kometa deý uçup geçýär
Dumly-duşdan pezzik peşmek.
Tozan gökden tozaýarmy,
Tozaýarmy gara ýerden?!
Göçüp barýar guba çäge

Misli bosup barýan kerwen.
Gahar edip Haýdar baba,
Münüp gara harasada
Aryn alýar dünle çölden.
Gujagyňy gersen — uçýaň,
Gonjak ýeriň bilip bilseň,
«Dünýä tozandan döräpdir»
Diýlen gep çyn bolsa, walla,
Ýaradan Çerkezliň çölüni
Ýasaýardy hut şu pille!

INER HAKDA ROWAÝAT

Gözlerimi daňyp goşuň juwaza —
Aýlaýyn!
Gözlerimi daňyp goşuň jykyra —
Aýlaýyn!
Kyn gününe gyýylmaň siz haýwanyň.
Eger bir säw bile dursa Ýer şary,
Goşuň onam jykyr kimin aýlaýyn!

Isleseňiz suw çekeýin guýudan,
Ymgyr çöli terslin-oňlyn geçeýin.
Nadyl däl men şu dünýäde eýeden,
Hala tirkäň yzyna şol eşegiň,
Hala salyň gatyryňam yzyndan,
Siz — eýäm,
hyzmatda ataýyn hallan.
Emriňize taýyn!

Ýöne siz meni
Poema-da salmaň,
goşga-da salmaň!
...Ýogsa neneň men adamçy bolmaýyn!..